

14 คู่มือชาวพุทธ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)

คู่มือชาวพุทธ

หนังสือทำวัตร-สวดมนต์แปล

สำหรับพุทธบริษัท ๔

วัดมาบจันทร์

(สาขาวัดหนองป่าพงที่ ๗๓)

ต.แก่ง อ.เมือง จ.ระยอง

โทรศัพท์ ๐-๓๘๐๒-๖๒๕๑ โทรสาร ๐-๓๘๐๒-๖๒๕๒

marpjan@gmail.com

www.watmarpjan.org

ประโยชน์ของการสวดมนต์บาลี-ไทย

๑. ทำให้ได้อรรถรสและธรรมรส หากได้พิจารณาธรรมไปขณะสวด
๒. ช่วยให้ใจสงบได้เร็ว
๓. ทำให้ใจเป็นกุศลได้ง่าย
๔. เหมาะสำหรับเตรียมจิตก่อนการปฏิบัติกัมมัฏฐาน
๕. ถ้าสวดดั่ง ๆ หากมีผู้ได้ยินและน้อมใจตาม เขาก็พลอยได้ประโยชน์ไปด้วย
๖. หากสวดเป็นประจำ นับเป็นการบำเพ็ญซึ่งศีล สมาธิ ปัญญาอย่างมีระเบียบ นับว่าได้เข้าถึงพระรัตนตรัยเป็นนิจ
๗. นับเป็นการช่วยรักษาวัฒนธรรม ที่บรรพบุรุษของเราได้ปฏิบัติมาแล้วอย่างดี ให้คงเป็นประโยชน์แก่ลูกหลานสืบไป

สังเขปประวัติวัดมาบจันทร์

ในสมัยที่ท่านพระอาจารย์อนันต์ได้ออกเดินธุดงค์มายังแถบภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้รับบริจาคที่ดินจากโยมสมพล สุวรรณโชติ (โยมชวน) และเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ พระสงฆ์ก็เริ่มมาอยู่เป็นครั้งแรก ซึ่งนอกจากจะต้องต่อสู้กับกิเลสในใจตนแล้ว ยังต้องต่อสู้กับทุกขเวทนาอันเกิดจากไข้มาลาเรียด้วย ด้วยสภาพป่าที่รกชัฏ มีทางเข้าออกเป็นทางเล็ก ๆ เป็นลูกรัง รถวิ่งเข้าออกไม่สะดวก ผู้คนก็ยังอาศัยอยู่ไม่มาก การบิณฑบาตจึงมีความลำบากยิ่งกว่าในปัจจุบันมากมายนัก

ต่อมาได้ขยายพื้นที่และก่อสร้างเสนาสนะ โดยเริ่มจากศาลามุงหญ้าคาหลังกะทัดรัด ซึ่งเป็นศาลาหลังแรกของ “สำนักสงฆ์สุภทะบรรพต” (ชื่อเดิมก่อนเป็นวัดมาบจันทร์ ซึ่งหมายถึง ภูเขาแห่งความเจริญรุ่งเรืองงอกงาม และเพื่อระลึกถึงคุณ ตามฉายาของหลวงปู่ชา สุภทฺโท) สร้างขึ้นในเดือนเมษายน ๒๕๒๘ แต่ภายหลังถูกพายุพัดพัง ประกอบกับมีผู้สนใจมาวัดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องสร้างเสนาสนะที่คงทนถาวรเพิ่มขึ้น โดยมีนโยบายให้สิ่งปลูกสร้างเอื้อประโยชน์เหมาะแก่การใช้สอย สามารถใช้พื้นที่ได้หลายรูปแบบ ประหยัด มีความคงทนถาวร สะอาดตา ดูแลรักษาง่าย และเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามแบบวัดป่าที่อยู่อย่างเรียบง่ายเสมอมา

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๘ พระเถระผู้ใหญ่ของ
วัดหนองป่าพงและสาขา มีพระราชภาวนาวิกรม (หลวง
พ่อเลี่ยม จิตฺตมฺโม) เป็นอาทิ ได้มายังสถานที่แห่งนี้
เพื่อรับรองเป็นสาขาที่ ๗๓ ของวัดหนองป่าพง โดยมี
พระอาจารย์อนันต์ อภิภูจโน เป็นประธานสงฆ์ และที่ผ่าน
มามีครูบาอาจารย์มาเยือนวัดมาบจันทร์มากมาย เช่น
หลวงปู่สิม หลวงปู่แบน หลวงปู่เหรียญ หลวงตามหาบัว
หลวงปู่โสภา หลวงปู่สุภา หลวงปู่ดวงดี เป็นต้น

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ เปลี่ยนชื่อมาเป็น “**วัดมาบ-
จันทร์**” ตามชื่อหมู่บ้านและได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้
ให้ดูแลรักษาเขตป่าสงวน จนปัจจุบันดูแลพื้นที่กว่า
๑,๐๐๐ ไร่

เที่ยงคืนของวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ ตรงกับ
วันพระขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๓ ก่อนวันมาฆบูชา ๗ วัน เกิด
โอสถนิมิตเป็นแสงสว่างสีเขียวมรกตสอดส่องไป
ทั่วบริเวณ ลักครูปราภฏเสียดังกระหึ่มเป็นวงกว้าง ท่าน
พระอาจารย์อนันต์ ได้น้อมนำพระธรรมมาเปรียบเทียบ
จากปรากฏการณ์นี้ว่า

“...แสงสว่างนี้คงจะมีจุดมุ่งหมายว่า พระพุทธ
ศาสนาของเราก็คงมาเจริญในสถานที่นี้ ซึ่งหลายๆ สถานที่
ที่ก็มีปรากฏการณ์เช่นนี้ เช่น วัดครูบาอาจารย์...วัดหนอง
ป่าพงก็มีแสงเกิดขึ้นทั้งสี่ทิศ สว่างไสวรุ่งเรือง อันนี้ก็เป็น
นิมิตหมายภายนอก แต่ว่าการที่จะให้เกิดความสว่างไสว

ในจิตใจ นักปฏิบัตินั้นก็ต้องพากันปฏิบัติภาวนา หรือว่า
อบรมจิตใจ...”

ปัจจุบันวัดมาบจันทร์มีความกว้างขวาง งดงาม
เป็นสัปปายะ เป็นสถานที่ที่เพียบพร้อมสำหรับกุลบุตรที่
ต้องการบรรพชาอุปสมบท เพื่อเข้ามาศึกษาปฏิบัติธรรม
ในบวรพระพุทธศาสนาตามปฏิปทาที่หลวงปู่ชาพา
ดำเนิน และสำหรับอุบาสกอุบาสิกาผู้ต้องการความสุข
สงบทางจิตใจ อันมีพระสงฆ์สาวกผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ
เป็นศูนย์รวมศรัทธาและเป็นแบบอย่างที่ดีงาม ด้วย
ความมุ่งหวังที่จะดำเนินไปสู่ความพ้นทุกข์ร่วมกัน เพื่อ
ความตั้งอยู่อย่างมั่นคงแห่งบวรพระพุทธศาสนากลาง
ดวงใจของมหาชนทั้งหลายตลอดกาลยาวนาน.

“วูฑฒิง สัมปาปุณเณยยามะ ธัมเม อะริยัปปะเวทิตะ ฯ
ขอให้เราทั้งหลาย พึงประสบความเจริญใน
พระธรรมวินัย ที่พระอริยเจ้าประกาศไว้แล้ว ฯ”

คำนำ

การสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น และการเจริญพระพุทธมนต์ เป็นข้อวัตรสำคัญประการหนึ่งของวัดมาบจันทร์ เพราะพระพุทธมนต์มีพลังยิ่งใหญ่แผ่ไปไม่มีประมาณ สามารถเข้าถึงได้ด้วยศรัทธา จึงควรสาธยายให้มีจังหวะวรรคตอนพอดี ไม่เร็วหรือช้าเกินไป เสียงดังพอประมาณ การสาธยายมนต์เป็นประจำนอกจากจะเป็นการรักษาบาลีภาษาซึ่งเป็นต้นตอภาษาที่มีความสมบูรณ์ทั้งอรรถะและพยัญชนะแล้ว ยังเป็นการน้อมจิตของผู้สาธยายและผู้ฟังไปสู่ความสงบ จัดเป็นการเจริญพุทธานุสสติกรรมฐาน ธัมมานุสสติกรรมฐาน สังฆานุสสติกรรมฐานและกรรมฐานหมวดอื่นควบคู่กันไป ด้วย และถ้าทราบความหมายของมนต์บทนั้นๆ แล้วนำไปปฏิบัติตาม ก็จะได้รับประโยชน์จากการสาธยายมนต์อย่างสมบูรณ์

พระอาจารย์อนันต์ อภิญาโน มีดำริให้จัดทำหนังสือสวดมนต์ฉบับปรับปรุงใหม่นี้ขึ้นมา ด้วยเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงเพิ่มเติมเนื้อหาและคำแปลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กอปรกับหนังสือสวดมนต์ที่มีอยู่นั้นไม่เพียงพอต่อสาธุชนผู้ใฝ่ธรรมที่เพิ่มจำนวนขึ้น

ขออนุโมทนาต่อทุกท่านที่มีส่วนให้หนังสือสวดมนต์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี และขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จสูงสุดจากการสวดมนต์ ดังคำกล่าวที่ว่า “**สวดมนต์จนเห็นธรรม**” โดยทั่วหน้ากันเทอญ

สารบัญ

หน้า

คำบูชาพระรัตนตรัย ๑

บททำวัตรเช้า

- ทำวัตรเช้า ๔
- ตั้งขณิกปัจจุเวกขณปาฐะ ๑๙
- ธาตุปัจจุเวกขณปาฐะ ๒๓
- สัพพปัตติทานคาถา ๒๗

บททำวัตรเย็น

- ทำวัตรเย็น ๓๑
- อดีตปัจจุเวกขณปาฐะ ๔๗
- ปัพพชิตอภินหปัจจุเวกขณปาฐะ ๕๑
- อุททิสสนาธิฎฐานคาถา ๕๕
- บทแผ่เมตตา ๕๙
- ทวัตติงสาการปาฐะ(กายคตาสติ, อาการ ๓๒) ๖๑
- อภินหปัจจุเวกขณปาฐะ ๖๖
- บทพิจารณาสังขาร ๖๘
- สามเณรสิกขา ๗๓

บทธรรมคำสอน

- เขมาเขมสรณที่ปีกาคาถา ๗๘
- อริยชนคาถา ๘๐
- ตีลักขณาทิกาถา ๘๑
- ภารสุตตคาถา ๘๓

- ภัทเทกรัตตคาถา	๘๔
- รัम्मคารวาทิคาคาถา	๘๖
- ปฐุมพุทธภาสิตคาถา	๘๘
- ปัจฉิมพุทธโธวาทปาฐะ	๙๑
- โอวาทปาฏิโมกขคาถา	๙๒
- รัम्मจักกัปปวัตตนสูตรตปาฐะ	๙๖
- อริยมรรคมีองค์แปด	๑๑๑
- อานาปานสติสูตร	๑๒๑
- รัम्मปหังสนปาฐะ	๑๓๑
- ปฏิจจสมุปปาทรัम्मปาฐะ	๑๓๖

บทอนุโมทนา

- อนุโมทนารัम्मคาคาถา	๑๔๖
- สามัญญานูโมทนาคาถา	๑๔๗
- ภาวะตุลััพท์	๑๔๘

บทพิธีกรรม

- คำสมาทานไตรสรณคณันและปัญญาศีล	๑๔๙
- คำสมาทานไตรสรณคณัน, อัญญุศีลและอุโปสถศีล	๑๕๒
- คำถวายสังฆทาน	๑๕๘
- คำถวายผ้าป่า	๑๕๙
- คำถวายผ้ากฐิน	๑๖๐
- คำอาราธนาธรรม	๑๖๑
- คำลากลับบ้าน	๑๖๑
- คำอาราธนาพระปริตร	๑๖๒

บทพระพุทธมนต์

- บทชุมนุมเทวดา	๑๖๓
- มหามัสการ, ไตรสรณคมน์	๑๖๕
- สัมพุทธะ	๑๖๖
- นมการสิทธิ์िकाถา	๑๖๘
- นโมการัญฐุกคาถา (นโม ๘ บท)	๑๗๑
- มงคลสูตร	๑๗๓
- รัตนสูตร	๑๗๖
- กรณียเมตตสูตร	๑๘๐
- ชันทรปริตร	๑๘๔
- วัฏฏกปริตร	๑๘๗
- โมรปริตร	๑๘๘
- อาภานาฎิยปริตร	๑๙๑
- อังคลิมาลปริตร	๑๙๓
- โพชฌังคปริตร	๑๙๔
- อภัยปริตร	๑๙๖
- ปกิณณกคาถา	๑๙๘
- เทวดาอุยโยชนคาถา	๒๐๑
- บทถวายพรพระ	๒๐๒
- พุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง)	๒๐๕
- ชัยปริตร	๒๐๙
- พระคาถาชินบัญชร	๒๑๒
- บทสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย (สรภัญญะ)	๒๑๗
- แผนที่ทางไปวัดมาบจันทร์	๒๒๒

มโนปุพฺพุทฺถกมา ธมฺมา
มโนเสฏฺฐา มโนมยา
มนสา เจ ปสนฺนเนน
ภาสตี วา กโรตี วา
ตโต นํ สุขมเนวตี
ฉายาว อญฺปิยานี ฯ

ใจเป็นผู้นำสรรพสิ่ง
ใจเป็นใหญ่ (กว่าสรรพสิ่ง)
สรรพสิ่งสำเร็จได้ด้วยใจ
ถ้าพูดหรือทำอะไรได้ด้วยใจบริสุทธิ์
ความสุขย่อมติดตามเขา
เหมือนเงาติดตามตน.

Mind is the forerunner of all things,
Mind is chief, mind-made are they;
If one speaks or acts with a pure mind;
Then happiness follows him
Even as the shadow that never leaves.

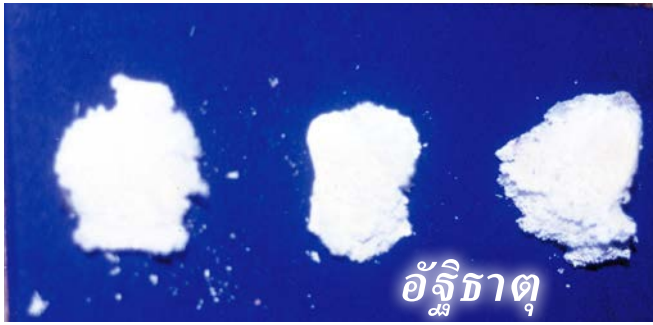

พระประธานปางนาคปรก
องค์พระได้รับแบบจากพระพุทธรูปปางปฐมเทศนา
ประดิษฐานในอุโบสถเมื่อวันอาสาฬหบูชา
ปี พ.ศ. ๒๕๔๔

พระโพธิญาณเถร(หลวงปู่ชา สุภทฺโท)
บูรพาจารย์แห่งวัดหนองป่าพง

พระชาติ หลวงปู่ชา สุภทฺโท

ท่านพระอาจารย์อนันต์ อภิญาโน
เจ้าอาวาส วัดมาบจันทร์

อุโบสถวัดมาบจันทร์
คล้ายเรือสำเภา
แสดงปรีศนาธรรมว่า
เป็นยานพาหนะพาสาธุชน
ข้ามพ้นวิภวสงสาร
สู่พระนิพพาน
และเรือยังเป็นสัญลักษณ์
ของจังหวัดระยองด้วย

บททำวัตรเช้า **หน้า**

- ๑. คำบูชาพระรัตนตรัย **๑**
(โย โส ณะคะวา...)
- ๒. ทำวัตรเช้า **๔**
- ๓. [เฉพาะพระ]
ตั้งขณิกปัจจเวกขณปาฐะ **๑๙**
(ปะฏิสังขา โยนิโส...)
- ๔. [เฉพาะพระ]
ธาตุปัจจเวกขณปาฐะ **๒๓**
(ยะถาปัจจะยัง...)
- ๕. สัพพัตติทานคาถา **๒๗**
(ปัญญัสสิทานิ...)

- ๖. บทแผ่เมตตา **๕๙**
(อะหัง สุขิโต โหมิ...)
- ๗. ทวัตติงสการปาฐะ
กายคตาสติ, อาการ ๓๒ **๖๑**
(อะยัง โข เม กาโย...)
- ๘. อภินหปัจจเวกขณปาฐะ **๖๖**
(ชะระธัมโมมหิ...)
- ๙. บทพิจารณาสังขาร **๖๘**
(สัพเพ สังขารา อะนิจจา...)

เจดีย์ศรีโพธิญาณ วัดหนองป่าพง อุบลราชธานี
เป็นที่เก็บ พระธาตุ หลวงปู่ชา สุภทฺโท

คำบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ณะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทธโ.

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น พระองค์ใด
เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง
ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง.

สุวากขาโต เยนะ ณะคะวะตา ธัมโม.

พระธรรมเป็นธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใด ตรัสไว้ดีแล้ว.

สุปะฏิปันโน ยัสสะ ณะคะวะโต สาวะกะสังโฆ.

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ใด
ปฏิบัติดีแล้ว.

**ตัมมะยัง ณะคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง, อิมหิ
สัkkาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปุชะยามะ.**

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาอย่างยิ่งซึ่งพระ-
ผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น พร้อมทั้งพระธรรม
และพระสงฆ์ ด้วยเครื่องสักการะทั้งหลายเหล่านี้
อันยกขึ้นตามสมควรแล้วอย่างไร.

สาธุ โน ภันเต ณะคะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคเจ้า
แม้ปรินิพพานนานแล้ว ทรงสร้างคุณอันสำเร็จ
ประโยชน์ไว้แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย

ปัจฉิมา ชะนะตาทุภัมปะมานะสา

ทรงมีพระหฤทัยอนุเคราะห์แก่พวกข้าพเจ้า
อันเป็นชนรุ่นหลัง

อิเม สักกาเร ทุคคะตะปัณณาการะภูเต

ปะฏิคคัณหาทุ

ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า จงรับเครื่องสักการะอันเป็น
บรรณาการของคนยากทั้งหลายเหล่านี้

อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ตลอดกาลนานเทอญ.

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลส
เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

พุทธีง ะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น
ผู้เบิกบาน. (กราบ).

สุวากขาโต ะคะวะเตา อัมโม,

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสไว้ดีแล้ว,

ธัมมัง นะมัสสามิ.

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม. (กราบ).

สุปะฏิปันโน ภาวะะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆัง นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์. (กราบ).

ปุพพภาคนมการ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภาวะะวะโต ปุพพะภาคะ-
นะมะการัง กะโรมะ เส.)

นะโม ตัสสะ ภาวะะวะโต

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น

อะระหะโต,

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส,

สัมมาสัมพุทธัสสะ.

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง. (๓ จบ)

ทำวัตรเช้า เปิดหน้าที่ ๔ เปิดดูสารบัญย่อหน้า ๐

ทำวัตรเย็น เปิดหน้าที่ ๓๑ เปิดดูสารบัญย่อหน้า ๗๑

ทำวัตรเช้า พุทธาภิกุติ

(หันทะ มะยัง พุทธาภิกุติง กะโรมะ เส.)

โย โส ตะถาคะโต

พระตถาคตเจ้านั้น พระองค์ใด

อะระหัง

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธโธ,

เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

วิชชาจะระณะสัมปันโน

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

สุคะโต

เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

โลกะวิทู,

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง,

อะหุตตะโร ปุริสัทธัมมัสสาระถิ

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้

อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะมะนุสสานัง

เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุกโธ

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

ภะคะวา.

เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์.

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง

สะพรัหฺมะกัง, สัสสะมะณะพฺราหฺมะณิง

ปะชัง สะเทวะมะหุสสัง สะยัง อะภิญญา

สัจฉิกัตวา ปะเวเทสิ.

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ได้ทรงทำ
ความดับทุกข์ให้แจ้ง ด้วยพระปัญญาอันยิ่งเองแล้ว
ทรงสอนโลกนี้ พร้อมทั้งเทวดา มาร พรหม,
และหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณพราหมณ์
พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม.

โย ธัมมัง เทเสสิ

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด

ทรงแสดงธรรมแล้ว

อาทิกัลยาณัง

ไพเราะในเบื้องต้น

มัชฌะกัลยาณัง

ไพเราะในท่ามกลาง

ปะริโยสานะกัลยาณัง,

ไพเราะในที่สุด,

**สาตถัง สะพยุญชะหัง เกวะละปะริปุณณัง
ปะริสุทถัง พุริหุมะจะริยัง ปะกาเสสิ.**

ทรงประกาศพรหมจรรย์ คือ แบบแห่งการปฏิบัติ
อันประเสริฐ บริสุทธีบริบูรณ์สิ้นเชิง พร้อมทั้ง
อัครเถระ (คำอธิบาย) พร้อมทั้งพยุญชนะ (หัวข้อ).

ตะมะหัง ภาคะวันตัง อะภิปุชยามิ

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น

ตะมะหัง ภาคะวันตัง สิระสา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น
ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบรำลึกพระพุทธคุณ)

ธัมมาภิกุติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิกุติง กะโรมะ เส.)

โย โส สุวากขาโต ภาวะะวะตา ธัมโม,

พระธรรมนั้นใด เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ได้ตรัสไว้ดีแล้ว,

สันทิฏฐิโก

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล

เอหิภัสสิโก,

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวกับผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด,

โอปะนะยิโก

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ.

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน.

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชชะยามิ

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระธรรมนั้น

ตะมะหัง ธัมมัง สิริสะสา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบรำลึกพระธรรมคุณ)

สังฆาภิกฤติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิกฤติง กะโรมะ เส.)

โย โส สุปะฏิปันโน ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ,
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นหมู่ใด
ปฏิบัติดีแล้ว,

อุชุปะฏิปันโน ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ,
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
ปฏิบัติตรงแล้ว,

ญายะปะฏิปันโน ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ,
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว,

สามีจิปะฏิปันโน ภาวะะโตะ สภาวะะสังโฆ.
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
ปฏิบัติสมควรแล้ว.

ยะทิทัง

ได้แก่ บุคคลเหล่านี้ คือ

จัตตารี ปุริสะยุดานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา,
คู่แห่งบุรุษสี่คู่ นับเรียงตัวบุรุษได้แปดบุรุษ^๑,

^๑ สี่คู่ คือ โสดาปัตติมรรค-โสดาปัตติผล, สกทาคามีมรรค-สกทาคามีผล
อนาคามีมรรค-อนาคามีผล และอรรหัตตมรรค-อรรหัตตผล

เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นั่นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,

อาหุเนยโย

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยโย

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ

ทักขิเนยโย

เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชะลิกระณีโย,

เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี,

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ.

เป็นนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า.

ตะมะหัง สังฆัง อะภิปุชยามิ

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระสงฆ์หมั่น

ตะมะหัง สังฆัง สिरสะสา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมั่น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบรำลึกพระสังฆคุณ)

รัตนัตตยัปปณามคาถา

(หันทะ มะยัง ระตะนัตตยัปปะณามะคาถาย เจาจะ
สังเวคะปะริกิตตะนะปาฐัญจะ ภาณามะ เส.)

พุทโธ สุตฺพุทโธ กะรุณามะหัตถะโว

พระพุทธรูปเจ้าผู้บริสุทธิ์มีพระกรุณาดุจดั่งห้วงมหรรณพ

โยจันตะสุทฺธัพพะระญาณะโลจะโน

พระองค์ใดมีตา คือ ญาณอันประเสริฐหมดจด
ถึงที่สุด

โลกัสสะ ปาปูปะกิเลสะฆาตะโก

เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาปและอุปกิเลสของโลก

วันทามิ พุทฺธัง อะหะมาตะเรนนะ ตัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธรูปเจ้าพระองค์นั้น
โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ.

ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุโน

พระธรรมของพระศาสดาสว่างรุ่งเรือง
เปรียบดวงประทีป

โย มัคคะปากามะตะเกทะภินนะโก

จำแนกประเภท คือ มรรค ผล นิพพาน ส่วนใด

โลกุตตะโร โย จะ ตะทตตะทีปะโน

ซึ่งเป็นตัวโลกุตระ และส่วนใดที่ชี้แนวแห่ง
โลกุตระนั้น

วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ.

สังโฆ สุขเขตตาทภุยะติเขตตะสัณฺญิตโต

พระสงฆ์เป็นนาบุญอันยิ่งใหญ่กว่านาบุญอันดี
ทั้งหลาย

โย ทิฏฐุสสันโต สุขะตานุโพระโก

เป็นผู้เห็นพระนิพพาน ตรัสรู้ตามพระสุคต หมู่ใด

โลลัปปะหิโน อะริโย สุขเมธะโส

เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเล เป็นพระอริยเจ้า
มีปัญญาดี

วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หม่นั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ.

อิจเจวะเมกัันตะภิปุชะเนยยะกัง

วัตถุตตะยัง วันทะยะตาทภิสังขะตัง

ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัททะวา

มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา.

บุญใดที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัตถุสาม คือ
พระรัตนตรัยอันควรบูชายิ่งโดยส่วนเดียว
ได้กระทำแล้วเป็นอย่างยิ่งเช่นนี้ ขออุปัชฌา
(ความชั่ว) ทั้งหลายจงอย่ามีแก่ข้าพเจ้าเลย
ด้วยอำนาจความสำเร็จอันเกิดจากบุญนั้น.

สังเวคปริกิตตนปาฐะ

อิธะ ตะถาคะโต โลกเ อูปันโน

พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลกนี้

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

ธัมโม จะ เทสิโต นียยานิโก

และพระธรรมที่ทรงแสดง เป็นธรรมเครื่องออก
จากทุกข์

อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก

เป็นเครื่องสงบกิเลส เป็นไปเพื่อปรีนิพพาน

สัมโพธะคามิ สุคะตูปะเวทิตะ.

เป็นไปเพื่อความรู้อพร้อม เป็นธรรมที่พระสุคต
ประกาศ.

มะยันตัง ธัมมัง สุตฺวา เอวัง ชานามะ,

พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว จึงได้รู้อย่างนี้ว่า

ชาติปิ ทุกขา

แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์

ชะราปิ ทุกขา

แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์

มะระณัมปิ ทุกขัง,

แม้ความตายก็เป็นทุกข์,

โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะหัสสุปายาสาปิ ทุกขา,

แม้ความโศก ความร่ำไรร่ำพัน ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ก็เป็นทุกข์,

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข

ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจ

ก็เป็นทุกข์

ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจ

ก็เป็นทุกข์

ยัมปิจันัง นะ ละกะติ ตัมปิ ทุกขัง.

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น

นั่นก็เป็นทุกข์.

สังขิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา.

ว่าโดยย่อ อุปาทานขันธทั้งห้า^๑ เป็นตัวทุกข์.

เสยยะถิทัง.

ได้แก่ สิ่งเหล่านี้ คือ

รูปุปาทานักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ รูป,

เวทะนูปาทานักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ เวทนา,

^๑ ขันธห้า คือ ส่วนประกอบทั้งห้าที่รวมกันเป็นชีวิต คือ รูป (ร่างกาย) เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ (ส่วนทั้งสี่นี้รวมเรียกว่า “จิตใจ”)

สัญญาปาทาหักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ สัญญา,

สังขารปาทาหักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ สังขาร,

วิญญาณูปาทาหักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ วิญญาณ,

เยสัง ปะริญญาเย,

เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้อุปาทานขันธ

เหล่านี้เอง,

ธะระมาโน โส ณะคะวา,

จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่,

เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ.

ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย

เช่นนี้เป็นส่วนมาก.

เอวัง ภาคา จะ ปะหัสสะ ณะคะวะโต สาวะเกสุ

อะหุสาสะเห, พะหุลา ปะวัตตะติ.

อนึ่ง คำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น

ย่อมเป็นไปในสาวกทั้งหลาย ส่วนมาก

มีส่วน คือ การจำแนกอย่างนี้ว่า

รูปร่าง อะหิจัง,

รูปไม่เพียง,

เวทนา อหิจจา,
 เวทนาไม่เที่ยง,
 สัญญา อหิจจา,
 สัญญาไม่เที่ยง,
 สังขาร อหิจจา,
 สังขารไม่เที่ยง,
 วิญญาณัง อหิจจัง,
 วิญญาณไม่เที่ยง,
 รูปัง อหัตตา,
 รูปไม่ใช่ตัวตน,
 เวทนา อหัตตา,
 เวทนาไม่ใช่ตัวตน,
 สัญญา อหัตตา,
 สัญญาไม่ใช่ตัวตน,
 สังขาร อหัตตา,
 สังขารไม่ใช่ตัวตน,
 วิญญาณัง อหัตตา,
 วิญญาณไม่ใช่ตัวตน,
 สัพเพ สังขารอหิจจา.
 สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง.

สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ.

ธรรมทั้งหลายทั้งปวงไม่ใช่ตัวตน ดังนี้.

เต (ตา)° มะยัง โอตินณามุหะ

พวกเราทั้งหลายเป็นผู้ถูกครอบงำแล้ว

ชาติยา

โดยความเกิด

ชรามะระเณหะ,

โดยความแก่และความตาย,

โสเกหิ ประิเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะหัสเสหิ

อุปายาเสหิ,

โดยความโศก ความร่ำไรร่ำพัน ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจทั้งหลาย,

ทุกโขติณณา

เป็นผู้ถูกความทุกข์หยังเอาแล้ว

ทุกขะปะเรตา,

เป็นผู้มีความทุกข์เป็นเบื้องหน้าแล้ว,

อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ

อันตะกิริยา ปัญญาเยถาติ,

ทำไฉนการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้

จะพึงปรากฏชัดแก่เราได้,

° หมายถึงในวงเล็บ

(สำหรับพระภิกษุสามเณรสวด)

**จิระประรินิพพุตัมปิ ตัง ภาวะวันตัง อุกทิสสะ
อะระหันตัง สัมมาสัมพุทัง,**

เราทั้งหลายอุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง
แม้ปรินิพพานนานแล้วพระองค์นั้น,

สัทธา อะคาร์สุมา อะนะการิยัง ปัพพะชิตา,
เป็นผู้มีศรัทธาออกบวชจากเรือน ไม่เกี่ยวข้อง
ด้วยเรือนแล้ว,

ตัสฺมิง ภาวะวะติ พุรัหฺมะจะริยัง จะรามะ,
ประพฤติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์ ในพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น,

ภิกขุหนัง ลิกขาสาชีวะสะมาปันหา.
ถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต
ของภิกษุทั้งหลาย.

**ตัง โหน พุรัหฺมะจะริยัง, อิมัสสะ เกวะลัสสะ
ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุ.**
ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น จงเป็นไปเพื่อ
การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้เทอญ.

(สำหรับอุบาสก-อุบาสิกาสวด)

จิระประรินิพพุตัมปิ ตัง ภาวะวันตัง สาระณัง คะตา,
 เราทั้งหลายผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า
 แม้ปรินิพพานนานแล้ว พระองค์นั้นเป็นสรณะ

ธัมมัญจะ สังขัญจะ,

ถึงพระธรรมด้วย ถึงพระสงฆ์ด้วย,

ตัสสะ ภาวะวะโต สาสะนัง, ยะถาสะติ ยะถาพะลัง
 มะนะสิกะโรมะ, อะหุปะฏิปัชชามะ,

จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่ ซึ่งคำสั่งสอน
 ของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นตามสติกำลัง,

สา สา โห ปะฏิปัตติ,

ขอให้ความปฏิบัตินั้น ๆ ของเราทั้งหลาย,

อิम्मัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยาเย
 สังวัตตะตุ.

จงเป็นไปเพื่อการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้เทอญ.

ตั้งขณิกปัจจเวกขณปาฐะ

(หันทะ มะยัง ตั้งขณิกะปัจจะเวกขณะปาฐัง
ภะณามะ เส.)

ปะฏิสังขา โยนิโส จีวะรัง ปะฏิเสวามิ,

เราย่อมพิจารณาโดยแยกกายแล้วนุ่งห่มจีวร,

ยวาทะวะ สัตตัสสะ ปะฏิฆาตายะ,

เพียงเพื่อบำบัดความหนาว,

อุณหัสสะ ปะฏิฆาตายะ,

เพื่อบำบัดความร้อน,

ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงสะปะสัมผัสสาหนัง

ปะฏิฆาตายะ,

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด

และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย,

ยวาทะวะ หิริโกปิณะปะฏิจจาทะหัตถัง.

และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิดความละอาย.

ปะฏิสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะฏิเสวามิ,

เราย่อมพิจารณาโดยแยกกายแล้วฉันบิณฑบาต,

เหวะ ทะวายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน

นะ มะทายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมามันเกิดกำลังพลังทางกาย

นะ มัณฑะนายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ

นะ วิภูสะนายะ,

ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง,

ยาระทေး อิมัสสะ กายัสสะ จูติยา

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้

ยาปะนายะ

เพื่อความเป็นไปได้ของอัตภาพ

วิหิงสุปะระติยา

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย

พุรัหุมะจะรียานุกคะนายะ,

เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพฤติพรหมจรรย์,

อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ

ด้วยการทำอย่างนี้ เราย่อมนระงับเสียได้

ซึ่งทุกขเวทนาเก่า คือ ความหิว

นะวัณจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ,

และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น,

ยาตุรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ

ผาสุวิหาโร จาติ.

อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอัตภาพนี้ด้วย

ความเป็นผู้หาโทษมิได้ด้วย และความเป็นอยู่

โดยผาสุกด้วย จักมีแก่เรา ดังนี้.

ประภัสสรวา โยนิโส เสนาสะหัง ประภีเสวามิ,

เราขอมพิจารณาโดยแยกกายแล้ว ใช้สอยเสนาสนะ,

ยวาทะวะ สัตตัสสะ ประภีฆาตายะ,

เพียงเพื่อบำบัดความหนาว,

อุณหัสสะ ประภีฆาตายะ,

เพื่อบำบัดความร้อน,

ทังสะมะกะสะวาตาดะปะสิริงสะปะสัมผัสสาหัง

ประภีฆาตายะ,

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด

และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย,

ยวาทะวะ อุตุปะริสสะยะวิโนทะหัง

ประภีสัลลานารามัตถัง.

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจะพึงมีจาก

ดินฟ้าอากาศ และเพื่อความเป็นผู้ยินดีอยู่ได้

ในที่หลีกเร้นสำหรับภาวนา.

ประภัสสรวา โยนิโส คิลานะปัจจะยะภะเสชชะ-

ปะริกขารัง ประภีเสวามิ,

เราขอมพิจารณาโดยแยกกายแล้ว

บริโภคนิสัยชบิหารอันเกื้อกูลแก่คนไข้,

ยวาทะ อุปปันหาฬัง เวชยาพาทิกานัง เวทะหาฬัง

ปะฏิฆาตายะ,

เพียงเพื่อบำบัดทุกข์เวทนาอันบังเกิดขึ้นแล้ว

มีอาพาธต่าง ๆ เป็นมูล,

อัပ္พายัชฌะปะระมะตยาติ.

เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง
ดังนี้.

ธาตุปัจจะเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง ธาตุปัจจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส.)

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น

กำลังเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิจ

ยะทิทัง จีวะรัง. ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล

สิ่งเหล่านี้ คือ จีวร. และคนผู้ใช้สอยจีวรนั้น

ธาตุมัตตะโก

เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ

นิสสัตโต

มิได้เป็นสัตว์อันยังยืน

นิชชีโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญโญ.

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน.

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จีวะราณี อะชิจุจจะหิยานิ,

ก็จีวรทั้งหมดนี้ ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม,

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้งมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติวิยะ ชิคุจนะเนียนิ ชายันติ.

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น

กำลังเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิจ

ยะทิทัง ปิณฑะปาโต. ตะทูปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล

สิ่งเหล่านี้ คือ บิณฑบาต. และคนผู้บริโภคนิณฑบาตนั้น

ธาตุมัตตะโก

เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ

นิสัสัตโต

มิได้เป็นสัตว์ะอันยังยืน

นิชชีโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญญโณ.

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน.

สัพโพ ปะนายัง ปิณฑะปาโต อะชิคุจนะเนียนิ,

ก็บิณฑบาตทั้งหมดนี้ ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม,

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้นมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติวิยะ ชิคุจนะเนียนิ ชายะติ.

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น

กำลังเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิจ

ยะทิทัง เสนาสนะหัง. ตะทูปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล

สิ่งเหล่านี้ คือ เสนาสนะ. และคนผู้ใช้สอยเสนาสนะนั้น

ธาตุมัตตะโก

เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ

นิสสัตโต

มิได้เป็นสัตว์อันยั่งยืน

นิชชีโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญญเณ.

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน.

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ เสนาสนะหานิ อะชิคฺฉะเนียหิ,

ก็เสนาสนะทั้งหมดนี้ ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม,

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้งมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติวิยะ ชิคฺฉะเนียหิ ชายันติ.

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น

กำลังเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิจ

ยะทิทั้ง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร.

ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล

สิ่งเหล่านี้ คือ เภสัชบริหารอันเกื้อกูลแก่คนไข้.

และคนผู้บริโภคะเภสัชบริหารนั้น

ธาตุมัตตะโก

เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ

นิสสัตโต

มิได้เป็นสัตว์อันยังยืน

นิชชีโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญโญ.

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน.

สัพโพ ปะนายัง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะ-

ปะริกขาโร อะชิจฺจจะนีโย,

ก็คิลานเภสัชบริหารทั้งหมดนี้ไม่เป็นของน่าเกลียด

มาแต่เดิม,

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้นมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติริยะ ชิจฺจจะนีโย ชายะติ.

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน.

สัพพปัตติทานคาถา

(หันทะ มะยัง สัพพะปัตติทานะคาถาโย

ภะณามะ เส.)

บุญญัสสีทานิ กะตัสสะ ยานัญญาณิ กะตานิ เม,
เตสฺยจะ ภาคิโน โหนตุ สัตตทานันตาปะปะมาณะกา.

สัตว์ทั้งหลายไม่มีที่สุดไม่มีประมาณ

จงมีส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้ทำในบัดนี้

และแห่งบุญอื่นที่ได้ทำไว้ก่อนแล้ว

เย ปิยา คุณะวันตา จะ มัย्हัง มาตาปิตาทะโย,

ทิจฺฐฐา เม จาปุยะทิจฺฐฐา วา อัญญเญ มัชฌัตตะเวริโน.

คือจะเป็นสัตว์เหล่าใด ซึ่งเป็นที่รักใคร่และมีบุญคุณ

เช่น มารดา บิดา ของข้าพเจ้า เป็นต้นก็ดี

ที่ข้าพเจ้าเห็นแล้วหรือไม่ได้เห็นก็ดี

สัตว์เหล่าอื่นที่เป็นกลาง ๆ หรือเป็นคู่แข่งกันก็ดี

สัตตตา ทิจฺฐฐันติ โลกัสสมิง เต ภุมมา จะตุโยนิกา,

ปัญเจกะจะตุโวการา สังสะรันตา ภะวาภะเว.

สัตว์ทั้งหลายตั้งอยู่ในโลก อยู่ในภูมิทั้งสาม,

อยู่ในกำเนิดทั้งสิ้น มีชั้นห้าชั้น มีชั้นชั้นเดียว

มีชั้นสี่ชั้น กำลังท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อย

ภพใหญ่ก็ดี

ญาดัง เย ปัตติทานัมเม อะนุโมทันทตุ เต สะยัง,
 เย จิมัง ्हปปะชานันติ เทวา เตสัง นิเวทะยุง.

สัตว์เหล่าใดรู้ส่วนบุญที่ข้าพเจ้าแผ่ให้แล้ว

สัตว์เหล่านั้นจงอนุโมทนาเองเถิด

ส่วนสัตว์เหล่าใดยังมิรู้ส่วนบุญนี้

ขอเทวดาทั้งหลาย จงบอกสัตว์เหล่านั้นให้รู้

มะยา ทินหานะ ปุญญาหัง อะนุโมทะนะเหตุหา,

สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ อะเวรา สุขะชีวิโน,

เขมัพปะทัญจะ ปัพโปนตุ เตสสาสา สิขณะตัง สุภา.

เพราะเหตุที่ได้อนุโมทนาส่วนบุญที่ข้าพเจ้าแผ่

ให้แล้ว สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง จงเป็นผู้ไม่มีเวร

อยู่เป็นสุขทุกเมื่อ จนถึงบทอันเกษม กล่าวคือ

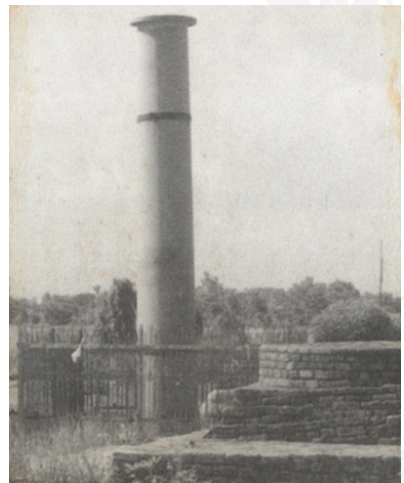
พระนิพพาน ความปรารถนาที่ดั่งามของสัตว์

เหล่านั้นจงสำเร็จเถิด.

ต้นพระศรีมหาโพธิ์ สถานที่ตรัสรู้ พุทธคยา

ภาพสังเวชนียสถานที่ประเทศอินเดีย ในอดีต

ทำวัตรเย็น

(คำบูชาพระและปูพพภาคนมการ ใช้ย่ำอย่างเดียวกับคำ
ทำวัตรเช้า)

พุทธานุสสติ

(หันทะ มะยัง พุทธานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.)

ตั้ง โข ปะนะ ภาคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ

กิตติสัทโท อัพภูคคะโต,

ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น
ได้ฟังไปแล้วอย่างนี้ว่า

อิติปิ โส ภาคะวา

เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น

อะระหัง

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธโธ,

เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

วิชชาจะระณะสัมปันโน

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

สุคะโต

เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

โลกะวิทู,

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง,

อะนุตตะโร ปุริสัทธัมมสาระถิ

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้
อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะมะนุสสาหนัง

เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พุกุโธ

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

ภะคะวาติ.

เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์
ดังนี้.

พุทธาภิคีติ

(หันทะ มะยัง พุทธาภิคีติง กะโรมะ เส.)

พุทธวาระหันตะวะระตาทิกุณาภียุตโต

พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ มีความประเสริฐ
แห่งอรหันตคุณ เป็นต้น

สุทธาภิญญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต

มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ
และพระกรุณาอันบริสุทธิ

โพเธสิ โย สุขะนะตัง กะมะลังวะ สุโร

พระองค์ใดทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน ดุจอาทิตย์
ทำบัวให้บาน

วันทามะหัง ตะมะระณัง สิริสะสา ชิเนนทัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์ผู้ไม่มีกิเลสพระองค์นั้น
ด้วยเศียรเกล้า.

พุทธโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง

พระพุทธเจ้าพระองค์ใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุด
ของสัตว์ทั้งหลาย

ปะฐะมาหุสสะติภูจฺจันหัง วันทามิ ตัง สิริเนหะหัง

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความระลึกองค์ที่หนึ่งด้วยเศียรเกล้า

พุทธัสสาทสัมมิ ทาส (ทาสี)^๑ วะ, พุทโธ เม สามิกิสสะโร

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า
เป็นนายมีอิสระเหนือข้าพเจ้า

พุทโธ ทุกข์สสะ ฆาตา จะ วิธาทา จะ หิตัสสะ เม
พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่ง
ประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

พุทธัสสาทัง นียยาเทมิ สะวีริญชีวิตัญจิทัง

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระพุทธเจ้า
วันทันโตหัง (วันทันตีหัง)^๑ จะวิสสามิ, พุทธัสเสวะ
สุโพธิตัง

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติดีตาม ซึ่งความตรัสรู้ดี
ของพระพุทธเจ้า

หนัตถิ เม สะระณัง อัญญัง, พุทโธ เม สะระณัง วะรัง
สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธเจ้าเป็นสรณะ
อันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, วัตเทมายัง สัตถุ สาสะเน
ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญใน
พระศาสนาของพระศาสดา

^๑ หมายถึงในวงเล็บ

พุทธัง เม วันทะมาเนนะ (วันทะมานายะ)^๑,
 ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ

ข้าพเจ้าผู้ให้อภัยซึ่งพระพุทธรเจ้า
 ได้ชวนชวายนบุญใดในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม, มาhesung ตัสสะ เตชะสา.

อันตรรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า
 ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบลง).

*กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

พุทธธะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าตีเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว
 ในพระพุทธรเจ้า,

พุทธโธ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

ขอพระพุทธรเจ้าจงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทธธะ.

เพื่อการสำรวมระวังในพระพุทธรเจ้าในกาลต่อไป.

^๑ หญิงว่าในวงเล็บ

^๒ หมอบกราบลง

ธัมมานุสสติ

(หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.)

สุวากขาโต ภาวะะวะตา ธัมโม,

พระธรรมเป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้
ดีแล้ว,

สันทิฏฐิโก

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล

เอหิภัสสิโก,

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวกับผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด,

โอปะนะยิโก

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้.

“อานันทโพธิ์” ที่พระอานนท์ให้พระโมคคัลลานะ
นำเมล็ดจากต้นพระศรีมหาโพธิ์มาให้
อนาถบิณฑิกเศรษฐีปลูกไว้เพื่อระลึก
ถึงพระพุทธองค์ ณ พระเชตวันมหาวิหาร

มหาวิหารมายาเทวี
สถานที่ประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ
ลุมพินี

ธัมมาภิคีติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส.)

สุวากขาตะตาทีคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย

พระธรรมเป็นสิ่งที่ประเสริฐเพราะประกอบด้วยคุณ
คือ ความที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว เป็นต้น

โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภท

เป็นธรรมอันจำแนกเป็นมรรค ผล ปรียัติ และ
นิพพาน

ธัมโม กุโลกะปะตะหา ตะทะธาธาโร

เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม
จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว

วันทามะหัง ตะมะหะรัง ะระธัมมะเมตัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น
อันเป็นเครื่องขจัดเสียซึ่งความมืด.

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง

พระธรรมใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุด
ของสัตว์ทั้งหลาย

ทุดิยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สีเรนะหัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความ
ระลึกองค์ที่สองด้วยเศียรเกล้า

**ธัมมัสสาหฺสฺมิ ทาสฺ (ทาสี)^๑ วะ, ธัมโม เม
สามิกิสสะโร**

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม พระธรรมเป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า

ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาทา จะ หิตัสสะ เม
พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์
และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ธัมมัสสาหฺง นียยาเทมิ สะวีริญฺชิวิตฺตฺยจิทฺัง

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระธรรม

**วันทันโตหฺง (วันทันตีหฺง)^๑ จะริสสามิ, ธัมมัสเสวะ
สุธัมมะตัง**

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม
ซึ่งความเป็นธรรมดีของพระธรรม

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง, ธัมโม เม สะระณัง วะรัง

สรรพะณอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นสรรพะ
ณอันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, วัตเตมยยัง สัตถุ สาสะเน

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญ

ในพระศาสนาของพระศาสดา

^๑ หมายถึงในวงเล็บ

ธัมมัง เม วันทะมานะ (วันทะมานายะ)^๑,

ยัง ปุณฺณัง ปะสุตัง อิธะ

ข้าพเจ้าผู้ใหญ่อยู่อันพระธรรม ได้ชวนชวายนุญใด
ในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม, มาhesuṅ ṭṭasṣe tetsesa.

อันตรรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบลง).

***กาเยนะ วาจาเยนะ วะ เจตตะสา วา**

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าตีเตือนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว
ในพระธรรม,

ธัมโม ปะฎิคคัณหะตุ อัจจะยันทัง

ขอพระธรรมจงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตฺตุง วะ ธัมเม.

เพื่อการสำรวมระวังในพระธรรมในกาลต่อไป.

^๑ หมายถึงในวงเล็บ

* หมอบกราบลง

สังฆานุสสติ

(หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.)

สุปะฏิปันโน กะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่นี้

ปฏิบัติดีแล้ว,

อุชุปะฏิปันโน กะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่นี้

ปฏิบัติตรงแล้ว,

ญายะปะฏิปันโน กะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่นี้

ปฏิบัติเพื่ออุ้งธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว,

สามีจิปะฏิปันโน กะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่นี้

ปฏิบัติสมควรแล้ว,

ยะทิทัง

ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ

จัตตารี ปุริสะยุดาณี อัญญะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษสี่คู่ นับเรียงตัวบุรุษได้แปดบุรุษ,

เอสะ กะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นั่นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,

อาหุเนยโย

เป็นสงฆ์ควรแก้สักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยโย

เป็นสงฆ์ควรแก้สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ

ทักษิณเยโย

เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชะลิกระณีโย,

เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี,

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

เป็นเนืองนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า
ดังนี้.

สังฆาภิกคิตติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิกคิตติง กะโรมะ เส.)

สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคุณาทัยุดโต

พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสัทธรรม ประกอบด้วยคุณ
มีความปฏิบัติดี เป็นต้น

โยภุจฺจัพพะโร อะริยะบุคคละสังฆะเสฏฺฐโ

เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ
แปดจำพวก

สีลาทัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต

มีกายและจิตอันอาศัยธรรมมีศีลเป็นต้นอันบวร

วันทามะหัง ตะมะรียานะ คะณัง สุสุทฺธัง.

ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้น
อันบริสุทธิ์ด้วยดี.

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง

พระสงฆ์หมู่ใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุด
ของสัตว์ทั้งหลาย

ตะติยานุสสะติภุจฺจานัง วันทามิ ตัง สีเรนะหัง

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความระลึกองค์ที่สามด้วยเศียรเกล้า

**สังฆัสสาหัสฺมิ ทาโส (ทาสี)^๑ วะ, สังโฆ เม
สามิกิสสะโร**

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์ พระสงฆ์เป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาทา จะ หิตัสสะ เม
พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่ง
ประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

สังฆัสสาหัง นียยาเทมิ สะวีรัญฺชิวิตฺตฺยจิทัง

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระสงฆ์

**วันทันโตหัง (วันทันตีหัง)^๑ จะริสสามิ, สังฆัสโส-
ปะภูปีนนะตัง**

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม
ซึ่งความปฏิบัติดีของพระสงฆ์

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง, สังโฆ เม สะระณัง ะรัง

สรวงอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นสรวง
อันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, วัทเฒะยยัง สัตถุ สาสะเน

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญ
ในพระศาสนาของพระศาสดา

^๑ หมายถึงในวงเล็บ

สังฆัง เม วันทะมาเนนะ (วันทะมาหาเย)^๑,

ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิระ

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์ ได้ชวนชวายนุญใด
ในบัดนี้

สัตเพปิ อันตะรายา เม, มาhesu ตัสสะ เตชะสา.

อันตรรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบลง).

*กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

สังฆะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าดีเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว
ในพระสงฆ์,

สังโฆ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

ขอพระสงฆ์จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุ วะ สังฆะ.

เพื่อการสำรวมระวังในพระสงฆ์ในกาลต่อไป.

(จบคำทำวัตรเย็น).

^๑ หมายถึงในวงเล็บ

^{*} หมอบกราบลง

อดีตปัจจเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขณะปาฐัง
ภณามะ เส.)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกชิตฺวา ยัง จีวะรัง
ปะริภุตฺตัง,

จีวรใดอันเรานุ่งห่มแล้วไม่ทันพิจารณาในวันนี้,

ตั้ง ยาวะเทวะ สัตฺสสะ ปะฏิฆาตายะ,

จีวรนั้นเรานุ่งห่มแล้วเพียงเพื่อบำบัดความหนาว,

อุณหฺสสะ ปะฏิฆาตายะ,

เพื่อบำบัดความร้อน,

ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงสะปะสัมผัสฺสาหนัง
ปะฏิฆาตายะ,

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด

และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย,

ยาวะเทวะ หิริโกปินะปะฏิจฺจาทะหนฺตถัง.

และเพียงเพื่อกปิดอวัยวะอันให้เกิดความละอาย.

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกชิตฺวา โย ปิณฑะปาโต
ปะริภุตฺโต,

บิณฑบาตใดอันเราฉันแล้วไม่ทันพิจารณาในวันนี้,

โส เหวะ ทะวายะ

บิณฑบาตนั้นเราฉันแล้ว ไม่ใช่เป็นไป
เพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน

นะ มะทายะ

ไม่ใช่เป็นไปเพื่อความเมามันเกิดกำลัง
พลังทางกาย

นะ มัณฑะทายะ

ไม่ใช่เป็นไปเพื่อประดับ

นะ วิภูสะทายะ,

ไม่ใช่เป็นไปเพื่อตกแต่ง,

ยาระทเวะ อิมัสสะ กายัสสะ จูติยา

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้

ยาปะทายะ

เพื่อความเป็นไปได้ของอัตภาพ

วิหิงสุปะระติยา

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย

พุรัหุมะจะรียานุกคะทายะ,

เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพฤติพรหมจรรย์,

อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ

ด้วยการทำอย่างนี้ เราย่อมระงับเสียได้
ซึ่งทุกข์เวทนาเก่า คือ ความหิว

**นะวัณฺจะ เวทะนัง นะ อุปฺปาเทสสามิ,
 และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น,
 ยาทุรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ
 ผาสุวิหาโร จาติ.**

อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอัตรภาพนี้ด้วย
 ความเป็นผู้หาโทษมิได้ด้วย และความเป็นอยู่
 โดยผาสุกด้วย จักมีแก่เรา ดังนี้.

**อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง เสนาสะนัง
 ประริกฺตตัง,**

เสนาสนะใดอันเราใช้สอยแล้วไม่ทันพิจารณา
 ในวันนี้,

ตัง ยาวะเทวะ สิตฺสสะ ปะฏิฆาตายะ,

เสนาสนะนั้นเราใช้สอยแล้ว
 เพียงเพื่อบำบัดความหนาว,

อุณฺหฺสสะ ปะฏิฆาตายะ

เพื่อบำบัดความร้อน

**ทังสะมะกะสะวาตาคะปะสิริงสะปะสัมผัสสาณัง
 ปะฏิฆาตายะ,**

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดด
 และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย,

ยวาทะ อุตฺตฺปะริสสะยะวิโนทะหัง

ปะฏิสัถฺตลานารามัตถัง.

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจะพึงมีจากดินฟ้า
อากาศ และเพื่อความเป็นผู้ยินดีอยู่ได้
ในที่หลีกเร้นสำหรับภาวนา.

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย คิลานะ-

ปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร ปะริภุตฺโต,

คิลานเภสัชชบริวารใดอันเราบริโภคแล้ว
ไม่ทันพิจารณาในวันนี้,

โส ยวาทะ อุปันหาหัง เวยยาพาธิกานัง

เวทะหาหัง ปะฏิฆาตายะ

คิลานเภสัชชบริวารนั้นเราบริโภคแล้ว เพียงเพื่อ
บำบัดทุกข์เวทนาอันบังเกิดขึ้นแล้ว มีอาพาธต่าง ๆ
เป็นมูล,

อัพฺยาปัชฌะปะระมะตยาติ.

เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้.

ปัพพชิตอภินหปัจจะเวกชนปาฐะ

(หันทะ มะยัง ปัพพะชิตะอะภินหะปัจจะเวก-
ขณะปาฐัง ภาณามะ เส.)

ทะสะ อิเม ภิกขะเว ธัมมา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายสืบประการ
เหล่านี้ มีอยู่

ปัพพะชิตะนะ อะภินหัง ปัจจะเวกชิตัพพา.

เป็นธรรมที่บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด
อยู่เนืองนิจ.

กะตะเม ทะสะ.

ธรรมทั้งหลายสืบประการนั้นเป็นอย่างไรเล่า.

เววัณณิยัมหิ อชฌูปะคะโตติ,

ปัพพะชิตะนะ อะภินหัง ปัจจะเวกชิตัพพัง.

คือ บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด

อยู่เนืองนิจว่า เราเป็นผู้เข้าถึงเฉพาะแล้ว

ซึ่งวรรณะอันต่างอันพิเศษ ดังนี้.

ปะระปะภีพัทธา เม ชีวิกาติ,

ปัพพะชิตะนะ อะภินหัง ปัจจะเวกชิตัพพัง.

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า

การเลี้ยงชีวิตของเรา เนืองเฉพาะแล้วด้วยผู้อื่น ดังนี้.

**อัญญา เม อากัปปโก กระระณียอติ,
ปัพพะชิตะนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.**

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
ระเบียบการปฏิบัติอย่างอื่นที่เราจะต้องทำ มีอยู่
ดังนี้.

**กัจจิ นุ โข เม อตฺตา สีละโต นะ อุปะวะทะตติ,
ปัพพะชิตะนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.**

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
เมื่อกล่าวโดยศีล เราย่อมตำหนิติเตียนตนเอง
ไม่ได้ มิใช่หรือ ดังนี้.

**กัจจิ นุ โข มัง อะนุวิจจะ วิญญู,
สะพฺรหฺมะจารี สีละโต นะ อุปะวะทฺนตติ,
ปัพพะชิตะนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.**

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
เมื่อกล่าวโดยศีล เพื่อนสหพรหมจารีที่เป็นวิญญูชน
ใคร่ครวญแล้ว ย่อมตำหนิติเตียนเราไม่ได้ มิใช่หรือ
ดังนี้.

**สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ, นานาภาโว วินาภาโวติ,
ปัพพะชิตะนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.**

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
ความพลัดพรากจากของรัก ของชอบใจทั้งสิ้น
จักมีแก่เรา ดังนี้.

กัมมัสสะโกมุหิ กัมมะทายาโท,
 กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ กัมมะประภิสระระโณ;
 ยัง กัมมัง กะริสสามิ, กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา,
 ตัสสะ ทายาโท ภาวิสสามิติ,
ปัพพะชิตะนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
 เราเป็นผู้มีกรรมเป็นของตน มีกรรมที่ต้องรับผล
 เป็นมรดกตกทอด มีกรรมเป็นที่กำเนิด มีกรรมเป็น
 เฝ่าพันธู มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย เราทำกรรมใดไว้
 ดีก็ตาม ชั่วก็ตาม เราจักเป็นผู้รับผลตกทอดแห่ง
 กรรมนั้น ดังนี้.

กะถัมภูตัสสะ เม รัตตินทิวา วิติปะตันตติ,
ปัพพะชิตะนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
 วันคืนล่วงไปล่วงไป ในเมื่อเรากำลังเป็นอยู่ใน
 สภาพเช่นไร ดังนี้.

กัจจิ นุ โขหัง สุญญาคาเร อะภิระมาสีติ,
ปัพพะชิตะนะ อะภินฺหัง ปัจจะเวกขิตฺตพฺพัง.

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
 เราย่อมยินดีในโรงเรือนอันสงัด อยู่หรือหนอ ดังนี้.

**อัตถิ หนู โข เม อุตตะริมะนุสสะธัมมา,
 อะละมะริยะญานะทัสสะนะวิเสโส อะธิคะโต;
 โสหัง ปัจฉิเม กालะ สะพุรัหฺมะจารีหิ,
 ปุฏฺฐุ ณะ มังกุ ภาวิสสามีติ,
 ปัพพะชิตะนะ อะภิญหัง ปัจจะเวกขิตัพพัง.**

บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด อยู่เนืองนิจว่า
 ญาณทัศนะอันวิเศษ ควรแก่พระอริยเจ้า
 อันยิ่งกว่าวิสัยธรรมดาของมนุษย์ ที่เราได้บรรลุ
 แล้ว เพื่อเราจะไม่เป็นผู้เก้อเขิน เมื่อถูกเพื่อน
 สพรหมจารีด้วยกันถามในภายหลัง มีอยู่แก่เรา
 หรือไม่ ดังนี้.

อิเม โข ภิกขะเว ทะสะ ธัมมา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายสืบประการ
 เหล่านี้แล

ปัพพะชิตะนะ อะภิญหัง ปัจจะเวกขิตัพพา

เป็นธรรมที่บรรพชิตพึงพิจารณาโดยแจ่มชัด
 อยู่เนืองนิจ

อิติ.

ด้วยอาการอย่างนี้แล.

อุททิสสนาธิฎฐานคาถา

(หันทะ มะยัง อุททิสสะนาธิฎฐานะคาถาโย

ภะณามะ เส.)

อิมิหา ปุญญะกัมเมนะ

ด้วยบุญนี้อุทิศให้

อุปัชฌายา คุณุตตะรา

อุปัชฌาย์ผู้เลิศคุณ

อาจะริยุปะการา จะ

แลอาจารย์ผู้เกื้อหนุน

มาตาปิตา จะ ญาตะกา

ทั้งพ่อแม่แลปวงญาติ

สุริโย จันทิมาราช

สุริย์จันทร์แลราชา

คุณะวันตา หนะราปี จะ

ผู้ทรงคุณ หรือสูงชาติ

พรัหฺมะมารา จะ อินทา จะ

พรหม มาร และอินทราชา

โลกะपालา จะ เทวะตา

ทั้งทวยเทพ และโลกบาล

ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ

ยมราชา มนุษย์มิตร

มัชฌัตตา เเวริกขาปี จะ

ผู้เป็นกลาง ผู้จ้องผลาญ

สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ

ขอให้เป็นผู้สุขสันต์ทุกทั่วหน้าอย่าทุกข์ทน

ปุญญาณี ปะกะตานิ เม

บุญผ่องที่ข้าทำ จงช่วยอำนวยศุภผล

สุขัง จะ ติวัง เทนตุ

ให้สุขสามอย่างสิ้น

ชิปปัง ปาเปเถ โว มะตัง

ให้ลุถึงนิพพานพลัน

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ

ด้วยบุญนี้ที่เราทำ

อิมินา อุกทิสเณะ จะ

แลอุทิศให้ปวงสัตว์

ชิปปาหัง สุละภ เจวะ

เราพลันได้ซึ่งการตัด

ตัณหุปาทานะเจทะนัง

ตัวตัณหา อุปาทาน

เย สันตานิ หินา ธัมมา

สิ่งชั่วในดวงใจ

ยวาระ นิพพานะโต มะมัง

กว่าเราจะถึงนิพพาน

นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ

มลายสิ้นจากสันดาน

ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว

ทุก ๆ ภาพที่เราเกิด

อุชฺจิตตัง สะติปัญญา

มีจิตตรงและสติ ทั้งปัญญาอันประเสริฐ

สัลเลโข วิริยัมหิชา

พร้อมทั้งความเพียรเลิศเป็นเครื่องขุดกิเลสหาย

มารา ละภันตุ โนกาสัง

โอกาสอย่าพึงมีแก่หมู่มารสิ้นทั้งหลาย

กาตฺถุจะ วิริเยสุ เม

เป็นช่องประทุษร้ายทำลายล้างความเพียรจม

พุกฺกาทิปะวะโร นาโถ

พระพุกกผู้บรรณาถ

ธัมโม นาโถ ะรุตตะโม

พระธรรมที่พึงอุดม

นาโถ ปัจเจกะพุกฺโก จะ

พระปัจเจกะพุกกธสม-

สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง

ทบพระสงฆ์ที่พึงผยอง

เตโสิตตะมานุภาเวนะ

ด้วยอานุภาพนั้น

มาโรกาสัง ละกันตุ มา

ขอหม่อมมารอย่าได้ช้อง

ทะสะปุญญาอนุภาเวนะ^๑

ด้วยเดชบุญทั้งสิบป้อง

มาโรกาสัง ละกันตุ มา.

อย่าเปิดโอกาสแก่มาร เทอญ.

^๑บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ “ข้อปฏิบัติที่ช่วยชำระจิตใจให้ปราศจากความโลภ โกรธ หลง เพื่อบรรเทาและกำจัดทุกข์ในชีวิต”

๑. ทาน - การให้ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทั้งวัตถุทาน (ปัจจัย ๔) และอภัยทาน
๒. ศีล - ควบคุมการกระทำทางกาย-วาจา ให้เรียบร้อยเป็นปกติ ไม่เบียดเบียนตนเองและคนอื่น
๓. ภาวนา - อบรมจิตให้สงบ และเกิดปัญญารู้แจ้งในอริยสัจ
๔. อปจายนะ - ถอนน้อมถ่อมตนอยู่เสมอ
๕. เวยยาวัจจะ - ช่วยเหลือเกื้อกูลในกิจที่ถูกต้องดีงามแก่เพื่อนและสังคม
๖. ปัตตทานะ - แผ่เมตตาและบุญกุศลที่ตนได้ทำแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย
๗. ปัตตานุโมทนา - อนุโมทนาพลอยยินดีกับความดีของคนอื่น
๘. ธรรมสวนะ - การฟังหรือศึกษาธรรมะอยู่เสมอ
๙. ธรรมเทศนา - แนะนำข้อธรรมที่ตนได้ศึกษาและปฏิบัติมาให้แก่ผู้อื่น
๑๐. ทิฏฐชุกัมมะ - อบรมความคิดความเห็นให้ถูกต้องกับหลักธรรมในพุทธศาสนา เช่น เชื่อเรื่องอริยสัจ, กรรม “ทำดี...ดี! ทำชั่ว...ชั่ว! เป็นต้น

บทแผ่เมตตา

(หันทะ มะยัง เมตตาพะระณัง กะโรมะ เส.)

อะหัง สุขิโต โหมิ,

ขอให้ข้าพเจ้าจงเป็นผู้ถึงสุข,

นิททุกโข โหมิ,

จงเป็นผู้ไร้ทุกข์,

อะเวโร โหมิ,

จงเป็นผู้ไม่มีเวร,

อัပ္พยาปชฌโหมิ,

จงเป็นผู้ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน,

อะนีโฆ โหมิ,

จงเป็นผู้ไม่มีทุกข์,

สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ.

จงรักษาตนอยู่เป็นสุขเถิด.

สัพเพ สัตตา สุขิตา โหนตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ถึงความสุข,

สัพเพ สัตตา อะเวรา โหนตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีเวร,

สัพเพ สัตตา อัပ္พยาปชฌา โหนตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงอย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกัน,

สัพเพ สัตตา อะนีมา โหนตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีทุกข์,

สัพเพ สัตตา สุขี อัตตานิัง परिหะรันตุ.

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงรักษาตนอยู่เป็นสุขเกิด.

สัพเพ สัตตา สัพพะทุกขา ปะมุญจันตุ.

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงพ้นจากทุกข์ทั้งหมด.

สัพเพ สัตตา ลัทธะสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ.

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงอย่าได้พราจจากสมบัติ
อันตนได้แล้ว.

สัพเพ สัตตา กัมมัสสะกา กัมมะทายาทา

กัมมะโยนี กัมมะพันธู กัมมะปะฏิสะระณา

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงมีกรรมเป็นของของตน

มีกรรมเป็นผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด

มีกรรมเป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย

ยัง กัมมัง กะริสสันติ, กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา,

ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ.

จักทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็นบาป

จักต้องเป็นผู้ได้รับผลของกรรมนั้น ๆ สืบไป.

ทวัตติงสาการปาฐะ

กายคตาสติ, อากาโร ๓๒

การระลึกอยู่เสมอว่ากายเป็นสิ่งปฏิภูล
และไม่ใช้เป็นของเราอย่างแท้จริง

(หันทะ มะยัง ทวัตติงสาการะปาฐัง ภาณามะ เส.)

อะยัง โข เม กาโย

กายของเรา^{นี้}แล

อุทรัง ปาทะตะลา

เบื้องบนแต่^{นี้}พื้นเท้า^{นี้}ขึ้นมา

อะโร เกสะมัตตะกา

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป

ตะจะปะริยันโต

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ

ปุโร นานัปปะการัสสะ อะสุจิโน

เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่าง ๆ

อัตถิ อิมัสสมิง กาเย

มีอยู่ในกาย^{นี้}

เกสา

คือผมทั้งหลาย

โลมา

คือขนทั้งหลาย

นะชา

คือเล็บทั้งหลาย

ทันตา

ตะโจ

มังสัง

นะหารู

อัฏฐี

อัฏฐิมิณฺหัง

วักกัง

หะทะยัง

ยะกะหัง

กิโถมะกัง

ปิหะกัง

ปัพผาสัง

อันตัง

อันตะคฺคฺหัง

อุทะริยัง

กะรีสัง

ปิตตัง

เสมหัง

ปุพฺโพ

โลหิตัง

เสโท

เมโท

คือพันทั้งหลาย

หนัง

เนื้อ

เอ็นทั้งหลาย

กระดูกทั้งหลาย

เยื่อในกระดูก

ไต

หัวใจ

ตับ

พังผืด

ม้าม

ปอด

ไส้ใหญ่

สายรัดไส้ (ไส้เล็ก)

อาหารใหม่

อาหารเก่า

น้ำดี

น้ำเสลด

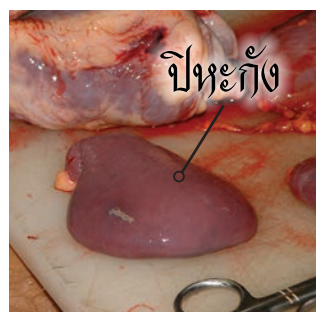
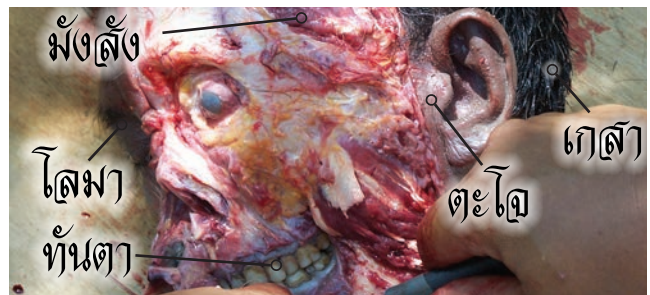
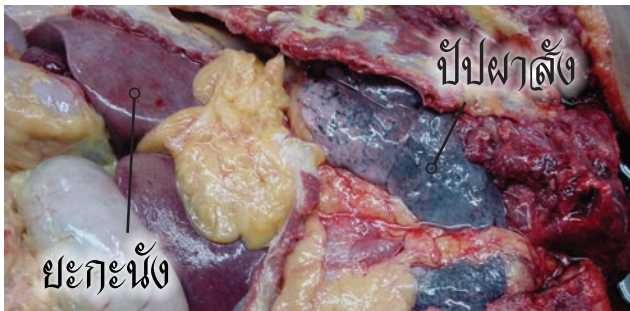
น้ำเหลือง

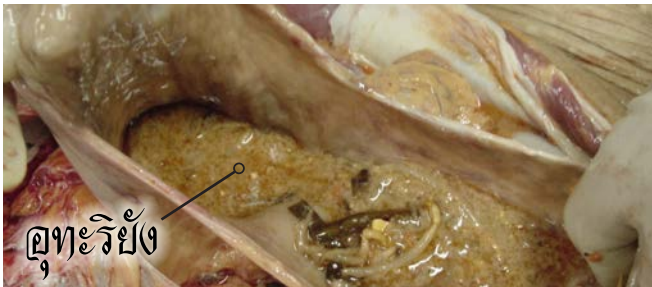
น้ำเลือด

น้ำเหลือง

น้ำมันข้น

อัสน์	น้ำตา
วะสา	น้ำมันเหลว
เขโฬ	น้ำลาย
สิงฆาณิกา	น้ำมูก
ละสิกา	น้ำมันไขข้อ
มุตตัง	น้ำมูตร
มัตตะเก มัตตะลุงคัง	เยื่อในสมอง

เอวะมะยัง เม กาโย

กายของเราเป็นอย่างนี้

อุทธัง ปาทะตะลา

เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา

อะโร เกสะมัตตะกา

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป

ตะจะปะริยัณหโต

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ

ปุโร นานัปปะการัสสะ อะสุจิโน.

เต็มไปด้วยขของไม่สะอาด มีประการต่าง ๆ
อย่างนี้แล.

อภิณหปัจจเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐัง
ภะณามะ เส.)

ชะราธัมโมมุหิ ชะรัง อะนะตีโต (อะนะตีตา)^๑,

เรามีความแก่เป็นธรรมดา

จะล่องพ้นความแก่ไปไม่ได้,

พฺยาธัมโมมุหิ พฺยาธิง อะนะตีโต (อะนะตีตา)^๑,

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา

จะล่องพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้,

มะระณะธัมโมมุหิ มะระณัง อะนะตีโต (อะนะตีตา)^๑,

เรามีความตายเป็นธรรมดา

จะล่องพ้นความตายไปไม่ได้,

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะหาเปหิ นานาภาโว วิหาภาโว,

เราจะละแฉกเป็นต่าง ๆ คือว่า เราจะต้องพลัดพราก

จากของรักของเจริญใจทั้งหลายทั้งปวง,

กัมมัสสะโกมุหิ (...กามุหิ)^๑ กัมมะทายาโท (...ทา)^๑

กัมมะโยหิ กัมมะพันธุ กัมมะปะภฺฐิสะระโณ (...ณา)^๑

เราเป็นผู้มีกรรมเป็นของของตน

มีกรรมเป็นผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด

มีกรรมเป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย

^๑ หมายถึงในวงเล็บ

ยัง กัมมัง กะริสสามิ, กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา,
 ตัสสะ ทายาทิ (...ทา)^๑ กะริสสามิ,

เราทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็นบาป
 เราจะเป็นทายาท คือว่าเราจะต้องได้รับผลของ
 กรรมนั้น ๆ สืบไป,

เอวัง อัมเหติ อะภิญหัง ปัจจะเวกขิตัพพัง.

เราทั้งหลายควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวัน ๆ เกิด.

^๑ หมายถึงในวงเล็บ

บทพิจารณาสังขาร

สัพเพ สังขารา อะนิจจา

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรมนามธรรม
ทั้งหมดทั้งสิ้น มันไม่เที่ยง เกิดขึ้นแล้วดับไป
มีแล้วหายไป

สัพเพ สังขารา ทุกขา

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรมนามธรรม
ทั้งหมดทั้งสิ้น มันเป็นทุกข์ทนยาก
เพราะเกิดขึ้นแล้ว แก่เจ็บตายไป

สัพเพ ธัมมา อะนัตตา

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง ทั้งที่เป็นสังขารแลมิใช่สังขาร
ทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน ไม่ควรถือว่าเรา
ว่าของเรา ว่าตัวว่าตนของเรา

อะธวััง ชีวิตัง

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน

ธวััง มະระณัง

ความตายเป็นของยั่งยืน

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง

อันเราจะพึงตายเป็นแท้

มะระณะปะริโยสานัง เม ชีวิตัง

ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุดรอบ

ชีวิตัง เม อะนียะตัง

ชีวิตของเราเป็นของไม่เที่ยง

มะระณัง เม นียะตัง

ความตายของเราเป็นของเที่ยง

วะตะ

ควรที่จะสังเวช

อะยัง กาโย

ร่างกายนี้

อะจิริง

มิได้ตั้งอยู่นาน

อะเปตะวิญญาโณ

ครั้นปราศจากวิญญาณ

จุกโท

อันเขาทิ้งเสียแล้ว

อะธิเสสสะติ

จักนอนทับ

ปะฐะวิง

ซึ่งแผ่นดิน

กะลิงคะรัง อิวะ

ประดุจดั่งว่าท่อนไม้และท่อนฟืน

นิริตถัง

หาประโยชน์มิได้

อะหิจจา วะตะ สังขารา

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

อุปปาทวะยะธัมมิโน

มีความเกิดขึ้นแล้ว มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา

อุปปัชชิตฺวา นิรุชฌันติ

ครั้นเกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป

เตสัง วูปะสะโม สุขโ.

ความเข้าไปสงบระงับสังขารทั้งหลาย

เป็นสุขอย่างยิ่ง ดังนี้.

มหาโพธิวิหาร สถานที่พระพุทธองค์ตรัสรู้
พุทธคยา

บททำวัตรเย็น	หน้า
๑. คำบูชาพระรัตนตรัย (โย โส ณะคะวา...)	๑
๒. ทำวัตรเย็น	๓๑
๓. [เฉพาะพระ] อดีตปัจฉิมเวกขณปาฐะ (อัสชะ มะยา...)	๔๗
๔. [เฉพาะพระ] ปัจฉิมเวกขณปาฐะ (ทะสะ อิมะ ภิกขะเว...)	๕๑
๕. อุททิสสนาธิฏฐานคาถา (อิมินา ปุญญะกัมเมนะ...)	๕๕
๖. บทแผ่เมตตา (อะหัง สุขิโต โหมิ...)	๕๙
๗. ทวัตติงสการปาฐะ กายคตาสติ, อากาโร ๓๒ (อะยัง โข เม กาโย...)	๖๑
๘. อภินหปัจฉิมเวกขณปาฐะ (ชะราธัมโมมหิ...)	๖๖
๙. บทพิจารณาสังขาร (สัพเพ สังขารา อะนิจจา...)	๖๘

บทธรรมคำสอน	หน้า
๑. เขมาเขมสรณที่ปีศาจกา ๗๘	
(พะหุง เว สระณัง ยันติ...)	
๒. อริยธรรมา	๘๐
(ยัสสะ สัตธา ตะถาคะเต...)	
๓. ตีลักขณาทีคคา	๘๑
(สัพเพ สังขารา อะนิจจาตี...)	
๔. ภารสุตตคา	๘๓
(ภารา หะเว ปญจักขันธา...)	
๕. กัทเทกรัตตคา	๘๔
(อะตีตัง นานาวาคะเมยยะ...)	
๖. รัมมคารวาทีคคา	๘๖
(เย จะ อะตีตา สัมพุธา...)	
๗. ปฐมพุทธภาสิตคา	๘๘
(อะเนกะชาติสังสารัง...)	
๘. ปัจฉิมพุทโธวาทปาฐะ	๙๑
(หันทะทานิ ภิกขะเว...)	
๙. โอวาทปาฐิโมกขคา	๙๒
(สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง...)	

พระแท่นวัชรอาสน์ หรือปราสาทบัลลังก์ที่พระพุทธองค์
ประทับนั่งตรัสรู้ ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์
พุทธคยา

สามเณรศึกษา

(สิกขาบท ๑๐)

อะนุญญาสิ โข ภะคะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล

สามะเณรานัง ทะสะ สิกขาปะทานิ

ซึ่งสิกขาบทสิบประการแก่สามเณรทั้งหลาย

เตสุ จะ สามะเณเรหิ สิกขิตุง

และเพื่อให้สามเณรศึกษาในสิกขาบทเหล่านั้น คือ

ปาณาติปาตา เวระมะณี,

เจตนาเครื่องงดเว้นจากการทำสัตว์ที่มีชีวิต
ให้ตกลงไป,

อะทินนาทานา เวระมะณี,

เจตนาเครื่องงดเว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของ
ไม่ได้ให้,

อะพรัหฺมะจะรียา เวระมะณี,

เจตนาเครื่องงดเว้นจากกรรมอันเป็นข้าศึกแก่
พรหมจรรย์,

มุสาวาทา เวระมะณี,

เจตนาเครื่องงดเว้นจากการพูดปด,

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี,
 เจตนาเครื่องงดเว้นจากเหตุอันเป็นที่ตั้ง
 แห่งความประมาท คือ การดื่มกินสุราและเมรัย,
วิกาละโกชะนา เวระมะณี,

เจตนาเครื่องงดเว้นจากการบริโภคอาหารใน
 เวลาวิกาล,

หัจจะคีตะวาทิตะวิสสุกะทัสสะนา เวระมะณี,
 เจตนาเครื่องงดเว้นจากการขบร้องฟ้อนรำ
 และประโคมดนตรี และดูการละเล่นต่าง ๆ,
มาลาคัณหะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิญญะ-
หัญญานา เวระมะณี,

เจตนาเครื่องงดเว้นจากการตัดทรงดอกไม้
 ประดับตกแต่งด้วยดอกไม้ของหอมเครื่องย้อม
 เครื่องทา,

อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี,
 เจตนาเครื่องงดเว้นจากการนั่งหรือนอน เหนือที่นั่ง
 ที่นอนอันสูงอันใหญ่,

ชาตะรุปะระชะตะปะกุกคะหะณา เวระมะณี.
 เจตนาเครื่องงดเว้นจากการรับเงินและทอง.

อะหุญญาสิ โข ภาวะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล

ทະสะหิ อังเคหิ สะมันนาคะตัง สามะเณรัง นาเสตุง.

เพื่อยังสามเณรผู้ประกอบด้วยองค์สิบให้ฉิบหาย.

กะตะเมหิ ทະสะหิ.

องค์สิบอะไรบ้าง.

ปาณาติปาตี โหติ,

คือ สามเณรชอบทำสัตว์ที่มีชีวิตให้ตกลงไป,

อะทินนาทายี โหติ,

สามเณรชอบถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้,

อะพรัหฺมะจารี โหติ,

สามเณรไม่ชอบประพฤติพรหมจรรย์,

มุสาวาที โหติ,

สามเณรชอบพูดปด,

มัชชะปายี โหติ,

สามเณรชอบดื่มกินของเมา,

พุทฺธัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ,

สามเณรกล่าวติเตียนพระพุทธเจ้า,

ธัมมัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ,

สามเณรกล่าวติเตียนพระธรรม,

สังฆัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ,

สามเณรกล่าวติเตียนพระสงฆ์,

มิจฉาทิฏฐิโก โหติ,

สามเณรเป็นผู้มีความเห็นผิดจากธรรมวินัย,

ภิกขุณีทุสะโก โหติ.

สามเณรชอบประทุษร้ายภิกษุณี.

อะหุญญาสิ โข ภาวะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล

อิเมหิ ทะสะหิ อังเคหิ สะมันนาคะตัง สามะเณรัง นาเสตุนติ.

เพื่อยังสามเณรผู้ประกอบด้วยองค์สิบเหล่านี้
ให้ฉิบหาย ดังนี้.

อะหุญญาสิ โข ภาวะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล

ปัญจะหิ อังเคหิ สะมันนาคะตัสสะ สามะเณรัสสะ ทัณทะกัมมัง กาทุง.

เพื่อทำทัณทกรรม คือ ลงโทษแก่สามเณร
ผู้ประกอบด้วยองค์ห้าอย่าง.

กะตะเมหิ ปัญจะหิ.

องค์ห้าอย่างอะไรบ้าง.

ภิกขุหนัง อะลาภายะ ประริสัักกะติ,

คือ สามเณรพยายามทำให้ภิกษุเสื่อมลาภ
ที่ควรจะได้,

ภิกขุหนัง อะหัตถายะ ประริสัักกะติ,

สามเณรพยายามทำสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ภิกษุ
ทั้งหลาย,

ภิกขุหนึ่ง อะนาวาสายะ ประริสัถกะติ,

สามเณรพยายามทำไม่ให้ภิกษุอยู่อย่างสงบ,

ภิกขุ อักโกสะติ ประริภาสะติ,

สามเณรด่าและพุดชู้ภิกษุทั้งหลาย,

ภิกขุ ภิกขุหิ เกเทติ.

สามเณรยุให้ภิกษุแตกกัน.

อะนุญญาสิ โข ภาวะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตไว้แล้วแล

อิเมหิ ปัญจะหิ อังเคหิ สมะนนาคะตัสสะ

สามะเณรัสสะ ทัณทะกัมมัง กาทุนติ.

เพื่อทำทัณฑกรรมแก่สามเณรผู้ทำผิดประกอบ
ด้วยองค์ห้าอย่างเหล่านี้ ดังนี้.

(นอกจากนี้แล้ว สามเณรยังจะต้องศึกษาและ
ปฏิบัติตามเสขียวัตร ๗๕ ข้อ อีกด้วย เพื่อรักษา
กิริยามารยาทให้เรียบร้อย สมกับความเป็น
เหล่ากอของสมณะที่ดี)

เขมาเขมสรณที่ปิกาคาถา

(หันทะ มะยัง เขมาเขมะสระระณะที่ปิกาคาถาโย

ภะณามะ เส.)

พะหุง เว สระระณัง ยันติ ปัพพะตานิ ะนาหิ จะ
 อารามะรูกขะเจตฺยานิ มะหุสสา ภะยะตฺชชิตา
 มนุषฺยฺเป็นอันมาก เมื่อเกิดมีภัยคุกคามแล้ว
 ก็ถือเอาภูเขาบ้าง ป่าไม้บ้าง

อารามและรูกขะเจตีย์บ้าง เป็นสรณะ

เหนตัง โข สระระณัง เขมัง, เหนตัง สระระณะมุตตะมัง
 เหนตัง สระระณะมาคัมมะ สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.
 นั้นมิใช่สรณะอันเกษมเลย นั้นมิใช่สรณะอันสูงสุด
 เขาอาศัยสรณะนั้นแล้ว ย่อมไม่พ้นจากทุกข์
 ทั้งปวงได้.

โย จะ พุทฺธัญจะ ฐัมมัญจะ สังฆัญจะ สระระณัง คะโต
 จัตตารี อะริยะสัจจาหิ สัมมปปัญญายะ ปัสสะติ
 ส่วนผู้ใดถือเอาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
 เป็นสรณะแล้ว เห็นอริยสัจ คือความจริงอันประเสริฐ
 สืบด้วยปัญญาอันชอบ

ทุกขัง ทุกขะสะสมุปาทัง ทุกข์สสะ จะ อะตีกกะมัง
 อะริยัญญัญญังคิกัง มัคคัง ทุกขุปะสะสมะคามินัง

คือ เห็นความทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ความกำวล่วง
 ทุกข์เสียได้ และหนทางมีองค์แปดอันประเสริฐ
 เครื่องถึงความระงับทุกข์

เอตัง โข สาระณัง เขมัง เอตัง สาระณะมุตตะมัง
 เอตัง สาระณะมาคัมมะ สัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.

นั่นแหละเป็นสรณะอันเกษม นั่นเป็นสรณะ
 อันสูงสุด เขาอาศัยสรณะนั้นแล้ว ย่อมพ้นจาก
 ทุกข์ทั้งปวงได้.

อริยธรรมา

(หันทะ มะยัง อริยธรรมาธรรมาโย ภะณามะ เส.)

ยัสสะ สัทธา ตะถาคะเต อะจะลา สุปะติภูจฺจิตา
ศรัทธาในพระตถาคตของผู้ใดตั้งมั่นอย่างดี
ไม่หวั่นไหว

สีลัญจะ ยัสสะ กัลยาณัง อริยะกัณตัง ปะสังสิตัง
และศีลของผู้ใดงดงาม เป็นที่สรรเสริญที่พอใจ
ของพระอริยเจ้า

สังฆะ ปะสาโท ยัสสัตถิ อุกฺกุฏัตถุจะ ทัสสะหัง
ความเลื่อมใสของผู้ใดมีในพระสงฆ์ และความเห็น
ของผู้ใดตรง

อะทะลิตโทติ ตัง อาหุ อะโมฆันตัสสะ ชีวิตัง
บัณฑิตกล่าวเรียกเขาผู้นั้นว่า คนไม่จน
ชีวิตของเขาไม่เป็นหมัน

ตัสมา สัทธัญจะ สีลัญจะ ปะสาทัง ฐัมมะทัสสะหัง
อะนุยุญเชถะ เมธาวิ สะรัง พุทธาณะ สาสะหัง.
เพราะฉะนั้น เมื่อระลึกได้ถึงคำสั่งสอนของ
พระพุทธเจ้าอยู่ ผู้มีปัญญาควรก่อสร้างศรัทธา
ศีล ความเลื่อมใส และความเห็นธรรมให้เนื่อง ๆ.

ติลักขณาทิกาถา

(หันทะ มะยัง ติลักขณาทิกาถาโย ภาณามะ เส.)

สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ
เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า สังขารทั้งปวง
ไม่เที่ยง

อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา
เมื่อนั้นย่อมเหนื่อยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง
นั้นแหละเป็นทางแห่งพระนิพพานอันเป็นธรรม
หมดจด

สัพเพ สังขารา ทุกขาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ
เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า สังขารทั้งปวง
เป็นทุกข์

อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา
เมื่อนั้นย่อมเหนื่อยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง
นั้นแหละเป็นทางแห่งพระนิพพานอันเป็นธรรม
หมดจด

สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสะติ
เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า ธรรมทั้งปวง
เป็นอนัตตา

อะละ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธิยา.

เมื่อนั้นย่อมเห็น้อยหน้าในสิ่งที่เป็นทุกข์
ที่ตนหลง นั้นแหละเป็นทางแห่งพระนิพพาน
อันเป็นธรรมหมดจด.

อัปปะกา เต มะนุสเสสุ เย ชะนา ปาระคามิโน

ในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย ผู้ที่ถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน
มีน้อยนัก

อะถายัง อิตะรา ปะชา ตีระเมวานุฐาเวติ

หมู่มนุษย์นอกนั้นย่อมวิ่งเลาะอยู่ตามฝั่งในนี้เอง

เย จะ ไช สัมมะทักขาเต ธัมเม ธัมมานุวัตติโน

ก็ชนเหล่าใดประพฤดิธรรมสมควรแก่ธรรม
ในธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้ว

เต ชะนา ปาระเมสสันติ มัจจุเธยยัง สุทุดตะรัง.

ชนเหล่านั้นจักถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน
ข้ามพ้นบ่วงแห่งมัจจุที่ข้ามได้ยากนัก.

กัณ्हัง ธัมมัง วิปปะหาเย สุขัง ภาเวละ ปัณฑิโต

จงเป็นบัณฑิตละธรรมดำเสีย แล้วเจริญธรรมขาว

โอกา อะโนกะมาคัมมะ วิเวเก ยัตถะ ทูระมัง,

ตัตตุราภิระติมิจเจยยะ หิตฺวา กามะ อะภิกฺขจะโน ฯ

จงมาถึงที่ไม่มีน้ำ จากที่มีน้ำ จงละกามเสีย

เป็นผู้ไม่มีความกังวล จงยินดีเฉพาะต่อพระนิพพาน

อันเป็นที่สงัดซึ่งสัตว์ยินดีได้โดยยาก ฯ

การสูตตคาถา

(หันทะ มะยัง ภาระสูตตะคาถาโย ภาณามะ เส.)

ภารา หะเว ปัญจักขัณธา

ชั้นรั้งห้ำเป็นของหนักเนื้อ

ภาระหาโร จะ ปุคคะโล

บุคคลแหละเป็นผู้แบกของหนักพาไป

ภาราทาหนัง ทุกขัง โลเก

การแบกถือของหนักเป็นความทุกข์ในโลก

ภาระนิกเขปะหนัง สุขัง

การสลัดของหนักทิ้งลงเสียเป็นความสุข

นิกขิปิตวา คะรุง ภารัง

พระอริยเจ้าสลัดทิ้งของหนักลงเสียแล้ว

อัญญัง ภารัง อะนาทियะ

ห้ำไม่หีบฉวยเอาของหนักอันอื่นขึ้นมาอีก

สะมุลลัง ตัณหัง อัพพยุหะ

ก็เป็นผู้ถอนตัณหาขึ้นได้กระทั่งราก

นิจฉาโต ประรินิพพุโต.

เป็นผู้หมดสิ่งปรารถนาดับสนิทไม่มีส่วนเหลือ.

ภัทเทกรัตตคาถา

(หันทะ มะยัง ภัทเทกะรัตตะคาถาโย ภะณามะ เส.)

อะตีตัง นานุวาคะเมยยะ

นัปปะฏิกังเข อะหาคะตัง

บุคคลไม่ควรตามคิดถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้วด้วยอาลัย
และไม่พึงพะวงถึงสิ่งที่ยังไม่มาถึง

ยะทะตีตัมปะหีนันตัง

อัปปัตตัญจะ อะหาคะตัง

สิ่งเป็นอดีตก็ละไปแล้ว สิ่งเป็นอนาคตก็ยังไม่มา

ปัจจุปปันหัญจะ โย ธัมมัง

ตัตถะ ตัตถะ วิปัสสะติ,

อะสังหิรัง อะสังกุปปัง

ตัง วิทธา มะนุพฺพุหะเย

ผู้ใดเห็นธรรมอันเกิดขึ้นเฉพาะหน้าในที่นั้น ๆ

อย่างแจ่มแจ้ง ไม่ง่อนแง่นคลอนแคลน

เขาควรพอกพูนอาการเช่นนั้นไว้

อัชเชวะ กิจจะมาตัมปัง

โก ชัญญา มะระณัง สุเว

ความเพียรเป็นกิจที่ต้องทำวันนี้

ใครจะรู้ความตายแม้พรุ่งนี้

นะ หิ โน สังคะรันเตนะ

มะหาเสเนนะ มัจจุณา

เพราะการผิดเพี้ยนต่อมัจจุราช

ซึ่งมีเสนามากย่อมไม่มีสำหรับเรา

เอวัง วิหาริมاتاปิง

อโหรัตตะมะตันทิตัง,

ตั้ง เว ภัทเทกะรัตโตติ

สันโต อาจิกขะเต มุหิ.

มุนี้ผู้สงบย่อมกล่าวเรียกผู้มีความเพียรอยู่เช่นนั้น

ไม่เกียจคร้านทั้งกลางวันกลางคืนว่า

“ผู้เป็นอยู่แม้เพียงราตรีเดียวก็น่าชม”.

ธัมมคารวาทิกาถา

(หันทะ มะยัง ธัมมะการะวาทิกาถาโย ภาณามะ เส)

เย จะ อะตีตา สัมพุทธา

เย จะ พุทธา อะนาคะตา,

โย เจตะระหิ สัมพุทโธ

พะหุหนัง โสกะนาสะโน

พระพุทธรเจ้าบรรดาที่ล่วงไปแล้วด้วย

ที่ยังไม่มาตรัสรู้ด้วย และพระพุทธรเจ้า

ผู้ขจัดโศกของมหาชนในกาลบัดนี้ด้วย

สัพเพ สัทธัมมะคะรุโณ

วิหะริงสุ วิหาติ จะ,

อะถาปี วิหะริสสันติ

เอสา พุทธานะ ธัมมะตา

พระพุทธรเจ้าทั้งปวงนั้นทุกพระองค์เคารพพระธรรม

ได้เป็นมาแล้วด้วย กำลังเป็นอยู่ด้วย

และจักเป็นด้วย เพราะธรรมดา

ของพระพุทธรเจ้าทั้งหลายเป็นเช่นนั้นเอง

ตัสมา หิ อัตตะกาเมนะ

มะหัตตะมะภิกังขะตา,

สัทธัมโม คะรุกาตัพโพ

สะรัง พุทธานะ สาสะนัง.

เพราะฉะนั้น บุคคลผู้รักตน หวังอยู่เฉพาะคุณเบื้องสูง
เมื่อระลึกได้ถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าอยู่
จงทำความเคารพพระธรรม

นะ หิ ธัมโม อะธัมโม จะ

อุโก สมะวิปากิโน

ธรรมและอธรรมจะมีผลเหมือนกันทั้งสองอย่าง
หาмиได้

อะธัมโม นิระยัง เหนติ

ธัมโม ปาเปติ สุขคะติง.

อธรรมย่อมนำไปนรก ธรรมย่อมนำไปถึงสุคติ.

ธัมโม หะเว รักขะติ ธัมมะจาริง

ธรรมแหละย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมเป็นนิจ

ธัมโม สุจิณโณ สุขะมาวะหาติ

ธรรมที่ประพฤติดีแล้ว ย่อมนำสุขมาให้ตน

เอสาหิสังโส ธัมเม สุจิณเณ ๗

นี่เป็นอันสงส์ในธรรมที่ตนประพฤติดีแล้ว ๗

ปฐมพุทธภาสิตคาถา

(หันทะ มะยัง ปะฐมะพุทธะภาสิตะคาถาโย
ภะณามะ เส.)

อะเนกะชาติสังสารัง สันธาวิสสัง อะนิพพิสัง
เมื่อเรายังไม่พบญาณ ได้เล่นท่องเที่ยวไปในสงสาร
เป็นอนอกชาติ

คะหะการัง คะเวสันโต ทุกขา ชาติ ปุห์ปปัญ
แสวงหาอยู่ซึ่งนายช่างปลุกเรื้อน คือ ตัณหา
ผู้สร้างภพ การเกิดทุกคราวเป็นทุกข์รำไป

คะหะการะกะ ทิฏฐิสฺสึ ปุณะ เคหัง นะ กาหะสิ
นี่แน่ะนายช่างปลุกเรื้อน เรา รู้จักเจ้าเสียแล้ว
เจ้าจะทำเรื้อนให้เราไม่ได้อีกต่อไป

สัพพา เต ผาสูกา ภัคคา คะหะภูฏัง วิสังขะตัง
โครงเรื้อนทั้งหมดของเจ้าเราหักเสียแล้ว
ยอดเรื้อนเราก็รื้อเสียแล้ว

วิสังขาระคะตัง จิตตัง ตัณหาหนิง ขะยะมัชฌะคา.
จิตของเราถึงแล้วซึ่งสภาพที่อะไรปรุงแต่งไม่ได้
อีกต่อไป มันได้ถึงแล้วซึ่งความสิ้นไปแห่งตัณหา
(คือถึงนิพพาน).

พระพุทธปรินิพพาน
ในมหาปรินิพพานวิหาร ณ ศาลวโนทยาน
เมืองกุสินารา

มกุฏพันธเจดีย์
สถานที่ถวายพระเพลิง พระพุทธศรีระ
เมืองกุสินารา

มหาปรินิพพานวิหารและมหาปรินิพพานสถูป
สถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน
ณ สาลวโนทยาน เมืองกุสินารา

ปัจฉิมพุดโรชาวทปาฐะ

(หันทะ มะยัง ปัจฉิมะพุดโรชาวทปาฐัง ภาณามะ เส.)

หันทะทานิ ภิกขะเว อามันตะยามิ โว,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ เราขอเตือนท่าน
ทั้งหลายว่า

วะยะธัมมา สังขารา,

สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา,

อัปปะมาเทนะ สัมปาเทถะ.

ท่านทั้งหลายจงทำความไม่ประมาทให้ถึง
พร้อมเถิด.

อะยัง ตะถาคะตัสสะ ปัจฉิมา วาจา.

นี้เป็นพระวาจามีในครั้งสุดท้ายของ
พระตถาคตเจ้า.

โอวาทปาฏิโมกขคาถา

(หันทะ มะยัง โอวาทะปาฏิโมกขะคาถาโย
ภะณามะ เส.)

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง

การไม่ทำบาปทั้งปวง

กุสะลัสสุปะสัมปะทา

การทำกุศลให้ถึงพร้อม

สะจิตตะปะริโยทะปะนัง

การชำระจิตของตนให้ขาวรอบ

เอตัง พุทธาณะ สาสะนัง

ธรรม ๓ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
ทั้งหลาย

ขันตี ประระมัง ตะโป ตีติกขา

ขันตี คือความอดทน เป็นธรรมเครื่องเผือกใจ
อย่างยิ่ง

นิพพานัง ประระมัง ะทนต์ติ พุทธา

ผู้รู้ทั้งหลายกล่าวพระนิพพานว่า เป็นธรรมอันยิ่ง

นะ หิ ปัพพะชิตโต ะรุปะมาตี

ผู้กำจัดสัตว์อื่นอยู่ ไม่ใช่ชื่อว่า เป็นบรรพชิตเลย

A golden Buddha statue stands in a shrine, surrounded by offerings. The statue is dressed in orange robes and has its right hand in a gesture of blessing. The shrine is supported by black pillars decorated with yellow flowers. The background is a green canopy. In the foreground, there are several bowls of white and purple flowers, lit candles, and a small bowl of incense.

พระพุทธรูปปางแสดงโอวาทปาฏิโมกข์
ประดิษฐานอยู่ภายในพระเวฬุวันมหาวิหาร
ราชคฤห์

พระพุทธรูปหินทรายแดงปางปฐมเทศนา
เป็นพระพุทธรูปที่งดงามที่สุด ค้นพบที่สารนาถ
ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่พิพิธภัณฑสถาน

สละโณ โหติ ประัง วิเหฐะยันโต.

ผู้ทำสัตว์อื่นให้ลำบากอยู่ไม่ชื่อว่า เป็นสมณะเลย.

อะหุปะวาโท อะหุปะมาโต

การไม่พูดร้าย การไม่ทำร้าย

ปาฏิโมกเข จะ สังวะโร

การสำรวมในปาฏิโมกข์

มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสุมิง

ความเป็นผู้รู้ประมาณในการบริโภค

ปันตัญจะ สะยะนาสะนัง

การนอน การนั่ง ในที่อันสงบ

อะริจิตเต จะ อาโยโค

ความหมั่นประกอบในการทำจิตให้ยิ่ง

เอตัง พุทธานะ สาสะนัง.

ธรรม ๖ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
ทั้งหลาย.

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรตปาฐะ

(หันทะ มะยัง ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสุตตะ-
ปาฐัง ภาณามะ เส.)

เทวเม* ภิกขะเว อันตา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ที่สุดแห่งการกระทำสองอย่าง
เหล่านี้มีอยู่

ปัพพะชิตะนะ นะ เสวิตัพพา,

เป็นสิ่งที่บรรพชิตไม่ควรข้องแวะเลย,

โย จายัง กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค,

นี่ คือการประกอบตนพัวพันอยู่ด้วยความใคร่
ในกามทั้งหลาย,

หิโน

เป็นของต่ำทราม

คัมโม

เป็นของชาวบ้าน

โปถุชชะนิโก

เป็นของคนชั้นปฤชชน

อะนะริโย

ไม่ใช่ข้อปฏิบัติของพระอรียเจ้า

*เทวเม อ่านว่า ทะเว-เม

อะนัตตะสังฺกหิโต,

ไม่ประกอบด้วยประโยชน์เลย นี้อย่างหนึ่ง,

โย จายัง อัตตะกิลมะธานุกุโยโค,

อีกอย่างหนึ่ง คือ การประกอบกรรมานตน
ให้ลำบาก,

ทุกโข

เป็นสิ่งนำมาซึ่งทุกข์

อะนะริโย

ไม่ใช่ข้อปฏิบัติของพระอริยเจ้า

อะนัตตะสังฺกหิโต.

ไม่ประกอบด้วยประโยชน์เลย.

เอเต เต ภิกขเว อุโก อันเต อะนุปะคัมมะ,

มัชฌิมา ปะฏิปะทา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ข้อปฏิบัติเป็นทางสายกลาง,
ไม่เข้าไปหาที่สุดแห่งการกระทำสองอย่างนั้น,
มีอยู่

ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา,

เป็นข้อปฏิบัติที่ตถาคตได้ตรัสรู้เฉพาะแล้ว,

จักขุกระระณี

เป็นเครื่องกระทำให้เกิดจักขุ

ญาณะกระระณี

เป็นเครื่องกระทำให้เกิดญาณ

อุปะสะมาเย

เพื่อความสงบ

อะภิญญาเย

เพื่อความรู้อยิ่ง

สัมโพธายะ

เพื่อความรู้อพร้อม

นิพพานายะ สังวัตตะติ.

เป็นไปเพื่อนิพพาน.

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา...

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ข้อปฏิบัติเป็นทางสายกลางนั้นเป็นอย่างไรเล่า...

อะยะเมวะ อะริโย อัญจันติโก มัคโค.

ข้อปฏิบัติเป็นทางสายกลางนั้น คือ ข้อปฏิบัติเป็น
หนทางอันประเสริฐ, ประกอบด้วยองค์แปด
ประการนี้เอง.

เสยยะถิทัง.

ได้แก่ สิ่งเหล่านี้ คือ :-

สัมมาทิฏฐิ

ความเห็นชอบ

สัมมาสังกัปปो

ความดำริชอบ

สัมมาวาจา

การพูดจาชอบ

สัมมากัมมันโต

การทำงานชอบ

สัมมาอาชีโว,

การเลี้ยงชีวิตชอบ,

สัมมาวายาโม

ความพากเพียรชอบ

สัมมาสะติ

ความระลึกชอบ

สัมมาสะมาธิ.

ความตั้งใจมั่นชอบ.

อะยัง โข สภา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

นี้แล คือ ข้อปฏิบัติเป็นทางสายกลาง

ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา,

เป็นข้อปฏิบัติที่ตถาคตได้ตรัสรู้เฉพาะแล้ว,

จักขุกะระณี

เป็นเครื่องกระทำให้เกิดจักขุ

ญาณะกะระณี

เป็นเครื่องกระทำให้เกิดญาณ

อุปะสะมาเย

เพื่อความสงบ

อะภิญญาเย

เพื่อความรู้อย่าง

สัมโพธายะ

เพื่อความรู้อพร้อม

นิพพานายะ สังวัตตะติ.

เป็นไปเพื่อนิพพาน.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็อริยสัจ คือ ทุกข์นี้, มีอยู่.

ชาติปิ ทุกขา

คือ ความเกิดก็เป็นทุกข์

ชะราปิ ทุกขา

ความแก่ก็เป็นทุกข์

มะระณัมปิ ทุกขัง,

ความตายก็เป็นทุกข์,

โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะหัสสุปายาสาปิ ทุกขา,

ความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจก็เป็นทุกข์,

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข

ความประสพกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์

ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์
ยัมปิจันัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง,

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์,
สังขิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา.

ว่าโดยย่อ อุปาทานขันธทั้งห้าเป็นตัวยุทธ.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะสมุทะโย อะริยะสัจจัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็อริยสัจ คือ เหตุให้เกิดทุกข์นี้, มีอยู่.

ยายัง ตัณหา

นี่ คือตัณหา

โปโนพกะวิกา

อันเป็นเครื่องทำให้มีการเกิดอีก

นันทิราคะสะหะคะตา

อันประกอบอยู่ด้วยความกำหนัดด้วยอำนาจ
 ความเพลิน

ตัตตระ ตัตตราภินันทินิ.

เป็นเครื่องให้เพลินอย่างยิ่งในอารมณ์นั้น ๆ.

เสยยะถิทัง.

ได้แก่ ตัณหาเหล่านี้ คือ

กามะตัณหา

ตัณหาในกาม

ภาวะตันทหา

ตันทหาในความมีความเป็น

วิภาวะตันทหา.

ตันทหาในความไม่มีไม่เป็น.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็อริยสัจ คือ ความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นี้, มีอยู่.

โย ตัสสาเยวะ ตันทหาเย อะเสสะวิราคะนิโรโธ

นี้ คือ ความดับสนิทเพราะจางไปโดยไม่มีเหลือของตันทหาที่นั่นนั่นเอง

จาโค

เป็นความสลัดทิ้ง

ปะฏินิสัคโค

เป็นความสลละคืน

มุตติ

เป็นความปล่อย

อะนาละโย.

เป็นความทำให้ไม่มีที่อาศัยซึ่งตันทหาที่นั่น.

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ

ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็อริยสัจ คือ ข้อปฏิบัติที่ทำสัตว์ให้ลุถึงความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นี้, มีอยู่.

อะยะเมวะ อะริโย อัญจติโก มัคโค.

นี่ คือ ข้อปฏิบัติเป็นหนทางอันประเสริฐ
ประกอบด้วยองค์แปดประการ.

เสยยะถิทัง.

ได้แก่ สิ่งเหล่านี้ คือ

สัมมาทิฏฐิ

ความเห็นชอบ

สัมมาสังกัปป,

ความดำริชอบ,

สัมมาวาจา

การพูดจาชอบ

สัมมากัมมันโต

การทำงานชอบ

สัมมาอาชีโว,

การเลี้ยงชีวิตชอบ,

สัมมาวายาโม

ความพากเพียรชอบ

สัมมาสะติ

ความระลึกชอบ

สัมมาสะมาธิ.

ความตั้งใจมั่นชอบ.

อิทัม ทุกขัง อะริยะสังจันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ,
 ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ,
 วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักขุเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
 ญาณเกิดขึ้นแล้วแก่เรา ปัญญาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
 วิชชาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา แสงสว่างเกิดขึ้นแล้ว
 แก่เรา ในธรรมที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า
 อริยสังข์ คือ ทุกข์ เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัม ทุกขัง อะริยะสังจันติ ปะริญญะยันติ...

...ว่า ก็อริยสังข์ คือ ทุกข์นั้นแล เป็นสิ่งที่ควรกำหนดรู้ ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัม ทุกขัง อะริยะสังจันติ ปะริญญาตันติ...

...ว่า ก็อริยสังข์ คือ ทุกข์นั้นแล เรากำหนดรู้ได้แล้ว ดังนี้...

อิทัม ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสังจันติ เม ภิกขะเว,
 ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุทะปาติ,
 ญาณัง อุทะปาติ, ปัญญา อุทะปาติ,
 วิชชา อุทะปาติ, อาโลโก อุทะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักขุเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
 ญาณเกิดขึ้นแล้วแก่เรา ปัญญาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
 วิชชาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา แสงสว่างเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
 ในธรรมที่เราไม่เคยฟังมาก่อนว่า อริยสังข์ คือ
 เหตุให้เกิดทุกข์ เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ...

...ว่า ก็อริยสัจ คือ เหตุให้เกิดทุกข์นั้นแล
เป็นสิ่งที่ควรละเสีย ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหิหนันติ...

...ว่า ก็อริยสัจ คือ เหตุให้เกิดทุกข์นั้นแล
เราละได้แล้ว ดังนี้...

อิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุกะปาติ, ญานัง อุกะปาติ, ปัญญา อุกะปาติ, วิชา อุกะปาติ, อาโลโก อุกะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักขุเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ญาณเกิดขึ้นแล้วแก่เรา ปัญญาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
วิชาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา แสงสว่างเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมที่เราไม่เคยฟังมาแต่ก่อนว่า อริยสัจ คือ
ความดับไม่เหลือแห่งทุกข์ เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันติ...

...ว่า ก็อริยสัจ คือ ความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นั้นแล
เป็นสิ่งที่ควรทำให้แจ้ง ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ...

...ว่า ก็อริยสัจ คือ ความดับไม่เหลือแห่งทุกข์นั้นแล
เราทำให้แจ้งได้แล้ว ดังนี้...

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินีปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะหุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุ อุตตะปาติ, ญานัง อุตตะปาติ, ปัญญา อุตตะปาติ, วิชชา อุตตะปาติ, อาโลโก อุตตะปาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จักขุเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ญาณเกิดขึ้นแล้วแก่เรา ปัญญาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
วิชชาเกิดขึ้นแล้วแก่เรา แสงสว่างเกิดขึ้นแล้วแก่เรา
ในธรรมที่เราไม่เคยฟังมาแต่ก่อนว่า อริยสัจ คือ ข้อ
ปฏิบัติที่ทำให้สัตว์ให้ลุถึงความดับไม่เหลือแห่งทุกข์
เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินีปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาเวตัพพันติ...

...ว่า ก็อริยสัจ คือ ข้อปฏิบัติที่ทำให้สัตว์ให้ลุถึงความดับ
ไม่เหลือแห่งทุกข์นั้นแล เป็นสิ่งที่ควรทำให้เกิดมี ดังนี้.

ตั้ง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินีปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง ภาวัตันติ...

...ว่า ก็อริยสัจ คือ ข้อปฏิบัติที่ทำให้สัตว์ให้ลุถึงความดับ
ไม่เหลือแห่งทุกข์นั้นแล เราทำให้เกิดมีได้แล้ว ดังนี้...

**ยวาทะกัณฐะจะ เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตุสุ
อะริยะสัจเจสุ, เอวันติปะริวัณ्हัง ทวาทะสาการัง
ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะหัง นะ สุวิสุทธัง อะโหสิ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ปัญญาเครื่องรู้เห็นตามที่เป็นจริง มีปรีวัณ्हังสาม มีอาการสิบสองเช่นนั้น ในอริยสัจทั้งสี่เหล่านี้ ยังไม่เป็นของบริสุทธีหมดจดด้วยดีแก่เราอยู่เพียงใด.

**เหวะ ตาวาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก
สะพรัหฺมะเก, สัสสะมะณะพุราหฺมะณียา ปะชายะ
สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง
อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ตลอดกาลเพียงนั้น เรายังไม่ปฏิญาณว่า ได้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว ซึ่งอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในโลก พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ในหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ พร้อมทั้งเทวดา และมนุษย์.

**ยะโต จะ โข เม ภิกขะเว อิเมสุ จะตุสุ อะริยะสัจ-
เจสุ, เอวันติปะริวัณ्हัง ทวาทะสาการัง ยะถาภูตัง
ญาณะทัสสะหัง สุวิสุทธัง อะโหสิ.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อใดปัญญาเครื่องรู้เห็น
ตามที่เป็นจริง มีปริวัฏฏ์สาม มีอาการสิบสอง
เช่นนั้น ในอริยสัจทั้งสี่เหล่านี้ เป็นของบริสุทธิ์
หมดจดด้วยดีแก่เรา.

**อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก
สะพรัหฺมะเก, สัสสะมะณะพฺรหฺมาหฺมะณียา ปะชาเย
สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง
อะภิสัมพุทฺโธ ปัจจัญญาสิง.**

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อนั้น เราปฏิญาณว่า
ได้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว
ซึ่งอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในโลกพร้อมทั้งเทวโลก
มารโลก พรหมโลก ในหมู่สัตว์พร้อมทั้ง
สมณพราหมณ์ พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์.

**ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะหัง อุกะปาทิ,
ก็แลญาณและทศนะได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา,**

อะกุปฺปา เม วิมุตติ,

ว่า ความหลุดพ้นของเราไม่กลับกำเริบ,

อะยะมันติมา ชาติ,

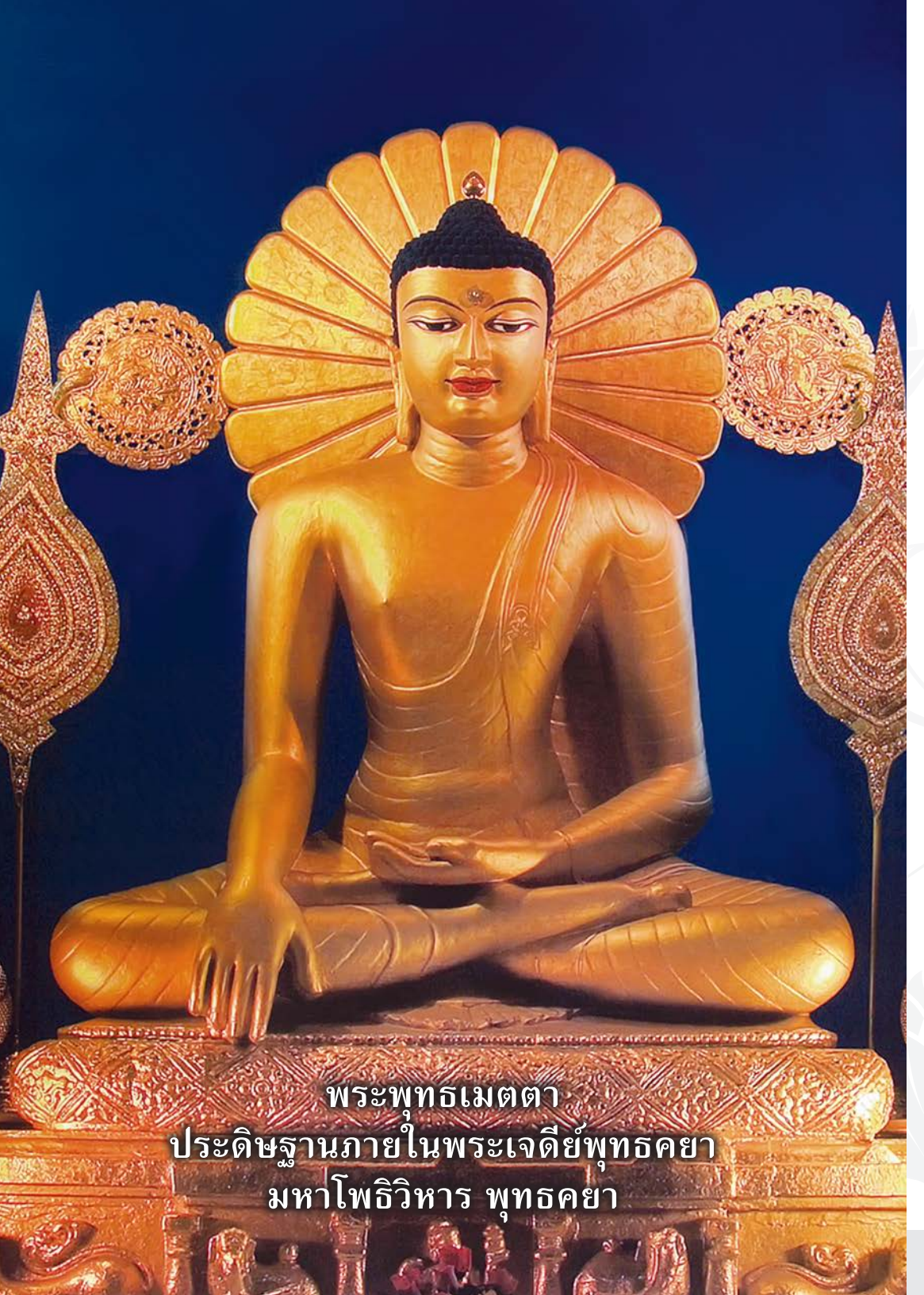
ความเกิดนี้เป็นความเกิดครั้งสุดท้าย,

หัตถิทานิ ปุณฺหะโวติ ฯ

บัดนี้ ความเกิดอีกย่อมไม่มี ดังนี้ ฯ

ธัมเมกขสถูป
สถานที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา
“พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร”
สารนาถ

พระพุทธเมตตา
ประดิษฐานภายในพระเจดีย์พุทธคยา
มหาโพธิวิหาร พุทธคยา

อริยมรรคมีองค์แปด

(เห็นทะ มะยัง อริยัญ्ञคิกะมัคคะปาฐัง ภาณามะ เส.)

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञคิกโก มัคโค.

หนทางนี้แล เป็นหนทางอันประเสริฐ
ซึ่งประกอบด้วยองค์แปด.

เสยยะถิทัง.

ได้แก่ สิ่งเหล่านี้ คือ

สัมมาทิฏฐิ

ความเห็นชอบ

สัมมาสังกัปป,

ความดำริชอบ,

สัมมาวาจา

การพูดจาชอบ

สัมมากัมมันโต

การทำงานชอบ

สัมมาอาชีโว,

การเลี้ยงชีวิตชอบ,

สัมมาวายาโม

ความพากเพียรชอบ

สัมมาสะติ

ความระลึกชอบ

สัมมาสมาธิ.

ความตั้งใจมั่นชอบ.

กตตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความเห็นชอบเป็นอย่างไรเล่า.

ยัง โข ภิกขะเว ทุกเข ญาณัง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความรู้อันใด
เป็นความรู้ในทุกข์

ทุกขะสะมุททะเย ญาณัง

เป็นความรู้ในเหตุให้เกิดทุกข์

ทุกขะนิโรธเอ ญาณัง

เป็นความรู้ในความดับแห่งทุกข์

ทุกขะนิโรธะคามินิยา ปะฏิปะทายะ ญาณัง.

เป็นความรู้ในทางดำเนินให้ถึงความดับแห่งทุกข์.

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า
“ความเห็นชอบ”.

กตตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสังกัปป.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความดำริชอบเป็นอย่างไรเล่า.

เนกขัมมะสังกัปป

ความดำริในการออกจากกาม

อัပ္พยาปาทะสังกัปป

ความดำริในการไม่มุ่งร้าย

อะวิหิงสาสังกัปปโป.

ความดำริในการไม่เบียดเบียน.

อะยัง วุจจะติ ภิกขเว สัมมาสังกัปปโป.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า

“ความดำริชอบ”.

กะตะมา จะ ภิกขเว สัมมาวาจา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การพูดจาชอบเป็นอย่างไรเล่า.

มูสาวาทา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดไม่จริง,

ปิสุณายะ วาจาเย เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดส่อเสียด,

พระุสาเย วาจาเย เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดหยาบ,

สัมผัปปะลาปา เวระมะณี.

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ.

อะยัง วุจจะติ ภิกขเว สัมมาวาจา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า “การพูดจาชอบ”.

กะตะโม จะ ภิกขเว สัมมากัมมันโต.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

การทำงานชอบเป็นอย่างไรเล่า.

ปาณาติปาตา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการฆ่า,

อะทินนาทานา เวระมะณี,

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการถือเอาสิ่งของ
ที่เจ้าของไม่ได้ให้แล้ว,

กาเมสุ มิจจาจารา เวระมะณี.

เจตนาเป็นเครื่องเว้นจากการประพฤติน่าผิดในกาม
ทั้งหลาย.

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมากัมมันโต.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า
“การทำกรงานชอบ”.

กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาอาชีโว.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การเลี้ยงชีวิตชอบเป็น
อย่างไรเล่า.

อิธะ ภิกขะเว อะริยะสาวะโก

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สาวกของพระอรียเจ้า
ในธรรมวินัยนี้

มิจจาอาชีวัง ปะหาเย,

ละการเลี้ยงชีวิตที่ผิดเสีย,

สัมมาอาชีเวนะ ชีวิกัง กัปปเปติ.

ย่อมสำเร็จความเป็นอยู่ด้วยการเลี้ยงชีวิตที่ชอบ.

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาอาชีโว.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า
“การเลี้ยงชีวิตชอบ”.

กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาวายาโม.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความ پاکเพียรชอบเป็น
อย่างไรเล่า.

อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้

**อะนุปปันหาหัง ปาปะกาหัง อะกุสะลาหัง ธัมมาหัง
อะนุปปาทายะ, ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ,
วิริยัง อาระกะติ, จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ.**

ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น ย่อมพยายาม ปรารภ
ความเพียร ประคองตั้งจิตไว้ เพื่อจะยังอกุศลธรรม
อันเป็นบาปที่ยังไม่เกิด ไม่ให้เกิดขึ้น.

**อุปป์นหาหัง ปาปะกาหัง อะกุสะลาหัง ธัมมาหัง
ปะหานายะ, ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ,
วิริยัง อาระกะติ, จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ.**

ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น ย่อมพยายาม
ปรารภความเพียร ประคองตั้งจิตไว้
เพื่อจะละอกุศลธรรม อันเป็นบาปที่เกิดขึ้นแล้ว.

**อะนุปปันหาหัง กุสะลาหัง ธัมมาหัง อุปป์นทายะ,
ฉันทัง ชะเนติ, วายะมะติ, วิริยัง อาระกะติ,
จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ.**

ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น ย่อมพยายาม
ปรารภความเพียร ประคองตั้งจิตไว้
เพื่อจะยังกุศลธรรม ที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น.

**อุปบันหาฬัง กุสะลาฬัง ธัมมาฬัง, จูติยา
อะสัมโมสายะ, ภียโยภาวายะ, เวปุลลายุ
ภาวะนายะ ปารีปุริยา, จันทัง ชะเนติ, วายะมะติ,
วิริยัง อาระกะติ, จิตตัง ปัคคัณหาทิ ปะทะหะติ.**

ย่อมทำความพอใจให้เกิดขึ้น ย่อมพยายาม
ปรารภความเพียร ประคองตั้งจิตไว้ เพื่อความ
ตั้งอยู่ ความไม่เลอะเลือน ความงอกงามยิ่งขึ้น
ความไพบูลย์ ความเจริญ ความเต็มรอบ
แห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว.

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาวายาโม.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า
“ความพากเพียรชอบ”.

กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความระลึกชอบ
เป็นอย่างไรเล่า.

อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้

กาเย กายานุปัสสี วิหะระติ.

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นกายในกายอยู่เป็นประจำ.

**อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก
อะภิชฌาโทมะหังสสัง.**

มีความเพียรเครื่องเผากิเลส มีสัมปชัญญะ มีสติ,
ถอนความพอใจและความไม่พอใจในโลกออกเสียได้.

เวทะนาสุ เวทะนาหุปัสสี วิหะระติ.

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลาย
อยู่เป็นประจำ.

**อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก
อะภิชฌาโทมะหังสสัง.**

มีความเพียรเครื่องเผากิเลส มีสัมปชัญญะ มีสติ,
ถอนความพอใจและความไม่พอใจในโลกออกเสียได้.

จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ.

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นจิตในจิตอยู่เป็นประจำ.

**อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก
อะภิชฌาโทมะหังสสัง.**

มีความเพียรเครื่องเผากิเลส มีสัมปชัญญะ มีสติ,
ถอนความพอใจและความไม่พอใจในโลกออกเสียได้.

ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ.

ย่อมเป็นผู้พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลาย
อยู่เป็นประจำ.

**อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา, วิเนยยะ โลเก
อะภิกขณาโทมะหัสสัง.**

มีความเพียรเครื่องเผากิเลส มีสัมปชัญญะ มีสติ,
ถอนความพอใจและความไม่พอใจในโลกออกเสียได้.

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสะติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า
“ความระลึกชอบ”.

กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสะมาธิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความตั้งใจมั่นชอบ
เป็นอย่างไรเล่า.

อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้

วิวิจจะระ กาเมหิ

สังัดแล้วจากกามทั้งหลาย

วิวิจจะ อะกุสะเลหิ ธัมเมหิ,

สังัดแล้วจากธรรมที่เป็นอกุศลทั้งหลาย,

**สะวิตักกััง สะวิจาร์ัง วิเวกะชัมปิติสุขัง ปะฐะมัง
ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ.**

เข้าถึงปฐมฌาน ประกอบด้วยวิตกวิจารณ์ มีปิติ
และสุขอันเกิดจากวิเวกแล้วแลอยู่.

วิตักกะวิจารณ์ัง วูปะสะมา,

เพราะความที่วิตกวิจารณ์ทั้งสองระงับลง,

**อัมมัตตัง สัมปะสาทะหัง เจตะโส, เอโกทิกาวัง
อะวิตักกัง อะวิจาร์ง, สะมาธิชัมปีติสุขัง ทุดิยัง
ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ.**

เข้าถึงทุติยฌาน เป็นเครื่องผ่อนไสแห่งใจภายใน
ให้สมาธิเป็นธรรมอันเอกผุดมีขึ้น ไม่มีวิตก
ไม่มีวิจาร์ มีแต่ปีติและสุขอันเกิดจากสมาธิ
แล้วแลอยู่.

ปีติยา จะ วิราคา

อนึ่ง เพราะความจางคลายไปแห่งปีติ
อุเปกชะโก จะ วิหะระติ, สะโต จะ สัมปะชาโน,
ย่อมนเป็นผู้อยู่อุเบกขา มีสติ และสัมปชัญญะ,
สุขัญจะ กาเยนะ ปะฏิสังเวเทติ.

และย่อมนเสวยความสุขด้วยนามกาย.

**ยันตัง อะริยา อาจิกขันติ, อุเปกชะโก สะติมา
สุชะวิหารีติ.**

ชนิดที่พระอริยเจ้าทั้งหลาย ย่อมกล่าวสรรเสริญ
ผู้นั้นว่า “เป็นผู้อยู่อุเบกขา มีสติอยู่เป็นปกติสุข” ดังนี้.

ตะติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ.

เข้าถึงตติยฌานแล้วแลอยู่.

สุขัสสะ จะ ปะหานา

เพราะละสุขเสียได้

ทุกข์สละ จะ ปะหามา,

และเพราะละทุกข์เสียได้,

บุพเพวะ โสมนัสสละโทมนัสสาหนัง อັถถังคะมา,

เพราะความดับไปแห่งโสมนัสและโทมนัสทั้งสอง

ในกาลก่อน,

อะทุกขะมะสุขัง อุกเปกขาสะติปาริสุทธิง,

จะตุตถัง ฌาหนัง อุกปะสัมปัชชะ วิหะระติ.

เข้าถึงจตุตถฌาน ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข

มีแต่ความที่สติเป็นธรรมชาติบริสุทธิ์

เพราะอุเบกขาแล้วแลอยู่.

อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสะมาธิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อันนี้เรากล่าวว่า

“ความตั้งใจมั่นชอบ”.

อานาปานสติสูตร

(หันทะ มะยัง อานาปานะสะติปาฐัง ภาณามะ เส.)

อานาปานะสะติ ภิกขะเว ภาวิตา พะหุสีกะตา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานาปานสติอันบุคคลเจริญ
ทำให้มากแล้ว

มะหัพพะลา โหติ มะหานิสังสา.

ย่อมมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่.

อานาปานะสะติ ภิกขะเว ภาวิตา พะหุสีกะตา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานาปานสติอันบุคคลเจริญ
ทำให้มากแล้ว

จัตตารโ สะติปัสสูฐาเน ปะริปุเรนติ,

ย่อมทำสติปัสสูฐานทั้งสี่ให้บริบูรณ์,

จัตตารโ สะติปัสสูฐานา ภาวิตา พะหุสีกะตา

สติปัสสูฐานทั้งสี่อันบุคคลเจริญทำให้มากแล้ว

สัตตะ โพชฌังเค ปะริปุเรนติ,

ย่อมทำโพชฌงค์ทั้งเจ็ดให้บริบูรณ์,

สัตตะ โพชฌังคา ภาวิตา พะหุสีกะตา

โพชฌงค์ทั้งเจ็ดอันบุคคลเจริญทำให้มากแล้ว

วิชชา วิมุตติง ปะริปุเรนติ.

ย่อมทำวิชชาและวิมุตติให้บริบูรณ์.

กะถัง ภาวิตา จะ ภิกขะเว อานาปานะสะติ,
กะถัง พระหูลีกะตา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ก็อานาปานสติอันบุคคล
เจริญทำให้มากแล้วอย่างไรเล่า

มะหัพพะลา โหติ มะหานิสังสา.

จึงมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่.

อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุในธรรมวินัยนี้

อะริญญะคะโต วา

ไปแล้วสู่ปากก็ตาม

รุกขะมุละคะโต วา

ไปแล้วสู่โคนไม้ก็ตาม

สุญญาคาระคะโต วา,

ไปแล้วสู่เรือนว่างก็ตาม,

นีสีหะติ ปัลลังกัง อากุชิตวา

นั่งคู้ขาเข้ามาโดยรอบแล้ว

อุชุง กายัง ปะณิธายะ, ปะริมุขัง สะติง

อุปัฏฐะเปตวา.

ตั้งกายตรง ดำรงสติมั่น.

โส สะโตวะ อัสสะสะติ, สะโต ปัสสะสะติ.

ภิกษุนั้นเป็นผู้มีสติอยู่นั้นเทียว หายใจเข้า
มีสติอยู่หายใจออก.

ทีฆัง วา อัสนะสันโต, ทีฆัง อัสนะสามิติ

ปะชานาติ,

ภิกษุ^{นั้น} เมื่อหายใจเข้ายาว ก็รู้สึกตัว^{ทั่วถึง}ว่า
เราหายใจเข้ายาว ดังนี้,

ทีฆัง วา ปัสสะสันโต, ทีฆัง ปัสสะสามิติ

ปะชานาติ,

เมื่อหายใจออกยาว ก็รู้สึกตัว^{ทั่วถึง}ว่า
เราหายใจออกยาว ดังนี้,

รัสสัง วา อัสนะสันโต, รัสสัง อัสนะสามิติ

ปะชานาติ,

ภิกษุ^{นั้น} เมื่อหายใจเข้าสั้น ก็รู้สึกตัว^{ทั่วถึง}ว่า
เราหายใจเข้าสั้น ดังนี้,

รัสสัง วา ปัสสะสันโต, รัสสัง ปัสสะสามิติ

ปะชานาติ,

เมื่อหายใจออกสั้น ก็รู้สึกตัว^{ทั่วถึง}ว่า
เราหายใจออกสั้น ดังนี้,

สัพพะกายะปะฏิสังเวที อัสนะสิสสามิติ สิกขะติ,

ภิกษุ^{นั้น} ย่อมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อม
เฉพาะซึ่งกายทั้งปวง จักหายใจเข้า ดังนี้,

สัพพะกายะปะฏิสังเวที ปัสสะสิสสามิติ สิกขะติ,

ย่อมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อมเฉพาะ
ซึ่งกายทั้งปวง จักหายใจออก ดังนี้,

ปัสสัมภะยัง กายะสังขารัง อัสนะสิสสามิติ สิกขะติ,
 ภิกษุณัณยอมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำกาย
 สังขารให้รำงับอยู่ จักหายใจเข้า ดังนี้,

ปัสสัมภะยัง กายะสังขารัง ปัสสะสิสสามิติ
สิกขะติ,

ยอมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำกายสังขาร
 ให้รำงับอยู่ จักหายใจออก ดังนี้,

ปีติปะฏิสังเวที อัสนะสิสสามิติ สิกขะติ,

ภิกษุณัณยอมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อม
 เฉพาะซึ่งปีติ จักหายใจเข้า ดังนี้,

ปีติปะฏิสังเวที ปัสสะสิสสามิติ สิกขะติ,

ยอมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อมเฉพาะ
 ซึ่งปีติ จักหายใจออก ดังนี้,

สุขะปะฏิสังเวที อัสนะสิสสามิติ สิกขะติ,

ภิกษุณัณยอมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อม
 เฉพาะซึ่งสุข จักหายใจเข้า ดังนี้,

สุขะปะฏิสังเวที ปัสสะสิสสามิติ สิกขะติ,

ยอมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อมเฉพาะ
 ซึ่งสุข จักหายใจออก ดังนี้,

จิตตะสังขาระปะฏิสังเวที อัสนะสิสสามิติ สิกขะติ,

ภิกษุณัณยอมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อม
 เฉพาะซึ่งจิตตสังขาร จักหายใจเข้า ดังนี้,

**จิตตะสังขาระปะฏิสังเวที ปัสสะสิสสามีติ
สิกขะติ,**

ย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อมเฉพาะ
ซึ่งจิตตสังขาร จักหายใจออก ดังนี้,

**ปัสสัมภะยัง จิตตะสังขารัง อัสสะสิสสามีติ
สิกขะติ,**

ภิกษุณั้ย่อมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำ
จิตตสังขารให้รำงับอยู่ จักหายใจเข้า ดังนี้,

**ปัสสัมภะยัง จิตตะสังขารัง ปัสสะสิสสามีติ
สิกขะติ,**

ย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำจิตตสังขาร
ให้รำงับอยู่ จักหายใจออก ดังนี้,

จิตตะปะฏิสังเวที อัสสะสิสสามีติ สิกขะติ,

ภิกษุณั้ย่อมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อม
เฉพาะซึ่งจิต จักหายใจเข้า ดังนี้,

จิตตะปะฏิสังเวที ปัสสะสิสสามีติ สิกขะติ,

ย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้รู้พร้อมเฉพาะ
ซึ่งจิต จักหายใจออก ดังนี้,

อะภิปปะโมทะยัง จิตตัง อัสสะสิสสามีติ สิกขะติ,

ภิกษุณั้ย่อมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำจิต
ให้ปราโมทย์ยิ่งอยู่ จักหายใจเข้า ดังนี้,

อะภิปปะโมทะยัง จิตตัง ปัสสะสิสสามีติ ลิกขะติ,

ย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำจิตให้ปราโมทย์
ยิ่งอยู่ จักหายใจออก ดังนี้,

สะมาทะหัง จิตตัง อัสสะสิสสามีติ ลิกขะติ,

ภิกษุนั้นย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำจิต
ให้ตั้งมั่นอยู่ จักหายใจเข้า ดังนี้,

สะมาทะหัง จิตตัง ปัสสะสิสสามีติ ลิกขะติ,

ย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำจิตให้ตั้งมั่นอยู่
จักหายใจออก ดังนี้,

วิโมจะยัง จิตตัง อัสสะสิสสามีติ ลิกขะติ,

ภิกษุนั้นย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำจิต
ให้ปล่อยขอยอยู่ จักหายใจเข้า ดังนี้,

วิโมจะยัง จิตตัง ปัสสะสิสสามีติ ลิกขะติ,

ย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ทำจิตให้ปล่อยขอยอยู่
จักหายใจออก ดังนี้,

อะนิจจานุปัสสี อัสสะสิสสามีติ ลิกขะติ,

ภิกษุนั้นย่อมนำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ตามเห็น
ซึ่งความไม่เที่ยงอยู่เป็นประจำ จักหายใจเข้า
ดังนี้,

อะหิงจาหุปัสสี ปัสสะลิสสามิติ ลิกขะติ,

ย่อมทำในบทธักขิชาว่า เราเป็นผู้ตามเห็น
ซึ่งความไม่เที่ยงอยู่เป็นประจำ จักหายใจออก
ดังนี้,

วิราคานุปัสสี อัสสะลิสสามิติ ลิกขะติ,

ภิกษุผู้นั้นย่อมทำในบทธักขิชาว่า เราเป็นผู้ตามเห็น
ซึ่งความจางคลายอยู่เป็นประจำ จักหายใจเข้า
ดังนี้,

วิราคานุปัสสี ปัสสะลิสสามิติ ลิกขะติ,

ย่อมทำในบทธักขิชาว่า เราเป็นผู้ตามเห็น
ซึ่งความจางคลายอยู่เป็นประจำ จักหายใจออก
ดังนี้,

นิโรธานุปัสสี อัสสะลิสสามิติ ลิกขะติ,

ภิกษุผู้นั้นย่อมทำในบทธักขิชาว่า เราเป็นผู้ตามเห็น
ซึ่งความดับไม่เหลืออยู่เป็นประจำ จักหายใจเข้า
ดังนี้,

นิโรธานุปัสสี ปัสสะลิสสามิติ ลิกขะติ,

ย่อมทำในบทธักขิชาว่า เราเป็นผู้ตามเห็น
ซึ่งความดับไม่เหลืออยู่เป็นประจำ จักหายใจออก
ดังนี้,

ปะฏินิสัคคานุปัสสี อัสนะสิสสามิติ ลิกขะติ,
ภิกษุ นั้น ย่อมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ตามเห็น
ซึ่งความสลัดคืนอยู่เป็นประจำ จักหายใจเข้า
ดังนี้,

ปะฏินิสัคคานุปัสสี ปัสสะสิสสามิติ ลิกขะติ.
ย่อมทำในบทศึกษาว่า เราเป็นผู้ตามเห็นซึ่งความ
สลัดคืนอยู่เป็นประจำ จักหายใจออก ดังนี้,

**เอวัง ภาวิตา โข ภิกขะเว อานาปานะสะติ, เอวัง
พะหุลีกะตา**

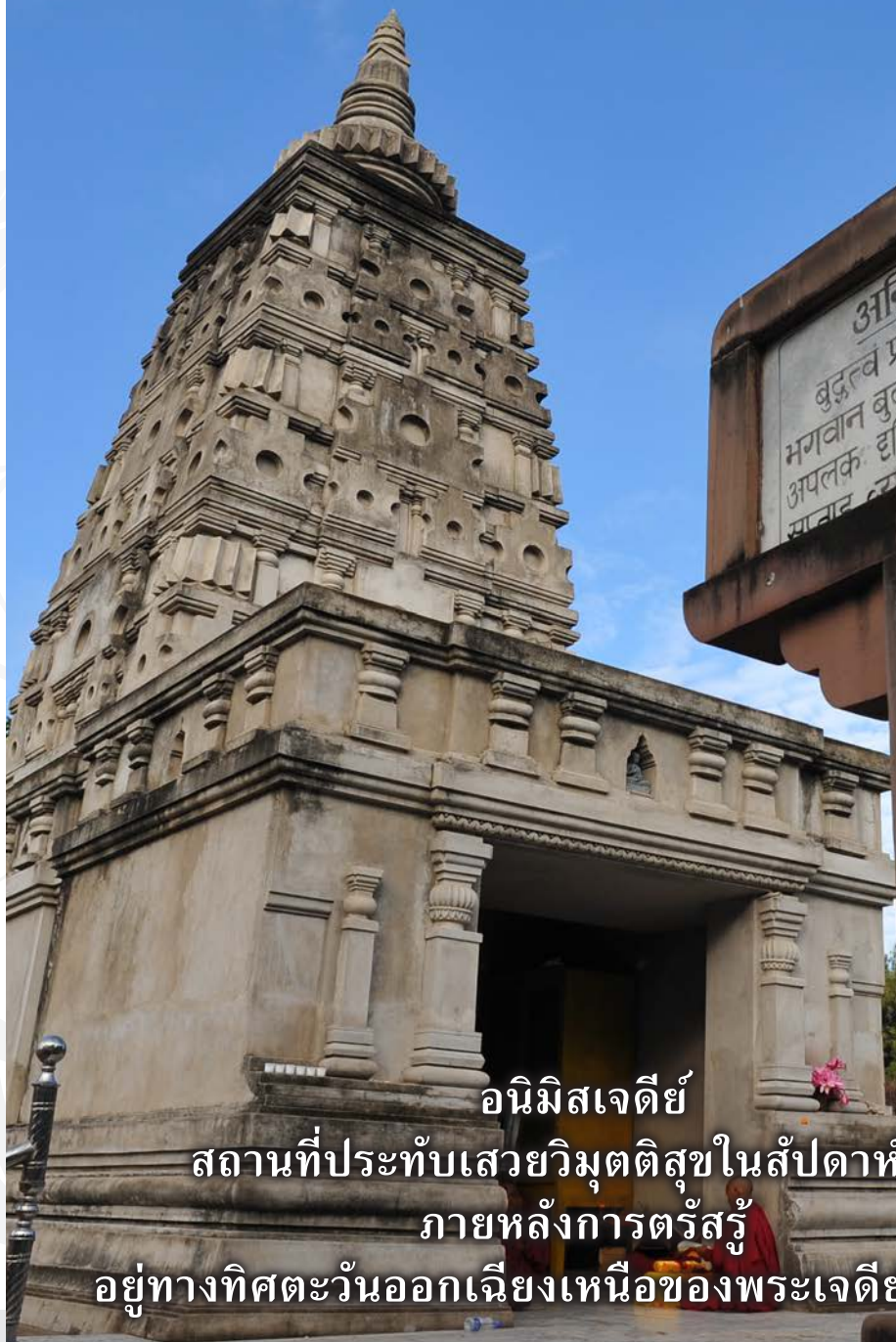
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานาปานสติอันบุคคล
เจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว อย่างนี้แล

มะหัพพะลา โหติ มะหานิสังสา

ย่อมมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่
อิตติ.

ด้วยประการฉะนี้แล.

अनिमेषलोचन
 बुद्धत्वं प्राप्ति के पश्चात्
 भगवान् बुद्ध ने बोधिवृक्ष की
 अपलक दृष्टि से देखते हुये
 सन्नाह सन्निव किया था

อนิมิสเจดีย์
 สถานที่ประทับเสวยวิมุตติสุขในสัปดาห์ที่ ๒
 ภายหลังการตรัสรู้
 อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพระเจดีย์พุทธคยา

พระมหาบุรุษ บำเพ็ญทุกรกิริยา
เป็นเวลา ๖ ปี ก่อนการตรัสรู้
ณ ถ้ำดงคสิริ

ธัมมปหังสนปาฐะ

(หันทะ มะยัง ธัมมปะหังสะนะสะมาทปะนะทา-
วะจะนะปาฐัง ภาณามะ เส.)

เอวัง สุวาखाโต ภิกขะเว มะยา ธัมโม

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ธรรมเป็นธรรมอันเรา
กล่าวดีแล้วอย่างนี้

อุตตानโ

เป็นธรรมอันทำให้เป็นดูจของคว่ำที่หงายแล้ว

วิระฎ

เป็นธรรมอันทำให้เป็นดูจของปิดที่เปิดแล้ว

ปะกาสิโต

เป็นธรรมอันเราตถาคตประกาศก้องแล้ว

จินนะปิโลติโก.

เป็นธรรมมีส่วนชี้รั้วอันเราตถาคตเฉือน
ออกหมดสิ้นแล้ว.

เอวัง สุวาखाเต โข ภิกขะเว มะยา ธัมเม,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อธรรมนี้เป็นธรรมอันเรา
กล่าวดีแล้ว อย่างนี้,

อะละเมวะ

ย่อมเป็นการสมควรแล้วนั้นเทียว

สัทธาปัพพะชิตนะ กุละปุตเตนะ วิริยัง อาระภิตุง
 ที่กุลบุตรผู้บวชแล้วด้วยศรัทธา จะพึงปรารภการ
 กระทำความเพียร

กามัง ตะโจ จะ นะหารุ จะ อัฏฐิ จะ อะวะสีสสะตุ,
 ด้วยการอธิษฐานจิตว่า แม้หนังเอ็นกระดูกเท่านั้น
 จักเหลืออยู่,

สระรีเร อุปะสุสสะตุ มังสะโลहितัง,
 เนื้อและเลือดในสระนี้จะจักเหือดแห้งไปก็ตามที่,
 ยันตัง ปุริสะถาเมนะ ปุริสะวิริเยนะ ปุริสะปะระกกะ-
 เมนะ ปัตตัพพัง,

ประโยชน์ใด อันบุคคลจะพึงลูถึงได้ด้วยกำลัง
 ด้วยความเพียร ความบากบั่นของบุรุษ

นะ ตัง อะปาปฺภิตฺวา ปุริสฺสสะ วิริยฺสสะ สัณฺฐานัง
 ภาวิสสะดีติ.

ถ้ายังไม่บรรลुประโยชน์นั้นแล้ว จักหยุดความเพียร
 ของบุรุษเสียเป็นไม่มี ดังนี้.

ทุกขัง ภิกขะเว กุสีโต วิหะระติ,
 ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คนผู้เกียจคร้าน
 ย่อมอยู่เป็นทุกข์,

โวกัณโณ ปาปะเกหิ อะกุสะเลหิ รัมเมหิ,
 ระคนอยู่ด้วยอกุศลธรรมอันลามกทั้งหลายด้วย,

มะหันตัญจะ สะทตถัง परिหาเปติ.

ย่อมทำประโยชน์อันใหญ่หลวงของตนให้
เสื่อมด้วย.

อาร์ทะวิริโย จะ โข ภิกขะเว สุขัง วิหะระติ,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้มีความเพียร
อันปรารถนาแล้ว ย่อมอยู่เป็นสุข,

ปะวิวิตโต ปาปะเกหิ อะกุสะเลหิ ธัมเมหิ,

สังัดแล้วจากอกุศลธรรมอันลามกทั้งหลายด้วย,

มะหันตัญจะ สะทตถัง ปะริปุเรติ.

ย่อมทำประโยชน์อันใหญ่หลวงของตนให้บริบูรณ์
ด้วย.

นะ ภิกขะเว หีเนนะ อัคคัสสะ ปัตติ โหติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย การบรรลุลหณะอันเลิศ
ด้วยการกระทำอันเลว ย่อมมีไม่ได้เลย.

อัคเคนะ จะ โข อัคคัสสะ ปัตติ โหติ.

แต่การบรรลุลหณะอันเลิศ ด้วยการกระทำอันเลิศ
ย่อมมีได้แล.

มัตตะเปยยะมิทัง ภิกขะเว พุรัหมะจะริยัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พรหมจรรย์นี้น่าดื่ม
เหมือนมัตตะยอดไอชาแห่งโครส,

สัตถา สัมมุขีภูโต.

ทั้งพระศาสดาก็อยู่ ณ ที่เฉพาะหน้านี้แล้ว.

ตัสฺมาติหะ ภิกขะเว วิริยํ อาระกะถะ,
 ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้น เธอทั้งหลาย
 จงปรารภความเพียรเถิด,

อัปปัตตัสสะ ปัตติยา

เพื่อการบรรลุถึงซึ่งธรรม อันยังไม่บรรลุ

อะนะธิกะตัสสะ อะธิกะมาเย

เพื่อการถึงทัพบซึ่งธรรม อันยังไม่ถึงทัพบ

อะสังคิกะตัสสะ สังคิกิริยาเย.

เพื่อการทำให้แจ้งซึ่งธรรม อันยังไม่ได้ทำให้แจ้ง.

เอวัง โน อะยัง อัมหากัง ปัพพชชา

เมื่อเป็นอย่างนี้ บรรพชาของเราทั้งหลาย

อะวังกะตา อะวัณฺณา ภาวิสสะติ

จักเป็นบรรพชาไม่ต่ำทราม จักไม่เป็นหมั่นเปล่า

สะผะลา สะอุทะระยา.

แต่จักเป็นบรรพชาที่มีผล เป็นบรรพชาที่มีกำไร.

เยสัง มะยัง ประริกฺขุชามะ จีวะระปิณฑะปาตะ-
เสนาสะนะคิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขารัง.

พวกเราทั้งหลาย บริโภคจีวร บิณฑบาต เสนาสนะ
 และเภสัช ของชนทั้งหลายเหล่านี้.

เตสัง เต การา อัมहेสุ

การกระทำนั้น ๆ ของชนทั้งหลายเหล่านั้น ในเราทั้งหลาย
มะหฺปผะลา ภาวิสสันติ มะหานิสังสาติ.

จักเป็นการกระทำมีผลใหญ่ มีอานิสงส์ใหญ่ ดังนี้.

เอวัง हि โว ภิกขเว ลิกขิตัพพัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงทำความ
สำเหนียกอย่างนี้แล.

อัตตัตถัง วา हि ภิกขเว สัมปัสสะมาเนหะ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลมองเห็นอยู่
ซึ่งประโยชน์แห่งตนก็ตาม

อะละเมวะ อปปะมาเทหะ สัมปาเทตุง.

ก็ควรแล้วนั้นเทียว เพื่อยังประโยชน์แห่งตนให้
ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท.

ปะรัตถัง วา हि ภิกขเว สัมปัสสะมาเนหะ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลมองเห็นอยู่
ซึ่งประโยชน์แห่งชนเหล่าอื่นก็ตาม

อะละเมวะ อปปะมาเทหะ สัมปาเทตุง.

ก็ควรแล้วนั้นเทียว เพื่อยังประโยชน์แห่งชน
เหล่าอื่นให้ถึงพร้อม ด้วยความไม่ประมาท.

อุภะยัตถัง วา हि ภิกขเว สัมปัสสะมาเนหะ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย หรือว่า เมื่อบุคคลมองเห็นอยู่
ซึ่งประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายก็ตาม

อะละเมวะ อปปะมาเทหะ สัมปาเทตุนติ.

ก็ควรแล้วนั้นเทียว เพื่อยังประโยชน์ของทั้งสอง
ฝ่ายนั้นให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท ดังนี้.

ปฏิจจสมุปบาทธัมมปาฐะ

(อิทัปปัจจยตา)

(หันทะ มะยัง ปะฏิจจะสะมุปปาทะธัมเมสุ
อิทัปปัจจะยะตาติธัมมะปาฐัง ภาณามะ เส.)

กะตะโม จะ ภิกขะเว ปะฏิจจะสะมุปปาโท.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ก็ปฏิจจสมุปบาท
เป็นอย่างไรเล่า.

๑. ชาติปัจจะยา ภิกขะเว ชะรามะระณัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะชาติเป็นปัจจัย,
ชรา มรณะย่อมมี.

***อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตาทัง,**

อะหุปปาทา วา ตะถาคะตาทัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุที่พระตถาคต
ทั้งหลาย, จะบังเกิดขึ้นก็ตาม, จะไม่บังเกิดขึ้นก็ตาม,

ฐิตาวะ สาทัตถุ

ธรรมธัตถุนั้น ย่อมตั้งอยู่แล้วนั้นเทียว

ธัมมัสสัฐิตะตา

คือ ความตั้งอยู่แห่งธรรมดา

ธัมมะนียามะตา,

คือ ความเป็นกฎตายตัวแห่งธรรมดา,

อิทัปปัจจะยะตา.

คือ ความที่เมื่อมีสิ่งนี้ ๆ เป็นปัจจัย, สิ่งนี้ ๆ จึงเกิดขึ้น.

ตั้ง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ,

ตถาคตย่อมรู้พร้อมเฉพาะ, ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ
ซึ่งธรรมธาตุนั้น,

อะภิสัมพุชณิตฺวา อะภิสะเมตฺวา

ครั้นรู้พร้อมเฉพาะแล้ว, ถึงพร้อมเฉพาะแล้ว

อาจิกขะติ เทเสติ,

ย่อมบอก, ย่อมแสดง,

ปัญญะเปติ ปญฺญะเปติ,

ย่อมบัญญัติ, ย่อมตั้งขึ้นไว้,

วิวะระติ วิภะชะติ

ย่อมเปิดเผย, ย่อมจำแนกแจกแจง

อุตตานีกะโรติ,

ย่อมทำให้เป็นเหมือนการหงายของที่คว่ำ*,

ปัสสะภาติ จาหะ, ชาติปัจจะยา ภิกขะเว ชะรา

มะระณัง.

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะชาติเป็นปัจจัย,
ชรา มรณะย่อมมี.

**อิติ โข ภิกขะเว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุดังนี้แล

ยาตัตตระ ตะถตา

ธรรมธาตุดิ, ในกรณีนั้น, อันเป็นตถตา,
คือ ความเป็นอย่างนั้น

อะวิตตะถตา

เป็นอวิตถตา, คือ ความไม่ผิดไปจากความเป็นอย่างนั้น

อะหัญญูถตา

เป็นอหัญญูถตา, คือ ความไม่เป็นไปโดยประการอื่น

อิทัปปัจจะยะตา.

เป็นอิทัปปัจจะยะตา, คือ ความที่เมื่อมีสิ่งนี้ ๆ เป็น
ปัจจัย, สิ่งนี้ ๆ จึงเกิดขึ้น.

อะยัง วุจจะติ ภิกขเว ปะฏิจะสมุปปาโท.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ธรรมนี้เราเรียกว่า
ปัจจุสมุปปาท
(คือ ธรรมอันเป็นธรรมชาติอาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๒. ภาวะปัจจะยา ภิกขเว ชาติ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะภพเป็นปัจจัย, ชาติย่อมมี.

***อุปปาทา วา**
.....เหมือนการหยายของที่คว่ำ*,

ปัสสะถาติ จาหะ, ภาวะ ปัจจะยา ภิกขเว ชาติ.

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะภพเป็นปัจจัย, ชาติย่อมมี.

****อิติ โข ภิกขเว.....**

(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๓. อุปาทานะปัจจะยา ภิกขเว ภาโว.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย,
ภพย่อมมี.

***อุปปาทา วา**

.....เหมือนการหายใจของที่ว่า*,

**ปัสสะภาติ จาหะ, อุปาทานะปัจจะยา ภิกขเว
ภาโว.**

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะอุปาทานเป็นปัจจัย,
ภพย่อมมี.

****อิติ โข ภิกขเว.....**

(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ, อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๔. ตัณหาปัจจะยา ภิกขเว อุปาทาหัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะตัณหาเป็นปัจจัย,
อุปาทานย่อมมี.

***อุปปาทา วา**

.....เหมือนการหายใจของที่ว่า*,

ปัสสะภาติ จาหะ, ตัณหาปัจจะยา ภิกขเว อุปาทาหัง.

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,

ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะตัณหาเป็นปัจจัย,
อุปาทานย่อมนมี.

****อิติ โข ภิกขเว.....**
(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๕. เวทนาปัจจัยจะยา ภิกขเว ตัณหา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเวทนาเป็นปัจจัย,
ตัณหาย่อมนมี.

***อุปปาทา วา**
.....เหมือนการหงายของที่คว่ำ*,

**ปัสสเถติ จาหะ, เวทนาปัจจัยจะยา ภิกขเว
ตัณหา.**

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะเวทนาเป็นปัจจัย,
ตัณหาย่อมนมี.

****อิติ โข ภิกขเว.....**
(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ, อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๖. ผัสสะปัจจัยจะยา ภิกขเว เวทนา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะผัสสะเป็นปัจจัย,
เวทนาย่อมนมี.

***อุปปาทา วา**
.....เหมือนการหงายของที่คว่ำ*,

ปัสสะเถติ จาหะ, ผัสสะปัจจะยา ภิกขะเว เวทนา.

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะผัสสะเป็นปัจจัย,
เวทนาย่อมมี.

****อิติ โข ภิกขะเว.....**

(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ, อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๗. สฬายะตะนะปัจจะยา ภิกขะเว ผัสโส.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะสฬายตะนะเป็นปัจจัย,
ผัสสะย่อมมี.

***อุปปาทา วา**

.....เหมือนการหงายของที่คว่ำ*,

ปัสสะเถติ จาหะ, สฬายะตะนะปัจจะยา ภิกขะเว ผัสโส.

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะสฬายตะนะเป็นปัจจัย,
ผัสสะย่อมมี.

****อิติ โข ภิกขะเว.....**

(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ, อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๘. นามะรูปปัจจะยา ภิกขะเว สฬายะตะนัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะนามรูปเป็นปัจจัย,
สฬายตะนะย่อมมี.

***อุปปาทา วา**

.....เหมือนการหงายของที่คว่ำ*

**ปัสสะเถติ จาหะ, นามะรูปะปัจจะยา ภิกขะเว
สะพายะตะนัง.**

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะนามรูปเป็นปัจจัย,
สภาพตยนะย่อมมี.

****อิติ โข ภิกขะเว.....**

(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ, อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๙. วิญญาณะปัจจะยา ภิกขะเว นามะรูปัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย,
นามรูปย่อมมี.

***อุปปาทา วา**

.....เหมือนการหงายของที่คว่ำ*

**ปัสสะเถติ จาหะ, วิญญาณะปัจจะยา ภิกขะเว
นามะรูปัง.**

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะวิญญาณเป็นปัจจัย,
นามรูปย่อมมี.

****อิติ โข ภิกขะเว.....**

(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ, อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๑๐. สังขาระปัจจะยา ภิกขเว วิญญาณัง.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะสังขารเป็นปัจจัย,
วิญญาณย่อมมี.

*อุปปาทา วา

.....เหมือนการหายใจของที่คว่ำ*,

ปัสสะชาติ จาหะ, สังขาระปัจจะยา ภิกขเว

วิญญาณัง.

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะสังขารเป็นปัจจัย,
วิญญาณย่อมมี.

**อติ โข ภิกขเว.....

(คือธรรมอันเป็นธรรมชาติ, อาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)**.

๑๑. อวิชชาปัจจะยา ภิกขเว สังขารา.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย,
สังขารทั้งหลายย่อมมี.

อุปปาทา วา ภิกขเว ตะถาคะตานัง,

อะหุอุปปาทา วา ตะถาคะตานัง,

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุที่พระตถาคตทั้ง
หลาย, จะบังเกิดขึ้นก็ตาม, จะไม่บังเกิดขึ้นก็ตาม,

ฐิตา วะ สา ธาตุ

ธรรมธาตุนั้น, ย่อมตั้งอยู่แล้วนั้นเทียว

ธัมมัญญิตะตา

คือ ความตั้งอยู่แห่งธรรมดา

ธัมมะนิยามะตา,

คือ ความเป็นกฎตายตัวแห่งธรรมดา,

อิทัปปัจจะยะตา.

คือ ความที่เมื่อมีสิ่งนี้ ๆ เป็นปัจจัย, สิ่งนี้ ๆ จึงเกิดขึ้น.

ตั้ง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ,

ตถาคตย่อมรู้พร้อมเฉพาะ, ย่อมถึงพร้อมเฉพาะ,
ซึ่งธรรมธาตุนั้น,

อะภิสัมพุชณิตฺวา อะภิสะเมตฺวา

ครั้นรู้พร้อมเฉพาะแล้ว, ถึงพร้อมเฉพาะแล้ว

อาจิกขะติ เทเสติ,

ย่อมบอก, ย่อมแสดง,

ปัญญะเปติ ปัญญะเปติ,

ย่อมบัญญัติ, ย่อมตั้งขึ้นไว้,

วิวะระติ วิกะชะติ

ย่อมเปิดเผย, ย่อมจำแนกแจกแจง

อุตตานีกะโรติ,

ย่อมทำให้เป็นเหมือนการหงายของที่คว่ำ,

ปัสสะถาติ จาหะ, อะวิชชาปัจจะยา ภิกขะเว สังขารา.

และได้กล่าวแล้วในบัดนี้ว่า, ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย,
ท่านทั้งหลายจงมาดู, เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย,

สังขารทั้งหลายย่อมมี.

อิติ โข ภิกขเว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, เพราะเหตุดังนี้แล

ยادتฺตฺระ ตะถตา

ธรรมดาตุใด ในกรณีนั้น, อันเป็นตถตา,
คือ ความเป็นอย่างนั้น

อะวิตตะถตา

เป็นอวิตถตา, คือ ความไม่ผิดไปจากความเป็นอย่างนั้น

อะนัญญะถตา

เป็นอนัญญถตา คือ ความไม่เป็นไปโดยประการอื่น

อิทฺปปัจจะยะตา.

เป็นอิทฺปปัจจะยะตา, คือ ความที่เมื่อมีสิ่งนี้ ๆ เป็น
ปัจจัย, สิ่งนี้ ๆ จึงเกิดขึ้น.

อะยัง วุจจะติ ภิกขเว ปะฏิจะสะมุปปาท

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย, ธรรมนี้เราเรียกว่า ปฏิจจสมุปปาท
(คือ ธรรมอันเป็นธรรมชาติอาศัยกันแล้วเกิดขึ้น)

อิติ.

ดังนี้แล.

บทที่ ๑ ใช้เป็นบทสวดหลักในการสวด (หน้า ๑๓๖-๑๓๗).

บทที่ ๒ สวดถึง *อุปปาทา วา... แล้วสวดอย่างบทแรกไปจนถึงดอกจัน (*)

ต่อด้วย ปัสสะภาติ จาหะ... (ของแต่ละบทจนถึง...ย่อมมี).

ต่อด้วย **อิติ โข ภิกขเว... (หน้า ๑๓๗) จนถึงแต่ละตอน.

ส่วนบทที่ ๑๑ พิมพ์ไว้ครบบริบูรณ์แล้ว.

อนุโมทนารัมภคาถา

ยะถา วาวิระหา ปุรา ประิปปุเรนติ สาคะรัง
 ห้วงน้ำที่เต็มย่อมยังสมุทรสาครีให้บริบูรณ์
 ได้ฉันใด

เอวะเมวะ อีโต ทินนัง เปตานัง อูปะกัปปะติ
 ทานที่ท่านอุทิศให้แล้วในโลกนี้ ย่อมสำเร็จประโยชน์
 แก่ผู้ที่ละโลกนี้ไปแล้วได้ ฉะนั้น

อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง
 ขออิฐผลที่ท่านปรารถนาแล้ว ตั้งใจแล้ว

ชิปปะเมวะ สะมิชณะตุ
 จงสำเร็จโดยฉับพลัน

สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปปา
 ขอความดำริทั้งปวงจงเต็มที่

จันโท ปัทธนะระโส ยะถา
 เหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ

มะณี โชติระโส ยะถา.
 เหมือนแก้วมณีอันสว่างไสวควรยินดี.

สามัญญาอนุโมทนาคาถา

สัพพีติโย วิวัชชันตุ

ความจัญไรทั้งปวง จงบําราศไป

สัพพะโรโค วินัสสะตุ

โรคทั้งปวงของท่านจงหาย

มา เต ภาวะัตวันตะราโย

อันตรายอย่ามีแก่ท่าน

สุขี ทีฆายุกโก ภาวะะ

ท่านจงเป็นผู้มีความสุข มีอายุยืน

อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจายิโน,

จัตตารโ ธัมมา วัฑฒันติ, อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.

ธรรมสี่ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ

ย่อมเจริญแก่บุคคลผู้มีปกติให้ไว้กราบ,

มีปกติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่เป็นนิตย.

ภาวะตุสัพพ์

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง

ขอสรรพมงคฺลจมีแก่ท่าน

รักขันตุ สัพพะเทเวตา

ขอเหล่าเทเวตาทั้งปวงจงรักษาท่าน

สัพพะพุทธานุภาเวนะ

ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง

สัพพะธัมมานุภาเวนะ

ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง

สัพพะสังฆานุภาเวนะ

ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง

สะทา โสตถิ ะวันตุ เต.

ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อเทอญ.

คำสมาทานไตรสรณคมน์ และปญจศีล

มะยัง ภัณฑเต ติสระระเณนะ สะหะ, ปญจะ สีลาหิ
ยาจามะ.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ขอไตรสรณคมน์และศีลห้า.

ทุดิยัมปิ มะยัง ภัณฑเต ติสระระเณนะ สะหะ, ปญจะ
สีลาหิ ยาจามะ.

แม้ครั้งที่สอง ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ขอไตรสรณคมน์และศีลห้า.

ตะติยัมปิ มะยัง ภัณฑเต ติสระระเณนะ สะหะ, ปญจะ
สีลาหิ ยาจามะ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ขอไตรสรณคมน์และศีลห้า.

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ. (๓ จบ).

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมา-
สัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น. (๓ จบ).

พุทธีง สะระถัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธานุภาพเป็นสรณะ.

ธัมมัง สะระถัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ.

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นสรณะ.

ทุดิยัมปิ พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธรูปเจ้า
เป็นสรณะ.

ทุดิยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ.

ทุดิยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นสรณะ.

ตะติยัมปิ พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทธรูปเจ้า
เป็นสรณะ.

ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ.

ตะติยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นสรณะ.

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทियามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการฆ่าและเบียดเบียนสัตว์
ทุกชนิดรวมทั้งไม่ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า.

อะทินนทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทियามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการลัก, ขโมยของผู้อื่น
และไม่ใช้ผู้อื่นลัก, ขโมย.

กาเมสุ มิจฉาจารา เวระมะณี ลิกขาปะทัง สะมาทียามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการประพฤติผิดในกาม
ทั้งหลาย. (ไม่เกี้ยวข้อง, แย่งชิงของรักของผู้อื่น).

มุสวาทา เวระมะณี ลิกขาปะทัง สะมาทียามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการพูดไม่จริง. (พูดส่อเสียด,
พูดหยาบ, พูดเพ้อเจ้อ, พูดนินทา).

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี ลิกขาปะทัง สะมาทียามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการดื่มสุราและเมรัยอันเป็น
เหตุแห่งความประมาท. (รวมทั้งยาเสพติดทุกชนิด).

พระสงฆ์จะสรุปตอนท้ายว่า :-

อิมานิ ปัญจะ ลิกขาปะทานิ

ลิกขาบทห้าประการเหล่านี้

สีเลนะ สุคะติง ยันติ

ศีลเป็นที่มาของความสงบสุข

สีเลนะ โภคะสัมปะทา

ศีลเป็นที่มาของความสมบูรณ์แห่งทรัพย์สิน

สีเลนะ นิพพุติง ยันติ

ศีลเป็นที่มาของการพ้นทุกข์ทั้งปวง

ตัสมา สิลัง วิโสระเย.

เพราะฉะนั้น พึงชำระศีลให้บริสุทธิ์.

คำสมาทานไตรสรณคมน์ อัญญศีลและอุโบสถศีล*

มะยัง ภันเต ติสระระณนะ สะหะ, อัญญะ สีลานิ
ยาจามะ.*

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ขอไตรสรณคมน์และศีลแปด.*

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสระระณนะ สะหะ, อัญญะ
สีลานิ ยาจามะ.*

แม้ครั้งที่สอง ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ขอไตรสรณคมน์และศีลแปด.*

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต ติสระระณนะ สะหะ, อัญญะ
สีลานิ ยาจามะ.*

แม้ครั้งที่สาม ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ขอไตรสรณคมน์และศีลแปด.*

*หมายเหตุ : ถ่าสมาทานอุโบสถศีล

เปลี่ยน อัญญะ สีลานิ ยาจามะ.* เป็น

อัญญังคะละมันนาคะตัง

อุโปสะถัง ยาจามะ.

เปลี่ยน ศีลแปด* เป็น

เป็น

อุโบสถศีลทั้งแปดข้อ.

พระอวโลกิเตศวรบรมโพธิสัตว์
ปางปัทมปาณี
ประดิษฐานภายในมหาวิหารพระโพธิสัตว์
วัดมาบจันทร์

รัตนจกรมเจดีย์
สถานที่ประทับเสวยวิมุตติสุขในสัปดาห์ที่ ๓
ภายหลังการตรัสรู้
อยู่ทางทิศเหนือของพระเจดีย์พุทธคยา

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ. (๓ จบ).

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมา-
สัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น. (๓ จบ).

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทฺธเจ้าเป็นสรณะ.

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ.

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นสรณะ.

ทฺถิยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทฺธเจ้า
เป็นสรณะ.

ทฺถิยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ.

ทฺถิยัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สอง ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นสรณะ.

ตะติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระพุทฺธเจ้า
เป็นสรณะ.

ตะติยัมปิ ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระธรรมเป็นสรณะ.

ตะตียัมปิ สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

แม้ครั้งที่สาม ข้าพเจ้าขอถือเอาพระสงฆ์เป็นสรณะ.

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการฆ่าและเบียดเบียนสัตว์
ทุกชนิดรวมทั้งไม่ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า.

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการลัก, ฉ้อโกงของผู้อื่นและ
ไม่ใช้ผู้อื่นลัก, ฉ้อโกง.

อะพรัหมะจะรียา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการกระทำอันเป็นข้าศึก
แก่พรหมจรรย์. (ละเว้นการเกี่ยวข้องกับกามคุณ).

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการพูดไม่จริง. (พูดส่อเสียด,
พูดหยาบ, พูดเพ้อเจ้อ, พูดนินทา).

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย
อันเป็นเหตุแห่งความประมาท.
(รวมทั้งยาเสพติดทุกชนิด).

วิกาละโภชะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาล.

**หัจจะคีตะวาทิตะวิสุกะทัสสะนะมาลาคันธะ-
วิเลปะนะธาระณะมัณฑนะวิภูสะห์ภูฏานา
เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ.**

ข้าพเจ้าจะละเว้นจาก การดู ฟัง ฟ้อนรำ ขับร้อง,
ประโคมเครื่องดนตรีต่าง ๆ, ดูการละเล่น
ที่เป็นข้าศึกแก่กุศลธรรม และตัดทรงตกแต่ง
ร่างกายด้วยเครื่องประดับและดอกไม้ของหอม
เครื่องย้อมเครื่องทา ผัดผิวทำกายให้งดงาม
อันเป็นเหตุที่ตั้งแห่งความกำหนัดยินดี.

**อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี
สิกขาปะทัง สะมาทียามิ.**

ข้าพเจ้าจะละเว้นจากการนั่งนอนบนเตียง ตั้งม้านั่ง
ที่มีเท้าสูงเกินประมาณ, ที่นั่ง ที่นอนใหญ่
ภายในใสนุ่มและสำดี และเครื่องปลูกาตที่วิจิตร
งดงาม.

อิมานิ อัญฐะ สิกขาปะทานิ สะมาทียามิ.

(กล่าว ๓ ครั้ง).

ข้าพเจ้าขอสมาทานศึกษาและปฏิบัติในสิกขาบท
ทั้งแปดประการนี้.

(จบพิธีสมาทานไตรสรณคมน์และศีล)

คำถวายสังฆทาน

อิมาหิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ*, สะปะริวารานิ,
ภิกขุสังฆ์สสะ, โอนเชชยามะ. สาธุ โน ภันเต,
ภิกขุสังโฆ, อิมาหิ, ภัตตานิ*, สะปะริวารานิ,
ปะฏิคคัณหาคู, อัมหากัง*, ทิฆะรัตตัง, หิตายะ,
สุขายะ.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อม
ถวายภัตตาทหาร* กับทั้งของอันเป็นบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้ แต่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์โปรดรับภัตตาทหาร*
กับทั้งของอันเป็นบริวารทั้งหลายเหล่านี้
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย แก่ญาติทั้งหลาย
ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว
อันมีบิดามารดา เป็นต้น ตลอดทั้งเจ้ากรรมนายเวร
และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ.

* หมายเหตุ : คำถวายสังฆทานอุทิศแด่ผู้ตาย

เปลี่ยน	<u>ภัตตานิ</u>	เป็น	มะตะกะภัตตานิ.
เปลี่ยน	<u>อัมหากัง</u>	เป็น	อัมหากัญเจะ มาตาปีตุอาทินัญจะ ญาตะกานัง กาละกะตานัง.
เปลี่ยน	<u>ภัตตาทหาร</u>	เป็น	มตกภัตตาทหาร (อ่านว่า มะ-ตะ-กะ...).

คำถวายผ้าป่า

อิมาหิ มะยัง ภัณฑเต, ปังสุกุลละจีวะราหิ,
 สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ.
 สาธุ โน ภัณฑเต, ภิกขุสังโฆ, อิมาหิ,
 ปังสุกุลละจีวะราหิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ,
 อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
 ขอน้อมถวาย ผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้
 แต่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์โปรดรับ
 ผ้าบังสุกุลจีวรกับทั้งบริวารเหล่านี้
 ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข
 แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ.

คำขอขมา

- (ผู้ขอ) สังฆเอ¹ / อาจะริเย² / (มะหา)เถเร³ ปะมาเทนะ ทวารัตตะเยนะ กะตัง
 สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ¹ / ขะมะเถ^{2,3} เม⁴ / โน⁵ ภัณฑเต. (๓ จบ)
 (ผู้รับ) อะหัง ขะ मामิ ตะยาปี⁴ / ตุมเหหิปี⁵ เม ขะมิตัพพัง.
 (ผู้ขอ) ขะ मामิ⁴ / ขะ मामะ⁵ ภัณฑเต

1 ใช้กับสงฆ์, 2 ใช้กับอาจารย์, 3 ใช้กับพระเถระและพระมหาเถระ

4 ผู้ขอขมารูปเดียว / คนเดียว, 5 ผู้ขอขมาหลายรูป / หลายคน

คำถวายผ้ากฐิน

อิ มัง ภัณฑเต, สะปะริวารัง, กะฐิณะจีวะระทุสสัง,
 สังฆัสสะ, โธโณชะยามะ. สาธุ โน ภัณฑเต, สังโฆ,
 อิ มัง, สะปะริวารัง, กะฐิณะจีวะระทุสสัง,
 ปะฏิคคัณหาตุ, ปะฏิคคะเหตฺวา จะ,
 อิ มินา ทุสเสนะ, กะฐินัง, อັตถะระตุ, อัมหากัง,
 ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อม
 ถวายผ้ากฐินจีวรกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้
 แต่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์โปรดรับผ้ากฐินจีวรกับ
 ทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
 รับแล้วโปรดกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์
 และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนาน
 เทอญ.

คำอาราธนาธรรม

พุทฺธหุมา (พุทฺธ-มา) จะ โลกาธิปตี สะหัมปะติ,
 กัตถัญชะลี อันทิวะรัง อะยาจะณะ,
 สันตีระ สัตตาปปะระชัคคะชาติกา,
 เทเสตุ ธัมมัง อะหุกัมปิมัง ปะชัง.

ทำวสห้ามบดีผู้เป็นอธิบดีแห่งพรหมโลกได้ประคอง
 อัญชลี ทูลวิงวอนพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐว่า สัตว์
 ผู้มีภูมิดีในดวงตาน้อยมีอยู่ในโลกนี้ ขอพระองค์โปรด
 แสดงพระธรรมอนุเคราะห์ด้วยเถิด.

คำลากลับบ้าน

(โยม) หันทะทานิ, มะยัง ภัณฑะ, อาปุจจามะ,
 พะหุกิจจา มะยัง, พะหุกระณะยา.
 ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย
 ขอกล่าวลา เพราะมีกิจมาก ชุระมาก.

(พระ) ยัสสะทานิ ตุมเห กาลัง มัญญะณะ.
 ท่านทั้งหลายจงรู้กาลรู้เวลาเถิด.

(โยม) สาธุ ภัณฑะ.
 ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ดีละ.
 (กราบ ๓ ครั้ง)

คำอาราธนาพระปริตร

วิบัติ <u>ติ</u> ปะ <u>ฎิ</u> พา <u>ห</u> ายะ	สัพพะ <u>สัม</u> ปัต <u>ติ</u> สิ <u>ท</u> ธิ <u>ยา</u>
สัพพะ <u>ทุก</u> ข <u>ะ</u> วิ <u>น</u> า <u>ส</u> าย <u>ะ</u>	ปะ <u>ริ</u> ต <u>ต</u> ง <u>พ</u> ุ <u>ร</u> ุ <u>ถ</u> ะ <u>ม</u> ัง <u>ค</u> ะ <u>ล</u> ง.
วิบัติ <u>ติ</u> ปะ <u>ฎิ</u> พา <u>ห</u> ายะ	สัพพะ <u>สัม</u> ปัต <u>ติ</u> สิ <u>ท</u> ธิ <u>ยา</u>
สัพพะ <u>ภ</u> ะ <u>ย</u> ะ <u>วิ</u> น <u>า</u> ส <u>าย</u> ะ	ปะ <u>ริ</u> ต <u>ต</u> ง <u>พ</u> ุ <u>ร</u> ุ <u>ถ</u> ะ <u>ม</u> ัง <u>ค</u> ะ <u>ล</u> ง.
วิบัติ <u>ติ</u> ปะ <u>ฎิ</u> พา <u>ห</u> ายะ	สัพพะ <u>สัม</u> ปัต <u>ติ</u> สิ <u>ท</u> ธิ <u>ยา</u>
สัพพะ <u>โร</u> ค <u>ะ</u> วิ <u>น</u> า <u>ส</u> าย <u>ะ</u>	ปะ <u>ริ</u> ต <u>ต</u> ง <u>พ</u> ุ <u>ร</u> ุ <u>ถ</u> ะ <u>ม</u> ัง <u>ค</u> ะ <u>ล</u> ง.

ขอพระคุณเจ้าทั้งหลายจงสวดพระปริตรอันเป็น
มงคล เพื่อป้องกันความวิบัติ เพื่อยังสมบัติทั้งปวง
ให้สำเร็จ เพื่อให้ทุกข์ ภัย โรค ทั้งปวงพินาศไป.

บทชุมนุมเทวดา

(เจ็ดตำนาน)

สระรัชชัง สะเสนัง สะพันธุง นะรินทัง,

ประริตตานุภาโว สะทา รักขะตุติ.

พระริตวานะ เมตตัง สะเมตตา ภาทันตา,

อะวิกขิตตะจิตตา ประริตตัง ภาณันตุ. (ต่อ*)

ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ผู้มีเมตตา จงแผ่เมตตาจิต

ด้วยคิดว่า ขออานุภาพพระปริตรจงรักษา

พระราชเจ้าผู้เป็นเจ้าแห่งนรชน พร้อมด้วย

ราชสมบัติ พร้อมด้วยราชวงศ์ พร้อมด้วย

เสนามาตย์ แล้วอย่ามีจิตฟุ้งซ่าน ตั้งใจสวดพระปริตร.

(สิบสองตำนาน)

สะมันตา จักกะวาเพสุ อตุราคัจฉินตุ เทวะตา

ขออัญเชิญเทพเจ้าในจักรวาลทั้งหลาย

โดยรอบ มาประชุมกัน ณ สถานที่นี้

สัทธัมมัง มุหิราชัสสะ สุธันตุ สัคคะโมกขะทัง. (ต่อ*)

จงฟังซึ่งพระสัทธรรมอันชี้ทางสวรรค์และนิพพาน

ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นเจ้าแห่งมุณี.

*** สักเค กาเม จะ รูปเป คิริสีขะระตะเฏ จันตะลิกเข
วิมานเ,**

ขอเชิญเหล่าเทพเจ้าซึ่งสถิตอยู่ในสวรรค์
ชั้นกามภพก็ดี รูปภพก็ดี และภุมมเทวดาซึ่งสถิต
อยู่ในวิมานหรือยอดเขาและหุบผา ในอากาศก็ดี,

**ที่เป รัฏฐเ จะ คาเม ตะรุวะนะคะหะเน
เคหะวัตถุมหิ เขตเต,**

ในเกาะก็ดี ในแวนแคว้นก็ดี ในบ้านก็ดี ในต้นพฤกษา
และป่าชฎก็ดี ในเรือนก็ดี ในที่ไร่นาก็ดี,

**ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละณะละวิสะเม
ยักขะคันธัพพะนาคา,**

เทพยดาทั้งหลายซึ่งสถิตตามภาคพื้นดิน
รวมทั้งยักษ์ คนธรรพ์ และพญานาคซึ่งสถิต
อยู่ในน้ำ บนบก และที่อันไม่ราบเรียบก็ดี,

**ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนิวะระวะจะหัง
สาธะโว เม สุณันตุ.**

ซึ่งอยู่ในที่ไกลเคียง จงมาประชุมพร้อมกันในที่นี้
คำใดเป็นของพระมุนีผู้ประเสริฐ ท่านสาธุชน
ทั้งหลายจงสดับคำข้าพเจ้านั้น.

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา. (๓ จบ)

ดูก่อนท่านผู้เจริญทั้งหลาย กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม.

พระสงฆ์นำเจริญ พระพุทธมนต์ มหานมัสการ*

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต

สัมมาสัมพุทธัสสะ. (๓ จบ).

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมา-
สัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น. (๓ จบ).

ไตรสรณคมน์*

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้า ว่าเป็นที่พึ่ง.

ธัมมัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม ว่าเป็นที่พึ่ง.

สังฆัง สาระณัง คัจฉามิ.

ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง.

(๓ จบ จบที่ ๒ ขึ้นต้นด้วย ทุติยัมปิ พุทฺธัง...

แม้ครั้งที่สองข้าพเจ้า...

จบที่ ๓ ขึ้นต้นด้วย ตะติยัมปิ พุทฺธัง...

แม้ครั้งที่สามข้าพเจ้า...)

* พระสูตร ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ เล่ม ๒๕ หน้า ๑.

สัมพุทธะ*

สัมพุทธะ อัญญาวิสัยจะ ทวาทะสัยจะ สะหัสสะเก

ปัญจะสะตะสะหัสสาณิ นะมามิ สิริสะสา อะหัง

ข้าพเจ้าขอนอบน้อม ด้วยเศียรเกล้า

ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ห้าแสน หนึ่งในสองพัน ยี่สิบแปดพระองค์

เตสัง ัมมัญจะ สังขัญจะ อาทะเรนนะ นะมามิหัง

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมโดยเคารพ ซึ่งพระธรรมด้วย

ซึ่งพระสงฆ์ด้วยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น

นะมะการานุกาเวนะ หันตฺวา สัพเพ อุปัททะเว

อะเนกา อันตะรายาปิ วิหัสสันตุ อะเสสะโต.

ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม

จงขาดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง แม้อันตรรายทั้งหลาย

เป็นอันมาก จงพินาศไปโดยไม่เหลือ.

สัมพุทธะ ปัญจะปัญญาสัยจะ จะตุวิสะติสะหัสสะเก

ทะสะสะตะสะหัสสาณิ นะมามิ สิริสะสา อะหัง

ข้าพเจ้าขอนอบน้อม ด้วยเศียรเกล้า

ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

หนึ่งล้าน สองหมื่น สี่พัน ห้าสิบห้าพระองค์

*บท สัมพุทธะ เป็นบทที่แสดงความนอบน้อมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีต ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากนับไม่ถ้วน จำนวนที่ยกมาสวดประกอบเป็นคำฉันท์ ในที่นี้เป็นการอ้างคุณของพระพุทธเจ้า พร้อมทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ เพื่อขจัดอุปัทวันตรายและให้เป็นมงคลพิธี เป็นความนิยมมาแต่เดิม ต่อมา สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงนิพนธ์บท "นมการสถิตคาถา" ขึ้นบทหนึ่งสำหรับสวด ด้วยความมุ่งหมายอย่างเดียวกัน.

เตสัง ภัมมัญจะ สังขัญจะ อาทะเรนนะ นะ मामิหัง

ข้าพเจ้าขออนอบน้อมโดยเคารพ ซึ่งพระธรรมด้วย
ซึ่งพระสงฆ์ด้วยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น

นะมะการานุกาเวนะ หันตฺวา สัพเพ อุปัททะเว

อะเนกา อันตะรายาปี วิหิสสันตุ อะเสสะโต.

ด้วยอนุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม
จงขจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลาย
เป็นอันมาก จงพินาศไปโดยไม่เหลือ.

สัมพุทฺธะ นะวุตตะระสะเต อัญฺฐะจัตตาฬีสะสะหิสสะเก

วิสะติสะตะสะหิสสาหิ นะ मामิ สิระสา อะหัง

ข้าพเจ้าขออนอบน้อม ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย
สองล้าน สี่หมื่น แปดพัน หนึ่งร้อยเก้าพระองค์

เตสัง ภัมมัญจะ สังขัญจะ อาทะเรนนะ นะ मामิหัง

ข้าพเจ้าขออนอบน้อมโดยเคารพ ซึ่งพระธรรมด้วย
ซึ่งพระสงฆ์ด้วย ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น

นะมะการานุกาเวนะ หันตฺวา สัพเพ อุปัททะเว

อะเนกา อันตะรายาปี วิหิสสันตุ อะเสสะโต.

ด้วยอนุภาพ แห่งการกระทำความนอบน้อม
จงขจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง แม้อันตรายทั้งหลาย
เป็นอันมาก จงพินาศไป โดยไม่เหลือ.

นมการสืทธิคาถา*

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐุ
สามัง วะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้มีพระปัญญาจักขุ
ขจัดมลทิน คือ โมหะได้แล้ว ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง
เป็นผู้เสด็จไปดี พันทุกข์แล้ว

มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
ปาเปสิ เขมัง ชะนะตัง วิเนยยัง.

ทรงช่วยข่มขุมชนผู้เป็นเวไนย ให้พ้นจากบ่วงแห่ง
มาร ให้ถึงความปลอดภัย.

พุทธัง ะรันตัง สีระสา นะมามิ
โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ

ข้าพเจ้าขอถวายนมัสการพระพุทธเจ้า ผู้ประเสริฐ
พระองค์นั้น ผู้เป็นนาถะและผู้นำแห่งโลก

ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

ด้วยเดชพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ขอความสำเร็จ
แห่งชัยชนะจะมีแก่ท่าน และอันตรายทั้งปวง
จงถึงความเสื่อมสูญไป.

* ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส.

**ธัมโม ฐะไซ โย วียะ ตัสสะ สัตถุ
ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธีมคคัง**

พระธรรมใด เป็นดุจธงชัยแห่งพระศาสดา
พระองค์นั้น แสดงทางแห่งความบริสุทธิ์แก่โลก

**นียยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ฐาโร
สาตาวะโห สันติกะโร สุจิณโณ.**

เป็นธรรมนำสัตว์ออกจากทุกข์ ทรงไว้ซึ่งบุคคลผู้ทรง
คุณธรรม ประพฤติดีแล้ว นำความสุขมา ทำความสงบ.

**ธัมมัง ะรันตัง สีระสา นะ मामิ
โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง**

ข้าพเจ้าขอถวายนมัสการพระธรรมอันประเสริฐนั้น
อันเป็นธรรมทำลายโมหะ ระวังความเฝ้าร้อน (กิเลส)

**ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.**

ด้วยเดชแห่งพระธรรมนั้น ขอความสำเร็จแห่งชัยชนะ
จงมีแก่ท่าน และอันตรายทั้งปวงจงถึงความเสื่อมสิ้นไป.

**สัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซตา**

พระสงฆ์ใด เป็นเสนา ประกาศพระสัทธรรม
ดำเนินตามพระสุคตเจ้า ผนัญเสียซึ่งบาปเครื่อง
เศร้าหมองของโลก (คือ ปราบความชั่วของชุมชนชน
ด้วยสั่งสอนให้ละเสีย)

**สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
สุวากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ.**

เป็นผู้สงบเองด้วย ประกอบผู้อื่นไว้ในความสงบ
ด้วย ทำพระธรรมอันพระศาสดาตรัสไว้ดีแล้ว
ให้ปรากฏ (คือ เผยแผ่ธรรม).

**สังฆัง ะรันตัง สิริสะ นะมามิ
พุทธานุพุทธีง สะมะสีละทิกฺขุจฺจิง**

ข้าพเจ้า ขอถวายนมัสการพระสงฆ์ ผู้ประเสริฐนั้น
ผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า มีศีลและทิวี่เสมอกัน

**ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.**

ด้วยเดชพระสงฆ์นั้น ขอความสำเร็จแห่งชัยชนะ
จงมีแก่ท่าน และอันตรายทั้งปวง
จงถึงความเสื่อมหายไปเทอญ.

นโมการัญจุกคาถา*

(นโม ๘ บท)

นโม อระหะโตะ สัมมา- สัมพุทเธสสะ มะเหลสิโน

ขอนอบน้อมแด่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ผู้เป็นมหาฤาษี

นโม อุตตะมะธัมมัสสะ สุวากขาตัสเสวะ เตหิธะ

ขอนอบน้อมแด่พระธรรมอันสูงสุด

ในพระศาสนาที่พระองค์ตรัสดีแล้ว

นโม มะหาสังฆัสสาปิ วิสุทเธสีละทิฏฐิโน

ขอนอบน้อมแด่พระมหาสงฆ์ผู้มีศีล

และทิวี่อันหมดจดแล้ว

นโม โอมายารัทธัสสะ ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกัง

ขอนอบน้อมด้วยดี แต่พระรัตนตรัย

ที่เริ่มด้วยคำว่า โอม (คือ อ.อุ.ม.) ดังนี้

นโม โอมะกาตีตัสสะ ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ

ขอนอบน้อมแด่พระรัตนะทั้ง ๓ อันสูงส่งนั้น

นโมการูปปะภาเวนะ วิคัจฉันตุ อุปัททเววา

ด้วยอนุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม

ขออุปัทวะทั้งหลายจงปราศจากไป

*เป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้สวดเวลาทำน้ำพระพุทธรมนต์ ถ้าไม่ตั้งชันน้ำพระพุทธรมนต์ไว้ก็งดสวด.

นะโมการานุกาเวนะ สุวัตถิ โหตุ สัพพะทา

ด้วยอนุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม

ขอความสวัสดิ์จึงมีทุกเมื่อ

นะโมการัสสะ เตชะนะ วิริมฺหิ โหมิ เตชะวา.

ด้วยเดชแห่งการกระทำความนอบน้อม

ขอเราจงเป็นผู้มีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ใน (การประกอบ)

มงคลพีธีเถิด.

มงคลสูตร*

อะเสวนา จะ พาลาหัง ปัณฑิตาหัญจะ เสวนา

การไม่คบคนพาลทั้งหลาย ๑

การคบบัณฑิตทั้งหลาย ๑

ปฺชชา จะ ปฺชชะนียาหัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

การบูชาผู้ควรบูชาทั้งหลาย ๑ นี้เป็นมงคลสูงสุด.

ปะฏิฐปะเทสะวาโส จะ ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา

การอยู่ในประเทศอันสมควร ๑

การได้ทำบุญไว้ในกาลก่อน ๑

อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

การตั้งตนไว้ชอบ ๑ นี้เป็นมงคลสูงสุด.

พาหุสัจจัญจะ สิปปัญจะ วินะโย จะ สุสิกขิต

ความเป็นพหูสูต ๑ ศิลปะ (คือ การงานที่ไม่

เบียดเบียน) ๑ การศึกษาวินัยอย่างดีแล้ว ๑

สุภาสิตา จะ ยา วาจา เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

วาจาเป็นสุภาสิต ๑ นี้เป็นมงคลสูงสุด.

มาตาปัตตูปุฏฐาหัง ปุตตะทารัสสะ สังกะโ

การบำรุงมารดาและบิดา ๑

การสงเคราะห์บุตรและภรรยา ๑

* พระสูตร ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ เล่ม ๒๕ หน้า ๓ ขุททกนิกาย สุตตนิบาต หน้า ๓๘๖.

๑ พอขึ้นมงคลสูตร “อะเสวนา...” ประธานในพิธีหรือเจ้าภาพจุดเทียนเพื่อทำ
น้ำพระพุทธรมนต์.

อะนากุล จะ **กัมมันตา** **เอตัมมังคะละมุตตะมัง.**

ประกอบการทำงานไม่อากุล^๑ นี่เป็นมงคลสูงสุด.

ทานัญจะ ธัมมะจะรียา จะ ญาตะกานัญจะ สังคะโห

การให้ทาน ๑ การประพฤติธรรม ๑

การสงเคราะห์ญาติทั้งหลาย ๑

อะนะวัชชานิ กัมมานิ **เอตัมมังคะละมุตตะมัง.**

การทำงานทั้งหลายไม่มีโทษ ๑ นี่เป็นมงคลสูงสุด.

อาระตี วิระตี ปาปา **มัชชะปาณา จะ สัญญะโม^๒**

การงดเว้นจากบาป ๑ การงดเว้นจากการดื่มน้ำเมา ๑

อัปปะมาโท จะ ธัมเมสุ **เอตัมมังคะละมุตตะมัง.**

ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย ๑

นี่เป็นมงคลสูงสุด.

การะโว จะ นิวาโต จะ **สันตุภูจฺจึ จะ กะตัญญตา**

ความเคารพ ๑ ความถ่อมตัว ๑

ความสันโดษ ๑ ความกตัญญู ๑

กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง **เอตัมมังคะละมุตตะมัง.**

การฟังธรรมตามกาล ๑ นี่เป็นมงคลสูงสุด.

ขันตี จะ โสวะจัสสะตา **สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง**

ขันติ ๑ โสวัจัสสะตา^๓ ๑ การพบเห็นสมณะทั้งหลาย ๑

^๑ อากุล คือ การปล่อยให้ล่วงไปเปล่า เป็นต้น, กัมมันตะ คือ การกระทำงาน อาชีพ มีกสิกรรม พาณิชยกรรม และการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น. (มังคัลลัตถทีปนี (อรรถกถาขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ) ภาค ๑ ข้อ ๔๐๑).

^๒ มังคัลลัตถทีปนี ภาค ๒ ข้อ ๑๗๐ "สยโม นาม วิรติ : การงดเว้น ชื่อว่า สัญญโม (การสำรวม)".

^๓ โสวัจัสสะตา (สุวโจ ๗) คือ บุคคลที่พึ่งพุดด้วยได้ด้วยความสบายใจ.

กาเลนะ รัมมะสากัจฉา เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

การสนทนาธรรมตามกาล ๑ นี้เป็นมงคลสูงสุด.

ตะโป จะ พุริหุมะจะริยัญจะ อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง

การบำเพ็ญตบะ ๑ การประพฤติพรหมจรรย์ ๑

การเห็นอริยสัจทั้งหลาย ๑

นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

การทำพระนิพพานให้แจ้ง ๑ นี้เป็นมงคลสูงสุด.

มุฏฐัสสะ โลกะรัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ

จิตของผู้ใดอันโลกธรรมทั้งหลายถูกต้องแล้ว

ย่อมไม่หวั่นไหว ๑

อะโสกัง วิระชัง เขมัง เอตัมมังคะละมุตตะมัง.

เป็นจิตไม่เศร้าโศก ๑ เป็นวิริยจิต ๑ (จิตที่ปราศจากกิเลส)

เป็นเขมจิต ๑ (จิตที่ปราศจากโยคะ เครื่องร้อยรัดสัตว์ไว้ในวัฏฏะ)

นี้เป็นมงคลสูงสุด.

เอตาทิสานิ กัตวานะ สัพพัตถะมะปะราชาติ

ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย

เมื่อพากันกระทำมงคลต่าง ๆ เช่นนี้แล้ว

ย่อมเป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวง

สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ

ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ.

ย่อมถึงความสวัสดิ์ในกาลทุกเมื่อ ข้อนี้ เป็นมงคล

อันสูงสุดของทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลายเหล่านี้แล.

รัตนสูตร*

ยังกิัญจิ วิตตัง อิธะ วา หุรัง วา

สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง

ทวิพयीโต ๆ ก็ตาม ในโลกนี้หรือโลกอื่น

หรือรัตนะใด ๆ อันประณีตในสรวงสวรรค์

นะ โหน สะมัง อตติ ตะถาคะเตนะ

อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง

ทวิพयीหรือรัตนะนั้นั้น จะเสมอด้วยพระตถาคตย่อม

ไม่มี ข้อนี้เป็นพุทธรัตนะอันประณีตประการหนึ่ง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ.

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมี.

ชะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง

ยะทชณะคา สักยะมุณี สะมาหิโต

พระศากยมุนีมีพระเหตุที่ยดำรงมั่น ได้บรรลุนิพพาน

คือ การสิ้นกิเลส การสิ้นราคะ เป็นอมตธรรม

อันประณีต

นะ เตนะ ธัมเมนะ สะมัตติ กิัญจิ

อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง

ธรรมใดที่จะเสมอด้วยพระธรรมนั้นย่อมไม่มี ข้อนี้

เป็นธรรมรัตนะอันประณีตประการหนึ่ง

* พระสูตร ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ เล่ม ๒๕ หน้า ๕ อธิบายเหตุของรัตนสูตร

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี.

ยัมพุทเธเสฏโฐ ปะริวัณณะยิ สัจจ

สะมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ

พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด ทรงสรรเสริญสมาธิใดว่า
บริสุทธิ์ ท่านกล่าวว่า สมานันได้แก่ อานันตริก-
สมาธิ (คือ สัมมาสมาธิ ในอริยมรรค)

สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ

อิทัมปิ ธิมเม ระตะนัง ปะณีตัง

สมาธิที่จะเสมอด้วยอานันตริกสมาธิย่อมไม่มี
ข้อนี้ เป็นธรรมรัตนอันประณีตประการหนึ่ง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี.

เย ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัตถา

จัตตารี เอตานิ ยุคานิ โหนติ

พระสาวกของพระสุคตเหล่าใด นับเรียงบุคคลได้ ๘
นับเป็นคู่ได้ ๔ คู่ อันสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญแล้ว

เต ทักขิณैया สุคะตัสสะ สาวะกา

เอเตสุ กิณหาณี มะหัพพะลานิ

พระสาวกของพระสุคตเจ้าเหล่านั้น เป็นผู้ควรแก่
ทักษิณาทาน ทานอันบุคคลถวายแก่ท่าน
เหล่านั้น ย่อมมีผลมาก

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ข้อนี้ เป็นสังฆรัตนะอันประณีตประการหนึ่ง
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี.

เย สุปะยุตตะตา มะณะสา ทัพเพนะ

นิกกามิโน โคตะมะสาสะหัมมิ

พระสาวกทั้งหลายเหล่าใด กระทำความเพียรด้วยดี
ในพระศาสนาของพระโคตม มีจิตมุ่งมั่นเพื่อสิ้นกิเลส

เต ปัตติปัตตะตา อะมะตัง วิคัยหะ

ลัทธา มุธา นิพพุตัง ภูญชะมานา

พระสาวกทั้งหลายเหล่านั้น ย่อมบรรลุผลสู่อมตะ
เสวยสุขสงบ (ด้วยสิ้นตัณหา เข้าถึงพระนิพพาน)

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

ข้อนี้ เป็นสังฆรัตนะอันประณีตประการหนึ่ง
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมี.

ซีณัง ปุราณัง นะวัง หนัตถิ สัมภะวัง

วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสุมิง

กรรมเก่าผ่านไปแล้ว กรรมใหม่อันเป็นเหตุให้เกิด
(ในภพใหม่) ไม่มี พระอริยบุคคลเหล่าใด
มีจิตหน่ายแล้วในภพต่อไป

เต ชีณะพีชา อะวิรุฬหิฉันทา

นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป

พระอริยบุคคลเหล่านั้น มีพีช (ปฏิสนธิจิต) สิ้นไป
แล้ว ไม่มีذنทะที่จะเกิด (ใหม่) เป็นผู้มีปัญญา
ย่อมนิพพาน เหมือนประทีปดวงนี้ดับไป ฉะนั้น

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โทตุ.

แม้ข้อนี้ก็ประหนึ่งสมรตนะอันประณีตประการหนึ่ง
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.

กรณียเมตตสูตร*

กระระณียะมัตถะกุสะเลนะ

ยันทัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ

สัทธิโก อชฺช จะ สุขุชฺช จะ

สุวะโจ จัสสะ มุฑฺฒ อะนะติมานิ

ภิกษุผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์

ประสงค์จะบรรลุดแดนสงบ พึงอบรมสิกขาสาม

ภิกษุนั้นพึงเป็นผู้อาจหาญ เป็นคนตรง แน่วแน่

ว่าง่าย อ่อนโยน ไม่ถือตัว

สันตุสสะโก จะ สุภะโร จะ

อัปปะกิจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ

สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ

อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิโธ

พึงเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจธุระน้อย ดำเนิน

ชีวิตเรียบง่าย มีอินทรีย์สงบ มีปัญญารักษาดน

มีการสำรวมกายวาจาใจ ไม่พัวพันกับสกุลทั้งหลาย

* พระสูตร ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ เล่ม ๒๕ หน้า ๑๗, ขุททกนิกาย สุตตนิบาต หน้า ๓๕๔ เหตุของกรณียเมตตสูตร.

นะ จะ ขุททั้ง สะมาจะเร กิณฺจ
 เยนะ วิณฺญ ปะเร อุปะวะเทยฺยง
 สุขิโน วา เขมิโน โหนตุ
 สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตตตา

ไม่พึงประพฤตีส่ิงเล็กน้อยอะไร ๆ ที่จะเป็นเหตุ
 ให้ผู้รู้ตำหนิ (พึงแม่เมตตาวา) ขอสัตว์ทั้งปวง
 จงเป็นผู้สุขกาย สุขใจ ปลอดภัยจากภัยทั้งปวงเถิด

เย เกจิ ปาณะภูตตถิ

ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา

ทีฆา วา เย มะหันตา วา

มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถุลา

สัตว์ทั้งหลายที่มีความหวาดกลัวก็ดี ที่มันคงก็ดี
 ทั้งหมด ทั้งที่มีกายยาว ใหญ่ ปานกลาง สั้น
 ละเอียด หรือหยาบ

ทิฏฐา วา เย จะ อะทิฏฐา

เย จะ ทูเร ะสันติ อะวิทูเร

ภูตา วา สัมปะเวสี วา

สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตตตา

ทั้งที่เคยเห็นหรือไม่เคยเห็น อยู่ไกลหรือใกล้
 ที่เกิดแล้ว หรือที่กำลังแสวงหาที่เกิด
 สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงมีความสุขกาย สุขใจเถิด

นะ ปะโร ปะรัง นิกุพเพละ

หาติมัญญะเถ กัตถะจิ หนัง กิญจิ

พุยาโรสะหา ปะฎิฆะสัญญา

หาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเจยยะ

บุคคลไม่พึงหลอกลวงกัน ไม่พึงดูหมิ่นใคร
ในที่ไหน ไม่พึงปรารภนาทุกข์แก่กันและกัน
ด้วยการเบียดเบียน หรือด้วยใจมุ่งร้าย

มาตา ยะธา นิยัง ปุตตัง

อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข

เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ

มานะสัมภาวะเย อะปะริมาถัง

มารดาถนอมบุตรคนเดียวของตนด้วยชีวิต ฉันทไค
บุคคลพึงเจริญเมตตาจิตไม่มีประมาณ
ในสัตว์ทั้งปวง ฉันทันนั้น

เมตตัญจะ สัพพะโลกัสสมิง

มานะสัมภาวะเย อะปะริมาถัง

อุทธัง อะโร จะ ติริยัญจะ

อะสัมพาทัง อะเวรัง อะสะปะตตัง

บุคคลพึงเจริญเมตตาจิต อันไม่มีประมาณ
ไม่มีขอบเขต ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ในสัตว์โลกทั้งหมด
ทั้งในอรูปภูมิเบื้องบน รูปภูมิเบื้องกลาง
และกามาวจรภูมิเบื้องต่ำ

ติฏฐัญจะรัง นิสินโน วา
สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมัทโธ
เอตัง สะติง อะธิฏฐุญเยยะ
พฺรหฺมะเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ

เมื่อยืน เดิน นั่ง หรือนอน พึงเป็นผู้ปราศจาก
 ความง่วง ต้งสติอย่างนี้ไว้ พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ตรัสการปฏิบัติเช่นนี้ว่า เป็นความประพฤติ
 อันประเสริฐในพระศาสนา

ทิฏฐัญจะ อะนุปะคัมมะ สีละวา
ทัสสะเนนะ สัมปันโน
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง
นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตตีติ.

บุคคลผู้นั้นจะไม่กล้ากราบความเห็นผิด
 เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยศีล ถึงพร้อมด้วยความเห็นชอบ
 เมื่อขจัดความยินดีในกามได้แล้ว ย่อมไม่เข้าถึงการ
 เกิดในภพอีกอย่างแน่แท้.

ขันธปริตร*

วิรูปักเขหิ เม เมตตัง

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่พญางูทั้งหลาย
สกุลวิรูปักข์ด้วย

เมตตัง เอราปะเถหิ เม

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่พญางูทั้งหลาย
สกุลเอราบถด้วย

ฉัพยาปุตเตหิ เม เมตตัง

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่พญางูทั้งหลาย
สกุลฉัพยานุตรด้วย

เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่พญางูทั้งหลาย
สกุลกัณหาโคตมกะด้วย

อะปาทะเกหิ เม เมตตัง

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่สัตว์ทั้งหลาย
ที่ไม่มีมีเท้าด้วย

เมตตัง ทิปาทะเกหิ เม

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่สัตว์ทั้งหลาย
ที่มีสองเท้าด้วย

* พระสูตร ขุททกนิกาย ชาดก เล่ม ๒๗ หน้า ๗๕.

จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่สัตว์ทั้งหลาย
ที่มีสี่เท้าด้วย

เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม

ความเป็นมิตรของเรา จงมีแก่สัตว์ทั้งหลาย
ที่มีหลายเท้าด้วย

มา มัง อะปาทะโก หิงสิ

สัตว์ไม่มีเท้าอย่าเบียดเบียนเรา

มา มัง หิงสิ ทิปาทะโก

สัตว์สองเท้าอย่าเบียดเบียนเรา

มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ

สัตว์สี่เท้าอย่าเบียดเบียนเรา

มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท

สัตว์หลายเท้าอย่าเบียดเบียนเรา

สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา

ขอสรรพสัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลาย

สัพเพ ภูตา จะ เภวะลา

ที่เกิดมาทั้งหมดจนสิ้นเชิงด้วย

สัพเพ ภทฺธานิ ปัสสันตุ

จงเห็นซึ่งความเจริญทั้งหลายทั้งปวงเกิด

มา กิญจิ ปาปะมาคะมา

โทษลามกใด ๆ อย่าได้มาถึงแล้ว แก่สัตว์เหล่านั้น

อัปปะมาโณ พุทฺโธ,

พระพุทฺธเจ้า ทรงพระคุณ ไม่มีประมาณ,

อัปปะมาโณ ธัมโม,

พระธรรม ทรงพระคุณ ไม่มีประมาณ,

อัปปะมาโณ สังฆโม,

พระสงฆ์ ทรงพระคุณ ไม่มีประมาณ,

ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ, อะหิ วิจจิกา

สะตะปะที อุณณานากิ สะระพู มุสิกา,

สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย คือ งู แมลงปอง ตะเข็บ

ตะขาบ แมงมุม ตั๊กแก หนู เหล่านี้ ล้วนมีประมาณ

(ไม่มากเหมือนพระรัตนตรัย),

กะตา เม รักษา กะตา เม ปะริตตา,

ความรักษา อันเรากระทำแล้ว

การป้องกัน อันเรากระทำแล้ว,

ปะฎีกกะมันตุ ภูตานิ,

หมู่สัตว์ทั้งหลายจงหลีกไปเสีย,

โสหัง นะโม กะคะวะโต,

เรานั้น กระทำนอบน้อมแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าอยู่,

นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทฺธานัง.

กระทำนอบน้อม แต่พระสัมมาสัมพุทฺธเจ้า

เจ็ดพระองค์อยู่.

วิญญูกปริตร

อັตถิ โลเก สีละคุณเ **สัจจัง** โสเจยยะนุททะยา

เตนะ **สัจเจนะ** กาทามิ **สัจจะ** กิริยะมะนุตตะรัง

ศีล ความประพฤติอันประเสริฐ ความสัตย์

ความหมดจด และความเอื้ออาทร ปรากฏอยู่จริง

ในโลก เราขอเสี่ยงสัจวาจาอันยิ่งด้วยความจริงนี้

อาวัชชิตวา ธัมมะพะลัง **सरित्वा** ปุพพะเก **ชินเ**

สัจจะ พะละมะวัสสาเย **สัจจะ** กิริยะมะกาสะหัง

เราผู้ครุ่นนึกถึงอานุภาพแห่งพระธรรม

ระลึกถึงพระชินเจ้าองค์ก่อน ๆ

แล้วอาศัยอานุภาพแห่งความจริง ขอเสี่ยงสัจวาจา

สันติ ปักขา **อะปัตตะนา** **สันติ** ปาทา **อะวัญจะนา**

มาตา **ปิตา** จะ **นิกขันตา** **ชาตะเวทะ** **ปะฏิกกะมะ**

เรามีปีกก็บินไม่ได้ มีเท้าก็เดินไม่ได้ มารดาบิดา

ก็บินหนีไปแล้ว ดูก่อนไฟ ขอท่านจงหลีกไปเถิด

สะหะ **สัจเจ** **กะเต** **มัยหัง** **มะหาปัชชะลิตโต** **สิขี**

วัชเชสิ **โสพะสะ** **กะริสาณิ** **อุทะกัง** **ปัตตวา** **ยะถา** **สิขี**

สัจเจนะ **เม** **สะโม** **นัตถิ** **เอสา** **เม** **สัจจะ** **ปาระมิติ.**

เมื่อเราทำสัจวาจาเช่นนี้แล้ว ไฟที่ลุกโชติช่วงอยู่

ก็ดับไปเป็นพื้นที่ถึง ๑๖ กิริสะในทันที ดั่งไฟ

ถูกน้ำดับไป ฉะนั้น สิ่งที่เสมอกับความสัตย์

ของเราไม่มี นี่เป็นสัจบารมีของเรา.

โมรปริตร*

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา

พระอาทิตย์แรกขึ้น เป็นดั่งดวงตาของโลก
เป็นเอกราชา

หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส

สีสุกปลั่งดั่งทองคำส่องปฐพีให้สว่าง

ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ

เพราะเหตุนั้น ข้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์นั้น

หะริสสะวัณณัง ปะฐะวิปปะภาสัง

ผู้มีสีสุกปลั่งดั่งทองคำ ส่องปฐพีให้สว่าง

ตะยัชชะ कुตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง

ขอให้ข้าทั้งหลาย อันท่านได้คุ้มครองแล้ว

พึงอยู่เป็นสุขตลอดทั้งวัน วันนี้

(เมื่อพญานกยูงโพธิสัตว์กล่าวคาถาแรก

ไหว้พระอาทิตย์แรกขึ้นนั้นแล้ว จึงกล่าวคาถาที่ ๒ ว่า)

เย พุราหุเมณา เวทะคุ สัพพะธัมเม

ท่านผู้ลอบบาปแล้วเหล่าใด เป็นผู้รู้จบในธรรมทั้งปวง

เต เม นะโม

ข้าขอนอบน้อมท่านผู้ลอบบาปแล้วเหล่านั้น

เต จะ มัง ปาละยันตุ

ขอท่านผู้ลอบบาปแล้วเหล่านั้น จงรักษาข้า

* พระสูตร ขุททกนิกาย ชาดก เล่ม ๒๗ หน้า ๕๓ อธิบายเหตุของโมรปริตร.

นะมัตถุ พุทธาหัง

ข้าขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย

นะมัตถุ โพธิยา

ข้าขอนอบน้อมแด่พระโพธิญาณ

นะโม วิมุตตานัง

ข้าขอนอบน้อมแด่ท่านผู้วิมุต หลุดพ้นแล้วทั้งหลาย

นะโม วิมุตตिया

ข้าขอนอบน้อมแด่พระวิมุตติธรรม ความหลุดพ้น

อิมัง โส ประจิตตัง กัตวา

พญานกยูงนั้น เจริญพระปริตรนี้แล้ว

โมโร จะระติ เอสะหา.

จึงเที่ยวแสวงหาอาหารไป.

(เมื่อพระอาทิตย์ตก พญานกยูง โพรสีตว์กักล่าวคาถาว่า)

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา

พระอาทิตย์กำลังลับไป เป็นดั่งดวงตาของโลก

เป็นเอกราชา

หะริสสะวัณโณ ประฐะวิปปะภาโส

สีสุกปลั่งดั่งทองคำส่องปฐพีให้สว่าง

ตัง ตัง นะมัสสามิ

เพราะเหตุนั้น ข้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์นั้น

หะริสสะวัณณัง ประฐะวิปปะภาสัง

ผู้มีสีสุกปลั่งดั่งทองคำ ส่องปฐพีให้สว่าง

ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ รัตติง

ขอให้ข้าทั้งหลาย อันท่านได้คุ้มครองแล้ว

พึงอยู่เป็นสุขตลอดทั้งคืน วันนี้

(พญานกยูงไพศิสต์วิกล่าวคาถาไหว้พระอาทิตย์อัสดงแล้ว
จึงกล่าวคาถาว่า)

เย พุราหุมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม

ท่านผู้ลอบบาปแล้วเหล่าใด เป็นผู้รู้จบในธรรมทั้งปวง

เต เม นะโม

ข้าขอนอบน้อมท่านผู้ลอบบาปแล้ว เหล่านั้น

เต จะ มัง ปาละยันตุ

ขอท่านผู้ลอบบาปแล้วเหล่านั้น จงรักษาข้า

นะมัตถุ พุทธาหัง

ข้าขอนอบน้อมแด่พระพุทธรเจ้าทั้งหลาย

นะมัตถุ โภธียา

ข้าขอนอบน้อมแด่พระโพธิญาณ

นะโม วิมุตตานัง

ข้าขอนอบน้อมแด่ท่านผู้วิมุต หลุดพ้นแล้วทั้งหลาย

นะโม วิมุตตिया

ข้าขอนอบน้อมแด่พระวิมุตติธรรม ความหลุดพ้น

อิมัง โส ประริตตัง กัตวา

พญานกยูงนั้น เจริญพระปริตรนี้แล้ว

โมโร วาสะมะกัปปะยิตติ.

จึงพักผ่อนอยู่แล.

อาฏานาฎิยปริตร*

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ สิริมะโต

ความนอบน้อมจงมีแต่พระวิปัสสิพุทธเจ้า

ผู้มีจักขุ ผู้มีสิริ

สิขิสสะปิ นะมัตถุ สัพพะภูตานุภัมปิโน

ความนอบน้อมจงมีแต่พระสิขีพุทธเจ้า

ผู้ทรงอนุเคราะห์สัตว์ทั้งปวง

เวสสะภุสสะ นะมัตถุ นุหะตะกัสสะ ตะปัสสิโน

ความนอบน้อมจงมีแต่พระเวสสภุพุทธเจ้า

ผู้มีกิเลสอันชำระแล้ว ผู้มีตบะ

นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ มาระเสนหฺปะปะมัทททิน

ความนอบน้อมจงมีแต่พระกกุสันธพุทธเจ้า

ผู้ย้ายเสียได้ซึ่งมารและเสนามาร

โกนาคะมะหฺสสะ นะมัตถุ

พฺราหฺมะณฺสสะ วุสีมะโต

ความนอบน้อมจงมีแต่พระโกนาคมนพุทธเจ้า

ผู้ลอยบาปแล้ว ผู้อยู่จบพรหมจรรย์แล้ว

กัสสะปัสสะ นะมัตถุ วิปะมุตตัสสะ สัพพะธิ

ความนอบน้อมจงมีแต่พระกัสสปพุทธเจ้า

ผู้พ้นแล้วจากกิเลส ทุกสถาน

* พระสูตร ที่มณีกาย ปาฎิกวรรค เล่ม ๑๑ หน้า ๒๐๙ อธิบายเหตุของอาฏานาฎิยปริตร.

อังคีระสัสสะ นะมัตถุ สักยะปุตตัสสะ สิริมะโต

ความนอบน้อมจงมีแด่พระอังคีรสพุทธเจ้า

ผู้ไอรสแห่งศากยราช ผู้ทรงไว้ซึ่งพระสิริ

โย อิมัง ธัมมะมะเทเสสิ สัพพะทุกขาปะนุหะนัง

ผู้ได้ทรงแสดงธรรมนี้ไว้

อันเป็นเครื่องบรรเทาซึ่งทุกข์ทั้งปวง

เย จาปี นิพพุตา โลเก ยะถาภูตัง วิปัสสิสูง

อนึ่ง ชนเหล่าใดในโลก

เห็นแจ้งธรรมตามเป็นจริง ดับกิเลสเสียได้

เต ชะนา อะปิสุณา^๑ มะหันตา วิตะสาระทา

ชนเหล่านั้น เป็นผู้พูดด้วยปัญญา

เป็นผู้เป็นใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม

หิตัง เทวะมะนุสสาหนัง ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง

(ฝูงชน) พวกกันนอบน้อมอยู่ ซึ่งพระพุทธเจ้า

พระองค์ใด ผู้เป็นโคตมโคตร เกื้อกูลแก่เทวดาและ

มนุษย์ทั้งหลาย

วิชชาจะระณะสัมปันหนัง มะหันตัง วิตะสาระทัง

ผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยวิชาและจรรยา

(ย่อม) เป็นผู้เป็นใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม

^๑ อปิสุณา มีความหมายว่า ไม่มุสา ไม่ส่อเสียด ไม่หยาบคาย พูดด้วยความ
ไตร่ตรอง จากสมังคคัลลาลินี (อรรถกถาที่มณีกาย ปาฎิกวรรค) ภาค ๓ หน้า ๑๙๓.

วิชชาจะระณะสัมปັນหนึ่ง

พุทธัง วันทามะ โคตะมันติ.

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอนมัสการพระพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ผู้เป็นโคตมโคตร ผู้ถึงพร้อมแล้ว
ด้วยวิชาและจรณะ.

อังกุลิมาลปริตร* (๓ จบ)

ยะโตหัง ภาคิณี อะริยาเย ชาติยา ชาโต,

ดูกรน้องหญิง จำเดิมแต่อาตมาเกิด
โดยชาติอริยะแล้ว,

นาภิชานามิ สัจฺจิจจะ ปาถัง ชีวิตา โวโรเปตา.

มิได้รู้สู้กว่า จงใจแกล้งทำลายชีวิตสัตว์เลย.

เตนะ สัจฺเจนะ โสตถิ เต โหตุ

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ตัวเจ้า

โสตถิ คัพภัสสะ.

ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ครรภ์ของเจ้าเถิด.

* พระสูตร มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิ่นณาสก์ เล่ม ๑๓ หน้า ๔๘๕.

อธิบายเหตุของอังกุลิมาลปริตร.

โพชฌังคปริตร

โพชฌังโค สะตีสังขาโต ธัมมานัง วิจะโย ตะถา

โพชฌงค์ ๗ ประการ คือ สติสัมโพชฌงค์
ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์

วิริยัมปีติปัสสัทธา- โพชฌังคา จะ ตะถาปะเร

วิริยสัมโพชฌงค์ ปิติสัมโพชฌงค์ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์

สมาธูปะกขะโพชฌังคา สัตเตเต สัพพะทัสสิหา

สมาธิสัมโพชฌงค์ อุเบกขาสัมโพชฌงค์
ธรรมทั้ง ๗ ประการเหล่านี้

มุนินา สัมมะทักขาตา ภาวิตา พะหุลีกะตา

เป็นธรรมที่พระมุนีผู้ทรงเห็นธรรมทั้งปวง
ได้ทรงสั่งสอนไว้อย่างถูกต้องดีแล้ว
บุคคลเจริญแล้ว ปฏิบัติให้มากแล้ว

สังวัตตันติ อะภิญญาเย นิพพานายะ จะ โพธิยา

ย่อมเป็นไปเพื่ออภิญญา เพื่อพระนิพพาน
และเพื่อความตรัสรู้

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง

คิลานะ ทุกขิตะ ทิสฺวา โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ

ในสมัยหนึ่ง พระโลกนาถทอดพระเนตรเห็น
พระโมคคัลลานะและพระกัสสปะ

เป็นไข้ได้รับความลำบาก ทรงแสดงโพชฌงค์ ๗

เต จะ ตัง อะภินันทิตวา โรคา มุจจิงสุ ตังชะเณ
ท่านทั้งสอง เพลิดเพลินด้วยพระธรรมเทศนานั้น
หายโรคในบัดดล

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.

เอกะทา รัมมะราชาปี เคลัญญเณนาภิปิโต
ครั้งหนึ่ง องค์ธรรมราชาเอง

(สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) ทรงพระประชวร

จุนทัตเถเรนะ ตัญญเณวะ ภาณาเปตุวานะ สาทะรัง
รับสั่งให้พระจุนทเถระ กล่าวโพชฌงค์นั้นถวาย
โดยเคารพ

สัมโมทิตวา จะ อาพาธา ตัมहा วุฏฐาสิ ฐานะโส
ก็ทรงบันเทิงพระหฤทัย หายจากพระประชวรนั้น
โดยพลัน

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.

ปะหีนา เต จะ อาพาธา ดิถันนัมปิ มะหะสิหนัง
อาพาธทั้งหลาย ของพระมหาฤๅษีทั้งสามหายแล้ว
ไม่กลับเป็นอีก

มัดคาคะตะกิเลสฯ ะ บัดตานุปัตตัตถัมมะตั้ง

ดูจดังกิเลสอันมรรคทำลายแล้ว

ย่อมไม่เกิดอีกเป็นธรรมดา ฉะนั้น

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.

อภัยปริตร*

ยันทุนหิมิตตั้ง อวะมังคะลัญจะ

โย จามะหาโป สะกุกัณสะ สัทโท

กลางร้ายอันใด และอวมงคลอันใด

เสียงนกที่ไม่น่าฟังใจอันใด

ปาปัตคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง

พุทธานุภาวณะ วินาสะเมนตุ.

เคราะห์ร้ายและฝันร้าย อันไม่น่าปรารถนาอันใด

ขอความร้ายเหล่านั้น จงถึงความพินาศสลายไป

ด้วยพุทธานุภาพ.

ยันทุนหิมิตตั้ง อวะมังคะลัญจะ

โย จามะหาโป สะกุกัณสะ สัทโท

กลางร้ายอันใด และอวมงคลอันใด

เสียงนกที่ไม่น่าฟังใจอันใด

* ของโบราณจารย์.

**ปาปัดคะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง
ธัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.**

เคราะห์ร้ายและฝันร้าย อันไม่น่าปรารถนาอันใด
ขอความร้ายเหล่านั้น จงถึงความพินาศสลายไป
ด้วยธรรมานุภาพ.

**ยันทุนหิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
โย จามะหาโป สะกุกัณสสะ สัทโท**

กลางร้ายอันใด และอวมงคลอันใด
เสี่ยงนงที่ไม่น่าพึงใจอันใด

**ปาปัดคะโห ทุสสุปีนัง อะกันตัง
สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.**

เคราะห์ร้ายและฝันร้าย อันไม่น่าปรารถนาอันใด
ขอความร้ายเหล่านั้น จงถึงความพินาศสลายไป
ด้วยสังฆานุภาพ.

ปกิณณกคาถา

สักกัตวา พุทธระระตะหนึ่ง โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง

เพราะสักการะพระพุทธรัตตะหนึ่ง อันเป็นโอสถประเสริฐสุด

หิตัง เทวะมะนุสสาหนัง พุทธะเตชะนะ โสตถิณา

หัสสันตูปัททะวา สัพเพ ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต.

เกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ขออุปัถวะทั้ง
ปวงจงหายไป ขอทุกข์ทั้งหลายของท่านจงสงบไป
ด้วยดี ด้วยพระเดชแห่งพระพุทธรเจ้าเทอญ.

สักกัตวา ัธมมะระตะหนึ่ง โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง

เพราะสักการะพระธรรมรัตตะหนึ่ง อันเป็นโอสถประเสริฐสุด

ปะริสาหุปะสะมะหนัง ัธมมะเตชะนะ โสตถิณา

หัสสันตูปัททะวา สัพเพ ะยะยา วูปะสะเมนตุ เต.

ระงับความเร่าร้อน คือ กิเลส ขออุปัถวะทั้งปวง
จงหายไป ขอภัยทั้งหลายของท่าน จงสงบไปด้วยดี
ด้วยเดชแห่งพระธรรมเทอญ.

สักกัตวา สังฆะระตะหนึ่ง โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง

เพราะสักการะพระสังฆรัตตะหนึ่ง อันเป็นโอสถประเสริฐสุด

อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง สังฆะเตชะนะ โสตถิณา

หัสสันตูปัททะวา สัพเพ โรคา วูปะสะเมนตุ เต.

ผู้ควรแก่การสักการะ ควรแก่การต้อนรับ
ขออุปัถวะทั้งปวงจงหายไป ขอโรคทั้งหลายของท่าน
จงสงบไปด้วยดี ด้วยเดชแห่งพระสงฆ์เทอญ.

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง พุทฺโธ เม สาระณัง ะรัง
 ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่ง
 อันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.
 ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่านเทอญ.

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง ัมโม เม สาระณัง ะรัง
 ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นที่พึ่ง
 อันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.
 ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่านเทอญ.

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง สังโฆ เม สาระณัง ะรัง
 ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง
 อันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.
 ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่านเทอญ.

ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
 รัตนะนานาชนิด บรรดามีในโลก

ระตะนัง พุทฺธะสะมัง นัตถิ

ตัสฺมา โสตถิ ะวันตุ เต.

รัตนะนั้น ๆ ที่จะเสมอด้วยพระพุทฺธรัตนะ ย่อมไม่มี
 เพราะเหตุนั้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน.

ยังกัญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ

รัตนะนนานาชนิด บรรดามีในโลก

ระตะนัง อัมมะสะมัง หนัตถิ

ตัสม่า สไตถิ ภาวันตุ เต.

รัตนะนั้น ๆ ที่จะเสมอด้วยพระธรรมรัตนะ ย่อมไม่มี
เพราะเหตุนั้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน.

ยังกัญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ

รัตนะนนานาชนิด บรรดามีในโลก

ระตะนัง สังฆะสะมัง หนัตถิ

ตัสม่า สไตถิ ภาวันตุ เต.

รัตนะนั้น ๆ ที่จะเสมอด้วยพระสังฆรัตนะ ย่อมไม่มี
เพราะเหตุนั้น ขอความสวัสดิ์ทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน.

เทวดาอุยโยชนคาถา

ทุกข์ปัดตา จะ นิตทุกขา ภัยปัดตา จะ นิตภะยา
 โสภปัดตา จะ นิสโสกา โหนตุ สัพเพปิ ปาณินो
 ขอสัตว์ทั้งปวง ที่มีทุกข์อยู่ จงหมดทุกข์ ที่มีภัยอยู่
 จงปราศจากภัย และที่มีโศกอยู่ จงสิ้นโศก เทอญ.

เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
 สัพเพ เทวานุโมทันตุ สัพพะสัมปัตติสิทิยา
 และขอเทวดาทั้งปวงจงอนุโมทนาซึ่งบุญสมบัติ
 อันข้าพเจ้าทั้งหลายได้สั่งสมไว้แล้วถึงบัดนี้ (ทั้งนี้)
 เพื่อความสำเร็จแห่งสมบัติทั้งปวงเถิด

ทานัง ทะทันตุ สัทธายะ สีลัง รักขันตุ สัพพะทา
 ภาวนาภีระตา โหนตุ คัจฉันตุ เทวะตา คะตา.
 ขอเทวดาทั้งหลายจงให้ทาน รักษาศีล ยินดีใน
 ภาวนา ด้วยศรัทธาทุกเมื่อ เทวดาที่มาชุมนุมแล้ว
 ขอเชิญกลับเถิด.

สัพเพ พุทธา พะลัปปัตตา ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
 อระหันตานุญจะ เตชะนะ รักขัง พันธามิ สัพพะโส.
 ขออัญเชิญพระพลังของพระพุทธเจ้าผู้ทรงพลัง
 ทุกพระองค์ ขออัญเชิญพลังของพระปัจเจกพุทธเจ้า
 ผู้ทรงพลังทุกพระองค์ และขออัญเชิญเดชแห่งพระ
 อรหันต์ทุกพระองค์ จงมาคุ้มครองรักษา
 โดยประการทั้งปวง เทอญ.

บทถวายพรพระ*

อิตถีปี	เพราะเหตุดังนี้ ^๑
โส ภาวะวา,	พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น,
อะระหัง,	เป็นพระอรหันต์,
สัมมาสัมพุทธโธ,	เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ,
วิชชาจะระณะ-	เป็นผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยวิชา
สัมปันโน,	และจรณะ,
สุคะโต,	เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว,
โลกะวิทู,	เป็นผู้ทรงรู้แจ้งโลก,
อะหุตตะโร	เป็นผู้ฝึกบุรุษให้ละพยศร้าย
ปฺริสัทมมะสาระถิ,	ไม่มีผู้ใดเทียม,
สัตถา	เป็นศาสดาของเทวดาและ
เทวะมะนุสสาหนัง,	มนุษย์ทั้งหลาย,
พุทโธ,	เป็นพุทธะ (เพราะตรัสรู้เอง
	และให้ผู้อื่นรู้ด้วย) ^๒ ,
ภาวะวาติ.	เป็นภควา (เพราะตรัสรู้
	พร้อมกันได้สัมพัญญุตญาณ). ^๓

* พระสูตร สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่ม ๑๕ หน้า ๓๒๒ (ธัชคคสูตร).

^๑ เพราะเหตุความกลัวในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ท่านพึงระลึกถึงเราตถาคต ดังนี้ อิตถีปี โส ภาวะวา ฯลฯ (จนถึง) โลกัสสชาติ แล้วความกลัวจักหายไป (ธัชคคสูตร).

^๒ วิสุทติมรรค ภาค ๑ ฉบับภูมิพโลภิกขุ หน้า ๓๓๕-๓๓๖.

^๓ วิสุทติมรรค ภาค ๑ ฉบับภูมิพโลภิกขุ หน้า ๓๓๖.

สวากขาโต	พระธรรม
ภคคะเวตา	อันพระผู้มีพระภาค
ธัมโม,	ตรัสไว้ประเสริฐแล้ว,
สันติภูจฺจโก,	อันบุคคลพึงเห็นด้วยตนเอง,
อะกาลโก,	เป็นสิ่งไม่มีกาลเวลา (ให้ผลทันที คือผลจิตเกิดต่ออมรรคจิต),
เอหิปัสสิโก,	เป็นความจริงที่จะร้องเรียก ผู้อื่นมาดูได้,
โอปะนะยิกโก,	เป็นธรรม (พระนิพพาน) ^๑ อันบุคคลพึงทำให้แจ้ง,
ปัจจัตตัง	เป็นสภาพ
เวทิตัพโพ	อันวิญญูชนทั้งหลาย
วิญญูหิตี.	พึงรู้เฉพาะตน ดังนี้.

สุปะฏิปันโน ภคคะเวโต สวากะสังโฆ,
พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค
เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว,
อุชุปะฏิปันโน ภคคะเวโต สวากะสังโฆ,
พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค
เป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว,

^๑ วิสุทธิมรรค ภาค ๑ ฉบับภูมิพโลภิกขุ หน้า ๓๔๖-๓๔๗.

ญาเยปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค

เป็นผู้ปฏิบัติถูกต้องทางแล้ว,

สามจีปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค

เป็นผู้ปฏิบัติชอบแล้ว,

ยะทิทัง,

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ,

อัญฐะ ปุริสะปุคคะลา,

เอสะ ภาวะวะโต

สภาวะกะสังโฆ,

อาหุเนยโย,

ปาหุเนยโย,

ทักขิเณยโย,

อัญชะลิกะระณิโย,

อะหุตตะรัง

ปุญญักเขตตัง

โลกัสสาติ.

พระสงฆ์นี้คือผู้ใด

คือพระอริยบุคคลนับเป็นคู่ได้ ๔

นับเรียงองค์ได้ ๘,

นี่คือพระสงฆ์สาวก

ของพระผู้มีพระภาค,

เป็นผู้ควรแก่การสักการะ,

เป็นผู้ควรแก่การต้อนรับ,

เป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทาน,

เป็นผู้ควรแก่อัญชลีกรรม,

เป็นเนื้อนาบุญของโลก

ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า

ดังนี้.

พุทธชัยมงคลคาถา

๑. พาหุง สะหัสสะมะภินิมมิตะสาวุธันตัง
 ครีเมชะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
 ทานาภิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคลานิ.

พระจอมมุนีทรงได้ชนะพญามารผู้นิรมิตแขนตั้งพัน
 ถืออาวุธครบมือ ชีข้างคีรีเมขละพร้อมด้วยเสนามาร
 ให้ร้องก้องกึก ด้วยธรรมวิธี คือ เสี่ยงพระบารมี
 มีทานบารมี เป็นต้น ด้วยเดชแห่งพระจอมมุนี
 พระองค์นั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

๒. มาราดิเรกะมะภิชฺฌมิตะสัพพะรัตติง
 โฆรัมปะนาฬะวะกะมักชะมะถัทธะยักขัง
 ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.

พระจอมมุนีทรงชนะอาฬวกยักษ์ ผู้เห็ดร้ายบ้าคลั่ง
 นำสะพริงกั้ว ซึ่งต่อสู้กับพระองค์ตลอดทั้งคืน
 รุนแรงยิ่งกว่าพญามาร จนละลายศรัทัยได้สิ้น
 ด้วยขันตีวิธี อันพระองค์ฝึกไว้ดีแล้ว
 ด้วยเดชแห่งพระจอมมุนีพระองค์นั้น
 ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

**๓. นาฬาคีรีง คชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ทาวักคัจจกมะสะหีวะ สุทาร์ภูณันตัง
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุหิโนโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.**

พระจอมมุนีทรงได้ชนะพญาช้างชื่อนาฬาคีรี ซึ่งกำลัง
ตกมันจัด ทารุณโหดร้ายยิ่งนัก ดังไฟป่า จักราวุธ
หรือสายฟ้า ด้วยวิธีรดน้ำพระเมตตา ด้วยเดชแห่งพระ-
จอมมุนีพระองค์นั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

**๔. อุกขิตตะชัคคมะติหัตถะสุทาร์ภูณันตัง
ธาวันติโยชะนะปะถังคูลิมาละวันตัง
อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตะวา มุหิโนโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.**

พระจอมมุนีทรงได้ชนะมหาโจรของคูลิมาล ในมือ
ถือดาบเงื่อง่า โหดร้ายทารุณยิ่ง วิ่งไล่ตามพระองค์
(ห่างออก) ไปเป็นทางถึง ๓ โยชน์ ด้วยทรงบันดาล
มโนมยิทิ^๑ (ฤทธิ์ทางใจ) ด้วยเดชแห่งพระจอมมุนี
พระองค์นั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

^๑ คือ ทรงบันดาลให้แผ่นดินใหญ่เกิดเป็นคลื่นจำนวนมาก พระองค์ทรงอยู่ด้าน
นอกของสันคลื่น (ลูกแรก) ส่วนด้านในของสันคลื่นเกิดเป็นลูกคลื่นมากมายไหล
ออก พาทองคูลิมาลให้ห่างพระองค์ออกไป (แม้องคูลิมาลจะวิ่งเข้าหาพระองค์ด้วย
เต็มกำลัง) (ดูพระสูตร มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ เล่ม ๑๓ หน้า ๔๗๗
(อังคูลิมาลสูตร) และปปัญจสูทนี (อรรถกถามัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์)
เล่ม ๓ หน้า ๓๐๘.).

๕. กัตวานะ กัฏฐะมูทะรัง อิวะ คัพภินียา
 จิญจาเย ทูฏฐะวะจะหัง ชะนะกายะมัชฌเ
 สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ.

พระจอมมุนีทรงได้ชนะคำกล่าววว่าใส่ร้าย
 ท่ามกลางชุมชนของนางจิญจมาณวิกา ผู้ผูกท่อน
 ไม้(ช้อน)ที่ทอแสงสร้างทำเป็นหญิงมีครรภ์ ด้วยความ
 จริง ด้วยความสงบเยือกเย็น ด้วยเดชแห่งพระจอม
 มุนีพระองค์นั้น ขอข้ายมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

๖. สัจจัง วิหาเย มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
 วาทาภิโรปิตะมะหัง อะติอันธะภูตัง
 ปัญญาปะทีปะชะลิตโต ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ.

พระจอมมุนีทรงได้ชนะสัจจกนิครนถ์ ผู้มีดมนยิงนัก
 เชิดชู้ลัทธิของตนว่าจริงแท้อย่างเลิศลอย
 รวากับชูธงฟ้า มุ่งมาโต้วาทะกับพระองค์ ด้วยพระ
 ปัญญาตั้งประทีปอันโชติช่วง ด้วยเดชแห่งพระจอม
 มุนีพระองค์นั้น ขอข้ายมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

๗. ्हันโทปะหันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทิง
 ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
 อิทฐุปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลาหิ.

พระจอมมุนีทรงได้ชนะพญานาคชื่อนั้นโทปนันทะ
ผู้มีฤทธิ์มาก หลงผิด โดยโปรดให้พระเถระภุชงค์
พุทธบุตร (พระโมคคัลลานะ) ไปปราบให้เชื่องด้วย
วิธีแนะนำ (ให้ใช้) อิทธิฤทธิ์ ด้วยเดชแห่งพระจอมมุนี
พระองค์นั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

**๘. ทูคาคะทิกุฎฐิภูชะเคนะ สุทฎฐะหัตถัง
พรัหมัง วิสุทธิชุตติมิตธิพะกาภิธานัง
ญาณาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะะตุ เต ชะยะมังคะลานิ.**

พระจอมมุนี ทรงได้ชนะพรหมชื่อท้าวพกะ ผู้รัดรีง
ทีฐิตีคือความเห็นผิดไว้แนบแน่น ดั่งมือถูกงูกัดติด
โดยสำคัญผิดว่าตนบริสุทธ์ มีฤทธิ์รุ่งโรจน์ ด้วยวิธีวาง
พระโอสถคือเทศนาญาณ ด้วยเดชแห่งพระจอมมุนี
พระองค์นั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ท่าน.

**เอตานิ พุทธะชะยะมังคะละอฎฐะคาธา
โย วาจะโน ทินะทีเน สะระเต มะตันที
หิตวานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปญโญ.**

แม้บรรพชนใดไม่เกียจคร้าน สวดก็ดี ระลึกก็ดี
ซึ่งพุทธชัยมงคลคาธา ๘ บทนี้ทุกวัน ๆ ย่อมเป็นเหตุ
ให้พ้นอุบัติวันตรรายใด ๆ ต่าง ๆ ทั้งหลาย บรรพชนผู้มี
ปัญญา นั้น ย่อมถึงซึ่งความสุขสูงสุดแล.

ชัยปริตร *

มะหาการุณิกโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง

ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง

พระพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นที่พึ่งของสัตว์ ทรงประกอบ
ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ทรงบำเพ็ญบารมีทั้งปวง
เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่สรรพสัตว์ ทรงบรรลु
พระสัมโพธิญาณ อันสูงสุดแล้ว

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่านเถิด.

ชะยันโต โพธิยา มูเล สักยานัง นันทิวัทธนะโน

เอวัง ตวัง วิชะโย โหหิ ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล

ขอท่านจงมีชัยชนะในชัยมงคลพีธี เหมือนพระจอมมุนี
ผู้ยังความปิติยินดีให้เพิ่มพูนแก่ชาวศากยะ
ทรงมีชัยชำนะมาร ฌ โคนไม้โพธิพฤกษ์

อะปะราชิตะปัลลังเก สีเส ปะฐะวีโปกชะเร

อะภิสะเก สัพพะพุทธานัง อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ.

ทรงถึงความเป็นผู้เลิศ ทรงปิติปราโมทย์อยู่เหนือ
อชิตบัลลังก์อันไม่รู้พ่าย ฌ โปกขรปฐพี^๑ อันเป็นที่
อภิเชกของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ฉะนั้นเถิด.

* พระสูตร อังคุดตรนิกาย ดิกนิบาต เล่ม ๒๐ หน้า ๓๙๗.

^๑ โปกขรปฐพี คือ แผ่นดินที่เกิดขึ้นใหม่เป็นแห่งแรก หลังจากน้ำท่วมโลกเมื่อสิ้นกับที่ผ่านไป แผ่นดินนี้จะเป็นที่เกิดของดอกบัวอันเป็นนิมิตหมายของจำนวนพระพุทธเจ้าที่จะมาตรัสรู้ในภavnัน ๗ เช่น มีดอกเดียว ก็หมายถึง จะมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ในภavnัน พระองค์ เดียว ดังนี้.

สุนัขขัตตัง สุมังคะลัง สุปะภาตัง สุขุฏฐิตัง

เวลาที่กำหนดไว้ดี งานมงคลดี รุ่งแจ้งดี
ความพยายามดี

สุขะโณ สุขุหุตโต จะ สุขิฏฐัง พุริหมะจาริสู

ชั่วขณะหนึ่งดี ชั่วครู่หนึ่งดี และการบูชาดีใน
ผู้ประพฤติพรหมจรรย์ทั้งหลาย

ปะทักขิณัง กายะกัมมัง วาจากัมมัง ปะทักขิณัง

กายกรรมอันเป็นกุศล วจีกรรมอันเป็นกุศล

ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง ปะณิธิ เต ปะทักขิณา

มโนกรรมอันเป็นกุศล ความปรารถนาของท่าน
อันเป็นกุศล

ปะทักขิณานิ กัตวานะ ละภันตเต ปะทักขิเณ.

ผู้ได้กระทำการอันเป็นกุศล ย่อมประสบโชคดีแล.

(อธิบาย : การงานมงคลที่ดี อันนำมาซึ่งความสุข

ความเจริญ ควรกระทำในยามที่สะดวก

ด้วยความพยายามดี

และด้วยการทำบุญแก่สงฆ์ผู้บริสุทธิ์

ด้วยกายกรรม วจีกรรม มโนกรรมที่เป็นกุศล

ประกอบกับความปรารถนาที่เป็นกุศล

ผู้กระทำย่อมประสบโชคดีแล).

**ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาวณะ สะทา โสติถิ ภาวันตุ เต.**

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวง
จงรักษาท่าน ด้วยอนุภาพแห่งพุทธเจ้าทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.

**ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะัมมานุภาวณะ สะทา โสติถิ ภาวันตุ เต.**

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวง
จงรักษาท่าน ด้วยอนุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.

**ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาวณะ สะทา โสติถิ ภาวันตุ เต.**

ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน ขอเหล่าเทวดาทั้งปวง
จงรักษาท่าน ด้วยอนุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อเทอญ.

พระคาถาชินบัญชร

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

(ตั้งนะโม ๓ จบ)

ปุตตะกาโม ละเภ ปุตตัง ณะกะกาโม ละเภ ณะหัง
อัติถิ กาเย กายะญาเย เทวานัง ปิยะตัง สุตฺวา
อิติปิ โส ณะคะวา ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวรรณโณ
มะระณัง สุขัง อะระหัง สุคะโต นะโม พุทธายะ

ชะยาสะนากะตา พุทธา เชตฺวา มารัง สะวาหะนัง

จะตุสัจจาสะกัง ระสัง เย ปิวิงสุ ณะราสะภา

พระพุทธรเจ้าและพระนราสภาทิ้งหลายผู้ประทับ

นั่งแล้วบนชัยบัลลังก์ ทรงพิชิตพระยามาราราช

ผู้พริ้งพริ้วมด้วยเสนาราชพาหณะแล้ว เสวยอมตรส

คืออริยสัจจรรวมสี่ประการ เป็นผู้นำสรรพสัตว์

ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์

ตัมหังกระทาเทโย พุทธา อัญฐะวีสะติ Һายะกา

สัพเพ ปะติภฺฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุฬิสสะรา

มี ๒๘ พระองค์ คือ พระผู้ทรงพระนามว่าตัมหังกร

เป็นอาทิ พระพุทธรเจ้าจอมมุณีทั้งหมดนั้น

มาประดิษฐานอยู่เหนือเศียรเกล้าของข้าพเจ้า

สีเส ประติภูจฺจิต มัยหัง พุทฺโธ ธัมโม ทฺวิโลจะเน
 สังโฆ ประติภูจฺจิต มัยหัง อูเร สัพพะคุณากะโร

ขออัญเชิญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ประดิษฐานอยู่เหนือศีรชะ

พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสองข้าง

พระสงฆ์ผู้เป็นอากรบ่อเกิดแห่งสรรพคุณอยู่ที่อก

หะทะเย เม อะนุรุทฺโธ สารีปุตฺโต จะ ทักขิณเ
 โภณทัณฺณโย ปิภูจฺจิทถาคัสุมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก

พระอนุรุทธะอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา

พระโมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย

พระอัญญาโภณทัณฺณยะอยู่เบื้องหลัง

ทักขิณเ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหูโล
 กัสสะโป จะ มะหานาโม อุกาสุง วามะโสตะเก

พระอานนท์กับพระราหูอยู่หุขวา

พระกัสสปะกับพระมหานามะอยู่หุซ้าย

เกสะโต ปิภูจฺจิทถาคัสุมิง สุริโย วะ ประภังกะโร
 นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิต มุณีปุงคะโว

มุณีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์ด้วยสิริ

ดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ที่ทุกเส้นขนตลอดร่าง

ทั้งข้างหน้าและข้างหลัง

กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาตะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจัจัง ปะติฏฐาสี คุณากะโร

พระเถระกุมารกัสสปะผู้แสวงบุญทรงคุณอันวิเศษ
มีวาตะอันวิจิตรไพเราะอยู่ปากเป็นประจำ

ปุณโณ อังคฺลิมาโล จะ อุปาสิ นันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาฏฺเฐ ติลกะกา มะมะ

พระปุณณะ พระอังคฺลิมาล พระอุปาสิ พระนันทะ
และพระสีวะลี พระเถระทั้ง ๕ นี้ จึงปรากฏเกิดเป็น
กระแจะจุนเจิมที่หน้าผาก

เสสาสีติ มหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังคะสุ สัณฐิตา

ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้มีชัย
และเป็นพระโอรส เป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้า
ผู้ทรงชัย แต่ละองค์ล้วนรุ่งเรืองไปโรจน์
ด้วยเดชแห่งศีล ให้ดำรงอยู่ทั่วอวยะน้อยใหญ่

ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคฺลิมาละกัง

พระรัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า พระเมตตสูตรอยู่
เบื้องขวา พระอังคฺลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย
พระธัคคสูตรอยู่เบื้องหลัง

ขันธะโมระประริตตัญจะ อากาเส ฉะทะหัง อาสิ
 อากาเส ฉะทะหัง อาสิ เสสา ปาการะสังฆจิตา

พระขันธปริตร พระโมรปริตร และพระอากาณานาภียสูตร
 เป็นเครื่องกางกั้นดุจหลังคาอยู่บนนภากาศ

ชินาณาวะระสังยุตตา สัตตปปาการะลังกะตา
 วาตะปิตตาทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตูปัททะวา

อนึ่ง พระชินพุทธเจ้าทั้งหลายที่ได้กล่าวมาแล้วนี้
 ผู้ประกอบด้วยกำลังนานาชนิดมีศีลาทีคุณอันมั่นคง
 คือ สัตตปปราการเป็นอาภรณ์ มาตั้งล้อม
 เป็นกำแพงเจ็ดชั้น คุ่มครองข้าพเจ้าจากโรค
 อุบัติทุกข์ทั้งภายนอกและภายใน อันเกิดแต่
 โรคร้าย คือ โรคลมและโรคดี เป็นต้น

อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา
 วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปัญชะเร

ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินเจ้า ไม่ว่าจะทำ
 กิจการใด ๆ เมื่อข้าพพระพุทธเจ้าเข้าอาศัยอยู่ใน
 พระบัญญัติแวดวงกรงล้อมแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ขอจงกำจัดอันตรายให้พินาศไปอย่าได้เหลือ

ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหารันตัง มะหิตะเล
 สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปฺริสาสะภา

ขอพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวงนั้น
จงอภิบาลข้าพเจ้าผู้อยู่ ณ ภาคพื้น ในท่ามกลาง
แห่งชินบัญชรตลอดไป

อิจเจอร์มันโต

สุคุตโต สุรักโข

ชินานุกาเวนะ

ชิตูปัตทะโว

ธัมมานุกาเวนะ

ชิตาริสังโฆ

สังฆานุกาเวนะ

ชิตันตะราโย

สัทธัมมานุกาเวปาไลโต จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการอภิบาลด้วยคุณานุภาพ
แห่งพระสัทธรรม จึงชนะเสียได้ซึ่งอุปัทวันตรายใด ๆ
ด้วยอานุภาพแห่งพระชินพุทธเจ้า ชนะเข้าศึกศัตรู
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม ชนะอันตรายทั้งปวง
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ ขอข้าพระพุทธเจ้า
จงได้ปฏิบัติและรักษาดำเนินไปโดยสวัสดิ
เป็นนิจนิรันดรเทอญ.

บทสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย

ทำนองสรภัญญะ

บทสรรเสริญพระพุทธคุณ

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
 วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู,
 อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
 สัตถา เทวะมะนุสสาหนัง พุทโธ ภะคะวาติ ฯ

(นำ) องค์ใดพระสัมพุทธ

(รับพร้อมกัน) สุวิสุทธิสันดาน

ตัดมูลเกลศมาร^๑

บ^๒ มihnันมิหมองมัว

หนึ่งในพระทัยท่าน

ก็เบิกบานคือดอกบัว

ราศี บ พันพัว

สุวคนธกำจร

องค์ใดประกอบด้วย

พระกรุณาดังสาคร

โปรดหมู่ประชากร

มละ^๓ไอซกัันดาร์^๔

ชี้ทางบรรเทาทุกข์

และชี้สุขเกษมศานต์

ชี้ทางพระนฤพาน

อันพ้นโศกวิโยคภัย

พร้อมเบญจพิธจัก-

ษุ^๕จรัลวิมลใส

เห็นเหตุที่ใกล้ไกล

ก็เจนจบประจักษ์จริง

^๑ ตัดมูลเกลศมาร คือ ตัดรากกิเลสมาร

^๒ บ บ คือ ไม่

^๓ มละ คือ ละทิ้ง

^๔ ไอซกัันดาร์ คือ ห้วงน้ำที่ข้ามได้ยากยิ่ง เปรียบเทียบหมายถึงกิเลส

^๕ หมายถึง จักขุของพระพุทธเจ้ามี ๕ คือ มังสจักขุ ทิพพจักขุ ปัญญาจักขุ พุทธจักขุ สมันตจักขุ

กำจัดน้ำใจหยาบ สันดานบาปแห่งชายหญิง
 สัตว์โลกได้ฟังฟัง มละบาปบำเพ็ญบุญ
 ข้าฯ ขอประณตน์อม ศิระเกล้าบังคมคุณ
 สัมพุทธการุณ- ยภาพนั้นนिरันดร ฯ (กราบ)

บทสรรเสริญพระธรรมคุณ

สุวากขาโต ณะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก
 อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง
 เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ

(นำ) ธรรมะคือคุณากร

(รับพร้อมกัน) ส่วนชอบสาทร^๑

จุดดวงประทีปชัชวาล

แห่งองค์พระศาสดาจารย์ ส่องสัตว์สันดาน

สว่างกระจ่างใจมล^๒

ธรรมใดนับโดยมรรคผล เป็นแปดฟังยล

และแก้กับทั้งนฤพาน

สมญาโลกอุดรพิสดาร อันลึกไอฟาร

พิสุทธิพิเศษสุกใส

อีกธรรมต้นทางครรไล^๓ นามขนานขานไช

ปฏิบัติปริยัติเป็นสอง

^๑ สาทร คือ เอื้อเพื่อ ดึงาม

^๒ มล หรือ มละ มลทิน สนิม

^๓ ครรไล ผ่างมาจากโคไล คือ ไป

คือทางดำเนินดูจคลอง ให้สว่างลุปอง
 ยั้งโลกอุดรโดยตรง
 ข้าฯ ขอโอนอ่อนอุตมงค์^๑ นบธรรมจ้านง
 ด้วยจิตและกายวาจา ฯ (กราบ)

บทสรรเสริญพระสังฆคุณ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 อุกุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะสังโฆ,
 ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคลา,
 เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย
 ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลิกะระณีโย,
 อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

(นำ) สงฆ์ใดสาวกศาสดา

(รับพร้อมกัน) รับปฏิบัติมา

เห็นแจ้งจตุสัจเสรีจรร-

ระงับและดับทุกข์ภัย

โดยเสด็จพระผู้ตรัสไตร^๒

สะอาดและปราศมัวหมอง

แต่องค์สมเด็จพระภาควันต์

ลูทางที่อัน

ปัญญาผ่องใส

^๑ อุตมงค์ หรือ อุตมางค์ คือ ส่วนสูงสุดของร่างกาย หมายถึง ศีรษะ

^๒ ตรัสไตร หมายถึง ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา หรืออริยมรรค

เห็นห่างทางเข้าศึกปอง	บ มิลำพอง
ด้วยกายและวาจาใจ	
เป็นเนื่อนาบุญอันไพ-	ศาลแต่โลกภัย
และเกิดพิบูลย์พูนผล	
สมญาเอารส ^๑ ทศพล	มีคุณอนนต์
อเนกจะนับเหลือตรา	
ข้าฯ ขอนบหมู่พระศรา-	พก ^๒ ทรงคุณา-
นุคุณประดุจรำพัน	
ด้วยเดชบุญเข้าอภิวันท์	พระไตรรัตนอัน
อุดมดิเรกนิวัติศัย ^๓	
จงช่วยขจัดโศภภัย	อันตรายใดใด
จงดับและกลับเสื่อมสูญ ฯ (กราบ)	

บทสวดชยสิทธิคาถา

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตะสาวุธันตัง
 คุรีเมชะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
 ทานาภิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะะตุ เต ชะยะสิทธิ นิจัจจ ฯ

^๑เอารส คือ ไอรส

^๒ศรพก คือ สววก

^๓นิวัติศัย คือ พิเศษยิ่ง ประเสริฐยิ่ง

(นำ) ปางเมื่อพระองค์ปรมพุท-
 (รับพร้อมกัน) ธวิสุทศาสดา
 ตรัสรู้้อนุตรสรมา-
 ชุนมารสหัสสพหุพา-
 ซี่คีรีเมฆลประทัง
 แสรั้งเสกสรวาอุประดิษฐ์
 รุมพลพหลพยุหุปาน
 หวังเพื่อผจญวรมุณิน-
 พระปราบพหลพยุหามา-
 ด้วยเดชะองค์พระทศพล
 ทานาธิธัมมวิธิกุล^๖
 ด้วยเดชสังัจจวณา
 ขอจงนิกรพลสยาม
 ถึงแม้จะมีอริวิเศษ
 ขอไทยผจญพิชิตผลาญ
 (กราบ)

ธิ ฦ โพิธิบัลลังก์
 อนุวิชาวิชิตขลัง
 คชเหี้ยมกระเหิมหาญ
 กลคิดจะรอนราญ^๗
 พระสมุททะ^๘นองมา
 ท^๙สุชินราชา^๕
 รรมเลื่องมลายสุญ
 สุวิมลไพบุลย์
 ชนน้อยมมโนตาม
 แลจะนมามิองค์สาม
 ชยสิทธิทุกวาร
 พลเดชเทียมมาร
 อริแมนมุณินทร ฯ

^๑สหัสสพหุพาหุ คือ มีมือมากถึงหนึ่งพันมือ

^๒รอนราญ คือ รบ

^๓สมุททะ คือ สมุทร หมายถึง ทะเลลึก ห้วงน้ำขนาดใหญ่

^๔มุณินท คือ มุณินทร์ หมายถึง พระพุทธเจ้า

^๕สุชินราชา คือ พระราชาผู้ชนะด้วยดี หมายถึง พระพุทธเจ้า

^๖ทานาธิธัมมวิธิกุล คือพระพุทธองค์ทรงชนะมารด้วยธรรมวิธี

เช่น ทานบารมี เป็นต้น

วัดมาบจันทร์

ไป อ.บ้านค่าย

3138

ถ.พืชม.- ส.๕๖๖

ทางหลวง
หมายเลข

36

๑๑๖๖๐๖
SW:SMS +

ไปวัดธรรมสภา

1.7 กม.

ไปจันทบุรี

10 กม.

ทางหลวง
หมายเลข

3

ไปตราด

ถ. 240

ไปสวนสอ

ไป อ.สันทิ

ไปท่ามะพร้าว

ไปท่าบ้านโพ

